T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI

HATAY MÜZESİ SİKKELERİNİN IŞIĞI ALTINDA ANTIOKHEIA DARPHANELERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Aslı TUNÇER

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Hatice PAMİR

Hatay-2012

T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI

HATAY MÜZESİ SİKKELERİNİN IŞIĞI ALTINDA ANTIOKHEIA DARPHANELERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Aslı TUNÇER

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Hatice PAMİR

Hatay-2012

ÖNSÖZ

Bu çalışma Hatay Müzesinde bulunan Antiokheia basımlı sikkeler üzerinedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Hatice PAMİR ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Z.Çizmeci ÖĞÜN danışmanlığında ele alınmıştır. Çalışma Hatay Müzesi'nde bulunan Antiokheia basımlı sikkelerin sınıflandırılması sağlamıştır. Bu yerleşim yerindeki darphane isimlerinin ve dolayısıyla şehre verilen isimlerin takibini yapma, hangi yıllarda hangi şubelerin aktif olduğunu görebilme imkânı vermiştir. Çalışmada Hatay Müzesi'nde bulunan 14500 sikke arasından dönemi yansıtan ve farklı özellikler taşıyan amaca uygun 168 adet sikke seçilerek fotoğraflanmış, katalogu oluşturulmuş ve kendi içinde değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu tezin oluşma fikri aslında 10 yıl öncesine dayanmaktadır Hatay Müzesinde sikke envanteri görevi bana verildiğinde, bu işi zevkle üstlendim Hatay Müzesi'ne katkı olarak düşündüğüm bu çalışmanın iyi bir tez projesi olabileceği fikrini bana veren kıymetli Tez Danışmanım Doç. Dr. Hatice PAMİR 'dir. Öncesinde gözümü korkutan bu fikri bana sabırla aşılayan ve Yüksek Lisans yapabilmem konusunda beni cesaretlendiren, çalışırken pes etmeme asla izin vermeyen, motivasyonumu hiç eksiltmeyen hocam Doç.Dr. Hatice PAMİR ve Numizmatik alanındaki tecrübesiyle ek danışmanım olmayı kabul ettiği ve atandığı ilk günden itibaren aktif bir şekilde tezimde etkili olan, bana bilimsel doğruları gösteren, beni doğru bir şekilde yönlendiren Doç.Dr. Zeynep Çizmeli ÖĞÜN 'e teşekkürü bir borç bilirim.

Müze içinde bu görevi üstlenmemi sağlayan Arkeolog Faruk KILINÇ 'a teşekkür ederim. Fotoğraf çekimlerine profesyonelliğini katan Nemci BURGAÇ'a teşekkür ederim. Yüksek Lisans'a birlikte başlayarak, bana yol arkadaşı olan desteğini her zaman hissettiren meslektaşım Arkeolog Ömer ÇELİK'e teşekkür ederim. İngilizce çevirilerimde yardımcı olan canım kardeşim Didem GENÇTOY 'a teşekkür ederim. Sevgi ve desteğiyle yanımda olan, bana kendimi her zaman iyi hissettiren annem ve babam Suna-Erkal TÜTÜNCÜOĞLU'na ve biricik eşim Ayhan TUNÇER'e teşekkür ederim.

Sizler olmasaydınız bu tez de olmazdı…

HATAY MÜZESİ SİKKELERİNİN IŞIĞI ALTINDA ANTIOKHEIA DARPHANELERİ

Aslı TUNÇER

Arkeoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2012

Danışman: Doç.Dr. Hatice PAMİR- Doç. Dr. Zeynep Çizmeci ÖĞÜN

ÖZET

Orontes üzerindeki Antiokheia, antik dönemden itibaren yerleşimler ve medeniyetler açısından daima tercih edilen gözde bir kent olmuştur. Bu özelliğinden dolayı bu kentte birçok sikke basılmıştır. Zaman ilerledikçe darphane açısından kuvvetlenen kentte çok şubeli darphanelere ihtiyaç duyulmuştur.

Tezdeki ana amaç Antiokheia isminin ve darphanesinin sikkelerdeki yansımasını görmektir. Antiokheia darphanesinde basılan sikkelerinin yer aldığı yayınlar incelendiğinde sikke tiplerinin genellikle tüm darp yapan kentlerin sikkeleriyle bir arada gösterildiği görülmektedir. Antakya'da "The committee for the Excavation and its Vicinity "adlı kazı komitesinin 1930'lu yıllarda yaptığı kazı çalışmaları sonucu 5 ciltlik Antioch on the Orontes kitabı yayınlanmıştır. Bu kitaplarda Antiokheia basımlı sikkelerde yer almıştır. Ancak bu sikkeler basım yapan ve darphanesi olan tüm kentlerin sikkeleri ile bir arada gösterilmiştir. Dolayısıyla Antiokheia Darphanesinde basılan sikkelerin takibini yapabilmek mümkün olamamaktadır. Şehir isminin sikkelerdeki yazılış değişimleri, şube sayıları algılanamamakta ve bu şubelerin kullanım sıklıkları ölçülememektedir. Aynı zamanda Antiokheia darphanesinin hangi yıllarda aktif ya da pasif durumda kaldığı, hangi yıllarda diğer şubelerle birlikte basım yaptığı bilinmemektedir.

Bu çalışmada Hatay Müzesinde bulunan 14500 sikke tek tek incelenmiştir. Tüm koleksiyon içinden Antiokheia isminin ilk yazılı olduğu sikkeden (M.Ö 175-164) son sikkeye kadar (M.S.608) kendi dönemini yansıtan ve farklı özellikler taşıyan amaca uygun 168 adet sikke seçilmiştir. Seçilen tüm sikkelerin fotoğrafları çekilmiş kataloğu oluşturulmuş ve kendi içinde değerlendirilmesi yapılmıştır. 168 sikkenin öncelikle birebir ölçüsündeki fotoğraflarına, ayrı bir bölümde ise öne çıkan

sikkelerin ayrıntılı fotoğraflarına yer verilmiştir.

Bu tez Hatay Müzesi koleksiyonunda yer alan Antiokheia basımlı sikkelerin sınıflandırmasını sağlamıştır. Sınıflandırma sonucu; siyasi, dinsel ve toplumsal olayların şehirdeki darphanelere dolayısıyla da sikke üzerindeki şehre verilen isimlere yansıyış biçimlerinin takibini yapmak mümkün olmuştur. Antiokheia darphanesinin kaç şubede basım yaptığı, bu şubelerin çalışma sıklıkları, hangi imparatorun hangi şubeleri kullandığı ortaya çıkartılmıştır. Ayrıca sikke koleksiyonundaki diğer darphanelere bakılarak o yıllarda hangi şehirlerle birlikte darp yaptığı görülebilecektir. Sikkelerde işlenen kompozisyonların dinsel inanç ve sosyo-kültürel yaşantı ile bağlantılı olduğu ortaya çıkartılmıştır. Sonuç bölümünde elde edilen tüm veriler derlenerek Antiokheia darphanesinin tarihsel süreci işlenmiştir.

ANAHTAR KELİMELER

Hatay Müzesi, Sikke, Antiokheia, Darphane, Şube.

ANTIOCHIA MINTS WITH THE LIGHTS OF HATAY MUSEUM

Aslı TUNÇER

Department of Archeology,Masters Thesis ,2012

Advisors: Doç.Dr.Hatice PAMİR –Doç.Dr. Zeynep Çizmeci ÖĞÜN

ABSTRACT

Antiocheia which is on Orontes has been one of the most popular city in means of localization and civilization .Because of this popularity lots of coins have been printed in this city. As the time passed, mints with several departments have become an essential need for this city.

The main aim of this thesis is to see the reflection of the name of Antiocheia and its mints in coins. As a result of the excavations made by " The committee for the Excavation and its Vicinity'in 1930's a book consisting 5 series published named Antioch on the Orontes. But the samples of the other mints have been presented together with the samples of Antiocheia. So it is also impossible to compare the difference of wording, number of officina and frequency rate of usage of the officina can not be understood or perceived. Another point that can not be understood is in which years the Antiokheia mints were active or passive and in which years the printings had been done together with other officinas are stil not known.

In this study among whole collection in Hatay Museum which is 14500 starting with the first coin on which the name of Antiokheia seen for the first time (B.C175 -164) to the last(A.D608) the 168 coins were chosen which reflect its time and carry different features were chosen.These are categorized ,photographed and evaluated. Firstly the photographs of coins are presented then in a seperate part the pictures of mostly recognized coins are shown.

This study provided a categorization for the coins in Hatay Museum which were printed in Antiokheia. It will be possible to follow the names of the officinas and also the names given to the city. It will also be understood how many parts officinas there were ,the frequency rate of minting and which emperor used which

officinas. In addition by looking at the other mints in coin collection we could know with which cities the minting had been done in those years. It has been claimed in this study that figures shown in the coins has a connection with religious beliefs and social –cultural lives. By compiling all datas in conclusion part the historical process of Antiocheia mint has been presented.

KEY WORDS

Hatay Museum, Coin, Antiocheia, Mint, Officina

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖN SÖZ	**I**
ÖZET VE ANAHTAR KELİMELER	**II**
ABSTRACT AND KEYWORDS	**IV**
İÇİNDEKİLER	**VI**
RESİMLER LİSTESİ	**X**
TABLOLAR LİSTESİ	**XVI**
KISALTMALAR	**XVII**
GİRİŞ	**1**
BİRİNCİ BÖLÜM **ANTIOKHEIA TARİHÇESİ**	**4**
İKİNCİ BÖLÜM **ANTIOKHEIA DARPHANESİ**	
1.Antiokheia Darphanesinde Sikke Basılan Dönemler	8
1.1.Hellenistik Dönem	8
1.1.1 Seleukoslar	8
1.1.1.1. IV. Antiokhos Epiphanes -M.Ö.175-164	8
1.1.2. Seleucid Era'sı –M.Ö.149-147	9
1.1.3. Ermeni Krallığı - II. Tigranes –M.Ö.83-69	10
1.2.Roma Dönemi	11
1.2.1.Roma Cumhuriyet Dönemi	11
1.2.1.1.Pompeius Era'sı –M.Ö 63-50	12
1.2.1.2. Caesar Era'sı –M.Ö.48-45	12
1.2.1.3. Aktium Era'sı-M.Ö. 31	13
1.2.1.3.1.Augustus-M.Ö.23-M.S.14	14
1.2.1.2.1. Nero-M.S. 54-68	15

1.2.1.3.2. Vespasianus-M.S. 69-79 15
1.2.1.4.Titus -M.S. 79-81 16
1.2.1.2.2. Hadrianus –M.S.117-138 16
1.2.2. Roma Eyalet Sikkeleri 17
1.2.2.1.Caracalla-M.S.211-217 17
1.2.2.2. Elagabalus-M.S.218-222 18
1.2.2.3.Severus Alexander-M.S.222-235 18
1.2.2.4. III. Gordianus-MS.238-244 18
1.2.2.5. I.Philippus -MS.244-249 18
1.2.2.6. II. Philippus -MS.247-249 19
1.2.2.7. Traianus Decius-MS.249-251 19
1.2.2.8. Trebonianus Gallus-Volusianus MS.251-253 19
1.2.3.Roma İmparatorluk Dönemi Resmi Sikkeleri 20
1.2.3.1. Diocletianus- MS.284-305 20
1.2.3.2. Maximianus- MS.286-310 21
1.2.3.3. I.Konstantius- MS.305-306 21
1.2.3.4. I.Konstantin- MS.307-337 22
1.2.3.5. I.Licinius- MS.307-323 23
1.2.3.6. II. Licinius- MS.317-326 24
1.2.3.7. II. Maximinus- MS.310-313 24
1.2.3.8. Crispus- MS.317-326 25
1.2.3.9. II. Konstantin - MS.337-340 25
1.2.3.10. I.Konstans - MS.337-350 26
1.2.3.11.II. Konstans-337-361 26
1.2.3.12. II. Julianus - MS.360-363 27
1.2.3.13. Gratianus - MS.367-383 28
1.2.3.14. II. Valentinianus - MS.375-392 29
1.2.3.15. I.Theodosius - MS.379-395 30
1.23.16.Honorius - MS.393-423 31

Bizans Dönemi 1.3. 32
1.3.1 Arcadius - MS.395-423 32
1.3.1.1. Eudokia - MS.395-404 33
1.3.2. Anastasius - MS.491-518 33

1.3.3. I.Justinus - MS.518-527 34
1.3.4. I.Justinianus - MS.527-565 35
1.3.5. II. Justinus - MS.565-578 38
1.3.6. II. Tiberius - MS.574-582 39
1.3.7.Mauricius Tiberius - MS.582-602 40
1.3.8. Focas - MS.602-610 41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KATALOG

1.Antiokheia Darphanesinde Basılan Sikkelerin Envanter Bilgileri 43
1.1.Hellenistik Dönem 43
1.1.1 Seleukos Hanedanlığı 43
1.1.1.1. IV. Antiokhos Epiphanes -M.Ö.175-164 43
1.1.2. Seleucid Era'sı –M.Ö.149-147 44
1.1.3. Ermeni Krallığı - II.Tigranes –M.Ö.83-69 44
1.2.Roma Dönemi 45
1.2.1.Roma Cumhuriyet Dönemi 45
1.2.1.1.Pompeius Era'sı –M.Ö 63-50 45
1.2.1.2. Caesar Era'sı –M.Ö.48-45 46
1.2.1.3. Aktium Era'sı-M.Ö. 31 47
1.2.1.3.1.Augustus-M.Ö.23-M.S.14 47
1.2.1.2.1. Nero-M.S. 54-68 49
1.2.1.3.2. Vespasianus-M.S. 69-79 51
1.2.1.4.Titus -M.S. 79-81 52
1.2.1.2.2. Hadrianus –M.S.117-138 52
1.2.2. Roma Eyalet Sikkeleri 54
1.2.2.1.Caracalla-M.S.211-217 54
1.2.2.2. Elagabalus-M.S.218-222 55
1.2.2.3.Severus Alexander-M.S.222-235 57
1.2.2.4. III. Gordianus-MS.238-244 59
1.2.2.5. I.Philippus -MS.244-249 60

1.2.2.5.1 Otacilla Severa 62
1.2.2.6. II. Philippus -MS.247-249 62
1.2.2.7. Traianus Decius-MS.249-251 64
1.2.2.8. Trebonianus Gallus-Volusianus MS.251-253 65
1.2.3.Roma İmparatorluk Dönemi Resmi Sikkeleri 66
1.2.3.1. Diocletianus- MS.284-305 66
1.2.3.2. Maximianus- MS.286-310 67
1.2.3.3. I.Konstantius- MS.305-306 68
1.2.3.4. I.Konstantin- MS.307-337 69
1.2.3.5. I.Licinius- MS.307-323 75
1.2.3.6. II. Licinius- MS.317-326 78
1.2.3.7. II. Maximinus- MS.310-313 79
1.2.3.8. Crispus- MS.317-326 83
1.2.3.9. II. Konstantin - MS.337-340 84
1.2.3.10. I.Konstans - MS.337-350 85
1.2.3.11.II. Konstans-337-361 86
1.2.3.12. II. Julianus - MS.360-363 90
1.2.3.13 Gratianus - MS.367-383 92
1.2.3.14. II. Valentinianus - MS.375-392 93
1.2.3.15. I.Theodosius - MS.379-395 96
1.2.3.15.1. Flacilla 99
1.23.16.Honorius - MS.393-423 99

Bizans Dönemi 1.3. 101
1.3.1 Arcadius - MS.395-423 101
1.3.1.1. Eudokia - MS.395-404 102
1.3.2. Anastasius - MS.491-518 103
1.3.3. I.Justinus - MS.518-527 104
1.3.3.1.I.Justinus-I.Justinianus 104
1.3.4. I.Justinianus - MS.527-565 105
1.3.5. II. Justinus - MS.565-578 111
1.3.6. II. Tiberius - MS.574-582 114
1.3.7.Mauricius Tiberius - MS.582-602 119
1.3.8. Focas - MS.602-610 125

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 129

KAYNAKÇA 135

RESİMLER LİSTESİ

Sayfa

Resim 1: IV. Antiochus Epiphanes –M.Ö.175-164…… 138
Resim 2: Seleucid Era'sı –M.Ö.149-147…… 138
Resim 3: II.Tigranes –M.Ö.83-69…….. 138
Resim 4: Pompeian Era'sı –M.Ö 64-50…….. 138
Resim 5: Caesar Era'sı –M.Ö.47-45…… 138
Resim 6: Caesar Era'sı –M.Ö.47-45…… 138
Resim 7:Aktium Era'sı-Augustus-M.Ö. 7-6…… 139
Resim 8:Aktium Era'sı-Augustus-M.Ö. 5-4…… 139
Resim 9:Aktium Era'sı-Augustus-M.Ö. 2-1…… 139
Resim 10:Aktium Era'sı-Augustus-M.S 12-13…… 139
Resim 11:Caesar Era'sı –Nero-M.S. 55-56 …….. 139
Resim 12:Caesar Era'sı –Nero-M.S. 56-57 ……. 140
Resim 13:Caesar Era'sı –Nero-M.S. 59-60 ……. 140
Resim 14:Caesar Era'sı –Nero-M.S. 66-67 …… 140
Resim 15:Aktium Era'sı-Vespasianus-M.S. 71……. 140
Resim 16:Vespasianus-M.S. 74…….. 140
Resim 17: Titus-M.S. 79-81…… 141
Resim 18:Caesar Era'sı –Hadrianus –M.S.128-129…… 141
Resim 19:Caesar Era'sı –Hadrianus –M.S.128-129…….. 141
Resim 20:Caesar Era'sı –Hadrianus –M.S.128-129…….. 141
Resim 21:Caesar Era'sı –Hadrianus –M.S.128-129…… 141
Resim 22-Caracalla-M.S.211-217…… 142
Resim 23-Caracalla-M.S.211-217…… 142
Resim 24-Elagabalus-M.S.218-222……. 142
Resim 25-Elagabalus-M.S.218-222……. 142
Resim 26-Elagabalus-M.S.218-222……. 142
Resim 27-Elagabalus-M.S.218-222……. 143

Resim 28-Severus Alexander-M.S.222-235……. 143
Resim 29-Severus Alexander-M.S.222-235……. 143
Resim 30-Severus Alexander-M.S.222-235……. 143
Resim 31-Severus Alexander-M.S.222-235……. 144
Resim 32- III.Gordianus-MS.238-244……. 144
Resim 33- III.Gordianus-MS.238-244…….. 144
Resim 34- I.Philippus -MS.244-249……. 144
Resim 35- I.Philippus -MS.244-249……. 144
Resim 36- I.Philippus -MS.244-249……. 145
Resim 37- I.Philippus -MS.244-249……. 145
Resim 38- II.Philippus -MS.247-249…… 145
Resim 39-II.Philippus -MS.247-249……. 145
Resim 40-II.Philippus -MS.247-249……. 145
Resim 41- Traianus Decius-MS.249-251……. 146
Resim 42- Traianus Decius-MS.249-251……. 146
Resim 43- Trebonianus Gallus-Volusianus MS.251-253……. 146
Resim 44- Diocletianus- MS.284-305……... 146
Resim 45- Diocletianus- MS.284-305…….. 146
Resim 46- Diocletianus- MS.284-305…….. 147
Resim 47- Maximianus- MS.286-310…….. 147
Resim 48- Maximianus- MS.286-310…….. 147
Resim 49- I.Konstantius- MS.305-306……. 147
Resim 49- I.Konstantius- MS.305-306…….. 147
Resim 49- I.Konstantius- MS.305-306……. 147
Resim 50- I.Konstantin- MS.307-337…….. 147
Resim 51- I.Konstantin- MS.307-337……. 147
Resim 52- I.Konstantin- MS.307-337……. 148
Resim 53- I.Konstantin- MS.307-337……. 148
Resim 54- I.Konstantin- MS.307-337…….. 148
Resim 55- I.Konstantin- MS.307-337…….. 148
Resim 56- I.Konstantin- MS.307-337…….. 148
Resim 57- I.Konstantin- MS.307-337…….. 148
Resim 58- I.Konstantin- MS.307-337…….. 148
Resim 59- I.Konstantin- MS.307-337…….. 149

Resim 60- I.Konstantin- MS.307-337…….. 149
Resim 61- I.Konstantin- MS.307-337…….. 149
Resim 62- I.Konstantin- Helena …….. 149
Resim 63- I.Licinius- MS.307-323…… 149
Resim 64- I.Licinius- MS.307-323…… 149
Resim 65- I.Licinius- MS.307-323…… 150
Resim 66- I.Licinius- MS.307-323…… 150
Resim 67- I.Licinius- MS.307-323…… 150
Resim 68- II.Licinius- MS.317-326…… 150
Resim 69- II.Licinius- MS.317-326…… 150
Resim 70- II.Licinius- MS.317-326…… 150
Resim 71- II.Maximinus- MS.310-313…… 151
Resim 72- II.Maximinus- MS.310-313…… 151
Resim 73- II.Maximinus- MS.310-313…… 151
Resim 74- II.Maximinus- MS.310-313……. 151
Resim 75- II.Maximinus- MS.310-313……. 151
Resim 76- II.Maximinus- MS.310-313……. 151
Resim 77- II.Maximinus- MS.310-313……. 152
Resim 78- II.Maximinus- MS.310-313……. 152
Resim 79- Crispus- MS.317-326…… 152
Resim 80- II.Konstantin - MS.337-340…….. 152
Resim 81- II.Konstantin - MS.337-340…….. 152
Resim 82- II.Konstantin - MS.337-340…….. 152
Resim 83- I.Konstans - MS.337-350…….. 152
Resim 84- II.Konstans - MS.337-361…… 153
Resim 85- II.Konstans - MS.337-361…… 153
Resim 86- II.Konstans - MS.337-361…… 153
Resim 87- II.Konstans - MS.337-361…… 153
Resim 88- II.Konstans - MS.337-361…… 153
Resim 89- II.Konstans - MS.337-361…… 153
Resim 90-II.Konstans - MS.337-361……. 153
Resim 91- II.Konstans - MS.337-361…… 154
Resim 92- II.Konstans - MS.337-361…… 154
Resim 93- II.Julianus - MS.360-363……. 154

Resim 94- II.Julianus - MS.360-363…… 154
Resim 95- II.Julianus - MS.360-363…… 154
Resim 96- Gratianus - MS.367-383……. 155
Resim 97- Gratianus - MS.367-383……. 155
Resim 98- Gratianus - MS.367-383……. 155
Resim 99- II.Valentinianus - MS.375-392…….. 155
Resim 100- II.Valentinianus - MS.375-392…… 155
Resim 101- II.Valentinianus - MS.375-392…… 155
Resim 102- II.Valentinianus - MS.375-392…… 156
Resim 103- II.Valentinianus - MS.375-392…… 156
Resim 104- I.Theodosius - MS.379-395……. 156
Resim 105- I.Theodosius - MS.379-395……. 156
Resim 106- I.Theodosius - MS.379-395……. 156
Resim 107- I.Theodosius - MS.379-395……. 157
Resim 108- I.Theodosius - MS.379-395……. 157
Resim 109- I.Theodosius - MS.379-395……. 157
Resim 110- Flacilla ……. 157
Resim 111- Honorius - MS.393-423…… 157
Resim 112- Honorius - MS.393-423…… 158
Resim 113- Honorius - MS.393-423…… 158
Resim 114- Arcadius - MS.395-423…… 158
Resim 115- Arcadius - MS.395-423…… 158
Resim 116- Arcadius - MS.395-423…… 158
Resim 117- Eudokia - MS.395-404……. 159
Resim 118- Eudokia - MS.395-404……. 159
Resim 119- Anastasius - MS.491-518……. 159
Resim 120- I.Justinus - MS.518-527…… 159
Resim 121- I.Justinus -I.Justinianus……. 159
Resim 122- I.Justinianus - MS.527-565…… 160
Resim 123- I.Justinianus - MS.527-565…… 160
Resim 124- I.Justinianus - MS.527-565…… 160
Resim 125- I.Justinianus - MS.527-565…… 160
Resim 126- I.Justinianus - MS.527-565…… 161
Resim 127- I.Justinianus - MS.527-565…… 161

Resim 128- I.Justinianus - MS.527-565…… 161
Resim 129- I.Justinianus - MS.527-565…… 161
Resim 130- I.Justinianus - MS.527-565…… 162
Resim 131- I.Justinianus - MS.527-565…… 162
Resim 132- I.Justinianus - MS.527-565…… 162
Resim 133- I.Justinianus - MS.527-565…… 162
Resim 134- II.Justinus - MS.565-578…… 163
Resim 135- II.Justinus - MS.565-578…… 163
Resim 136- II.Justinus - MS.565-578…… 163
Resim 137- II.Justinus - MS.565-578…… 163
Resim 138- II.Justinus - MS.565-578…… 164
Resim 139- II.Justinus - MS.565-578…… 164
Resim 140- II.Tiberius - MS.574-582…… 164
Resim 141- II.Tiberius - MS.574-582…… 164
Resim 142- II.Tiberius - MS.574-582…… 165
Resim 143- II.Tiberius - MS.574-582…… 165
Resim 144- II.Tiberius - MS.574-582…… 165
Resim 145- II.Tiberius - MS.574-582…… 165
Resim 146- II.Tiberius - MS.574-582…… 166
Resim 147- II.Tiberius - MS.574-582…… 166
Resim 148- II.Tiberius - MS.574-582…… 166
Resim 149- II.Tiberius - MS.574-582…… 166
Resim 150- Mauricius Tiberius - MS.582-602…….. 167
Resim 151- Mauricius Tiberius - MS.582-602…….. 167
Resim 152- Mauricius Tiberius - MS.582-602…….. 167
Resim 153- Mauricius Tiberius - MS.582-602…….. 167
Resim 154- Mauricius Tiberius - MS.582-602…….. 168
Resim 155- Mauricius Tiberius - MS.582-602……. 168
Resim 156- Mauricius Tiberius - MS.582-602…… 168
Resim 157- Mauricius Tiberius - MS.582-602…… 168
Resim 158- Mauricius Tiberius - MS.582-602…… 169
Resim 159- Mauricius Tiberius - MS.582-602…… 169
Resim 160- Mauricius Tiberius - MS.582-602…… 169
Resim 161- Mauricius Tiberius - MS.582-602…… 169

Resim 162- Focas - MS.602-610…….…… 170
Resim 163- Focas - MS.602-610…….…… 170
Resim 164- Focas - MS.602-610…….…… 170
Resim 165- Focas - MS.602-610…….…… 170
Resim 166- Focas - MS.602-610…….…… 171
Resim 167- Focas - MS.602-610…….…… 171
Resim 168- Focas - MS.602-610…….…… 171
Ayrıntılı Resim 1- IV. Antiochus Epiphanes –M.Ö.175-164…… 172
Ayrıntılı Resim 2: II.Tigranes –M.Ö.83-69…….. 173
Ayrıntılı Resim 3: Caesar Era'sı –M.Ö.47-45…….. 174
Ayrıntılı Resim 4:Aktium Era'sı-Augustus-M.Ö. 7-6……... 175
Ayrıntılı Resim 5:Aktium Era'sı-Augustus-M.Ö. 5-4…… 176
Ayrıntılı Resim 6:Caesar Era'sı –Nero-M.S. 59-60 …… 177
Ayrıntılı Resim 7: Vespasianus-M.S. 74…… 178
Ayrıntılı Resim 8: Titus-M.S. 79-81……. 179
Ayrıntılı Resim 9:Caesar Era'sı –Hadrianus –M.S.128-129…… 180
Ayrıntılı Resim 10-Caracalla-M.S.211-217…….. 181
Ayrıntılı Resim 11-Elagabalus-M.S.218-222…… 182
Ayrıntılı Resim 12-Severus Alexander-M.S.222-235…… 183
Ayrıntılı Resim 13- III.Gordianus-MS.238-244……. 184
Ayrıntılı Resim 14- I.Philippus –Otaciila severa……... 185
Ayrıntılı Resim 15- II.Philippus -MS.247-249…….. 186
Ayrıntılı Resim 16- Traianus Decius-MS.249-251……. 187
Ayrıntılı Resim 17- Trebonianus Gallus-Volusianus MS.251-253……. 188
Ayrıntılı Resim 18- Diocletianus- MS.284-305…… 189
Ayrıntılı Resim 19- Maximianus- MS.286-310…… 190
Ayrıntılı Resim 20- I.Konstantius- MS.305-306…….. 191
Ayrıntılı Resim 21- I.Konstantin- MS.307-337…… 192
Ayrıntılı Resim 22- I.Licinius- MS.307-323……. 193
Ayrıntılı Resim 23- II.Licinius- MS.317-326……. 194
Ayrıntılı Resim 24- II.Maximinus- MS.310-313…… 195
Ayrıntılı Resim 25- Crispus- MS.317-326…… 196
Ayrıntılı Resim 26- II.Konstantin - MS.337-340…… 197
Ayrıntılı Resim 27- I.Konstans - MS.337-350…… 198

Ayrıntılı Resim 28 II.Konstans - MS.337-361…….. 199
Ayrıntılı Resim 29- II.Julianus - MS.360-363…….. 200
Ayrıntılı Resim 30- Gratianus - MS.367-383…… 201
Ayrıntılı Resim 31- II.Valentinianus - MS.375-392…….. 202
Ayrıntılı Resim 32- I.Theodosius - MS.379-395…… 203
Ayrıntılı Resim 33- Honorius - MS.393-423…… 204
Ayrıntılı Resim 34- Arcadius - MS.395-423…… 205
Ayrıntılı Resim 35- Eudokia - MS.395-404……. 206
Ayrıntılı Resim 36- Anastasius - MS.491-518……. 207
Ayrıntılı Resim 37- I.Justinus - MS.518-527…… 208
Ayrıntılı Resim-38: I.Justinus & I.Justinianus …….. …….. 209
Ayrıntılı Resim 39- I.Justinianus - MS.527-565…… 210
Ayrıntılı Resim 40- II.Justinus - MS.565-578…… 211
Ayrıntılı Resim 41- II.Tiberius - MS.574-582…… 212
Ayrıntılı Resim 42- Mauricius Tiberius - MS.582-602…….. 213
Ayrıntılı Resim 43- Focas - MS.602-610……..……. 214

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Hatay Müzesinde Bulunan Antiokheia Darplı Sikke Tipleri 215

KISALTMALAR LİSTESİ

AE	Bakır-Bronz
AR	Gümüş
AV	Altın
AVG	Avgvsta
BMC	British Museum Coins
BİLL.	Billion
Çev.	Çeviren
Gr.	Gram
Ed.	Editör
IBC	Impereial Byzantine Coins
IMP	İmparator
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
m	Metre
mm	Milimetre
Pl	Plate
RPC	Roman Provincial Coinage
say.	Sayfa
SC	Senatus Consulto
SM	Santa Moneta
say.	Sayfa
vb.	Ve benzeri
yy.	Yüzyıl

GİRİŞ

M.Ö. 300 yılında Orontes (Asi) nehri üzerinde Seleukoslar tarafından kurulan Antiokheia, ismini Seleukos Nikator 'un babası Antiokhos'tan almıştır. Antiokheia coğrafi konum, ekonomik kaynaklar, ticaret yollarının kavşak noktasında olması ve stratejik konumu nedeniyle önemini günden güne arttıran bir şehir olmuştur. Ancak deprem kuşağında olması, çeşitli istilalara uğraması ve salgın hastalıklar Antiokheia' daki yaşamın tarihsel süreç içinde dönem dönem zorlaştırmıştır. Tüm bu olumsuzluklara rağmen Antiokheia'dan vazgeçilmemiş ve yaşam kesintilerle de olsa sürekli devam etmiştir. Kent, Seleukos döneminden itibaren kendi sikkesini basarak zaman içinde büyüyen çok şubeli darphaneye sahip olmuştur.

Antik Antiokheia, bugünkü ismiyle Antakya'da kazılar 1930'lu yıllardan itibaren başlamıştır. *"The committee for the excavation and its vicinity* "adlı komitenin yaptığı kazı çalışmaları sonucu birçok arkeolojik belge ortaya çıkarılmış ve bu eserler derlenerek beş ciltlik Antioch on the Orontes kitabı ile yayınlanmıştır. Bu kitaplarda Antiokheia 'da o dönemde ortaya çıkarılan sikkelere de yer verilmiştir. Ancak her kentte olabileceği gibi Antiokheia kazılarından da basım yapan ve darphanesi olan tüm kentlerin sikkeleri ortaya çıkarılmıştır. Antiokheia' da basılmış sikkelerin sikke tipleri tüm darp yapan kentlerin sikkeleriyle bir arada gösterilmektedir. Dolayısıyla Antiokheia Darphanesinde basılan sikkelerin takibini yapabilmek mümkün olamamaktadır. Şehir isminin sikkelerdeki yazılış değişimleri, şube sayıları algılanamamakta ve bu şubelerin kullanım sıklıkları ölçülememektedir. Bununla birlikte Antiokheia Darphanesinin hangi yıllarda aktif ya da pasif durumda kaldığı, hangi yıllarda diğer şubelerle birlikte basım yaptığı bilinmemektedir.

Tezdeki ana amaç Antiokheia isminin ve darphanesinin sikkelerdeki yansımasını görmektedir. Bu tez Hatay Müzesi koleksiyonunda yer alan Antiokheia basımlı sikkelerin sınıflandırmasını sağlamıştır. Böylelikle bu yerleşim yerindeki darphane isimlerinin ve dolayısıyla şehre verilen isimlerin takibini yapmak mümkün olacaktır. Antiokheia darphanesinin kaç şubeye ayrıldığı, bu şubelerin çalışma sıklıkları, hangi imparatorun hangi şubeleri kullandığı ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca sikke koleksiyonundaki diğer darphanelere bakılarak o yıllarda hangi şehirlerle birlikte darp

yaptığı görülebilecektir. İşlenen kompozisyonlarda dinsel inanç ve sosyo-kültürel yaşantıyı aydınlatılmıştır.

Öncelikle Hatay Müzesi Müdürlüğünden koleksiyonunda yer alan 14500 adet sikke üzerinde çalışma ve yayın izni alınmıştır. Tüm koleksiyon taranarak Antiokheia'da basılan sikkeler arasından farklı ve en iyi örneklerden oluşan 168 adet tip belirlenmiştir. Bilimsel yayınların taraması yapılarak, Orontes üzerindeki Antiokheia'da basılan ilk sikkeden, son sikkeye kadar kronolojik bir sıralama takip edilmiştir. Belli bir dönem incelenirken o dönemde basılan sikkelerdeki farklı olan kompozisyon, yazım şekli ve şubelerden birer örnek seçilerek katalog oluşturulmuştur. Katalog içinde her dönemin kendi içerisinde olan sikke formlarına tip numarası verilmiştir. Bu sikkelerin gramajlarına ve ölçülerine de yer verilmiştir. Her dönemde kullanılan sikkeler kendi içerisinde yorumlanmıştır. Fotoğraf bölümünde Photoshop programı kullanılarak gerçek boyutta 168 adet sikke baskıya hazırlanmış, ayrıntıların daha iyi görülebilmesi amaçlanarak her dönemi yansıtan birer örnek seçilerek 43 adet sikkenin büyütülmüş fotoğraflarına yer verilmiştir.

Teze Antiokheia'nın kısa tarihçesi ile başlanmıştır. Kendi döneminde Antiokheia darphanesinde sikkesi basılan imparatorların kısa tanıtımları yapılarak Antiokheia'da yaptıkları faaliyetlerden bahsedilmiştir. Antiokheia darphanesinde, Antiokheia isminin ilk yazıldığı Seleukos imparatoru IV. Antiokhos'dan başlanmış, yine birer örnekle kronolojik sıra takip edilerek Seleukos Era'sı Dönemi ve Ermeni Kralı II Tigranes'in sikkesi Hellenistik Dönem içinde yer almıştır. Roma Cumhuriyet Döneminde 6 farklı devre ait 18 adet sikke bulunmaktadır. Roma imparatorluk Döneminde Eyalet sistemiyle basılan 16 farklı imparatora ait 21 adet sikke tipine, Roma İmparatorluk Döneminde Antiokheia'nın resmi darphane olması ile birlikte 25 farklı imparatora ait 70 adet sikke tipine, Bizans Dönemi'nde ise 8 farklı imparatora ait 56 adet sikke tipine yer verilmiştir. Tüm tiplerin envanter bilgilerine katalog bölümünde yer verilmiştir. Antiokheia darphanesinde basım yapan her imparatorun dönemi kendi içinde ayrıca değerlendirilmiştir.

Sonuç bölümünde elde edilen tüm veriler derlenerek Antiokheia Darphanesi'nin tarihsel süreci işlenmiştir. Hatay Müzesi sikke koleksiyonu üzerinde yapılan çalışmalardan çıkan ilk sonuç Antiokheia isminin, sembollerinin ya da unvanların sikke

üzerinde M.Ö 175- M.S 608 yılları arasında kullanıldığının tespitidir. Bu da kentin ortalama 780 yıllık bir süreç içerisinde, ekonomik, siyasi ve kültürel anlamdaki varlığını göstermektedir. Ancak Antiokheia'da başta depremler olmak üzere yaşanan doğal afetler, salgın hastalıklar, siyasi karışıklıklar ya da bazı imparatorların sikkeler üzerinde darphane sembolü ya da ismini yazma geleneğinin olmaması sebebiyle 780 yıllık bu sürecin kesintisiz olarak devam ettiği sonucunun ortaya çıkarılmasına engel olmaktadır.

Bu tez çalışması Antiokheia isminin sikkeler üzerinde yazılış şekillerini göstermiştir. Tarihsel süreç içinde **"ANTIOXEΩN"** , "**ANTIOXEIΣ", "ANTIOXIA**", **"ANTIOCHIA", "ANT" "AN"** ," **SMANT"** ,**"ANTX", "ANTIX"** , " **ΘYIIO",** "**+ŒHEUP°+"** , "**ŒHЄЦP"** "**YHUИº" "Иº" "P"** şeklinde verilmiştir. Bu tezden çıkartılan diğer bir sonuç ise kullanılan şubelerle ilgilidir. Antiokheia darphanesinin 10 şubeye kadar faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

Tüm bu verilerin ışığı altında Antiokheia'da yaşanan olayların sikke basımları ile doğrudan ilişki halinde olduğu tespit edilmiştir. Genel tarihi akış incelendiğinde refah dönemlerinde sikkeler üzerinde Antiokheia isminin yer aldığı, siyasi, ekonomik çalkantılar ile afet dönemlerinde ise sikke basımlarının gerilediği hatta zaman zaman tamamen durduğu görülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ANTIOKHEIA SİYASİ TARİHÇESİ

Antiokheia Keldağ'ın (Arapça Cebel-i Akra, Eski Yunanca ve Latince Cassius) kuzey ucundaki Habibineccar Dağı'nın (Antik kaynaklarda Silpios ve Staurin) kuzeybatı-batı yamaçları ile Asi Nehri (Arantu, Orontes, Aksios) arasında ve nehrin iki yakası üzerinde yerleşmiştir(Pamir,2011:21).Asi kenarındaki Antiokheia kurulmadan önce civarda kent olarak var olan Yunan Yerleşimleri hakkında, Malalas ve Libanius'un eserleri içinde üç isim geçer. Birincisi Silpius'da (Habibineccar Dağı) Iopolis, diğeri Antiokheia yakınındaki Daphne (Harbiye) civarında Herakleia ve Silpios'un tepesinde Kasiotis(Downey,1963: 24–25).

Büyük İskender'in M.Ö 323'te ölümünden sonra imparatorluğun yönetimini ve toprakları paylaşan generallerinden Antigonos ve Seleukos I Nikator arasındaki iktidar mücadelesinde, bu iki komutanın M.Ö. 301 yılı Ağustos ayında İpsos'da (Puhut yöresinde bir düzlük) yaptıkları savaş Antigonos'un mağlubiyeti ile sonuçlanınca, Suriye ve Mezopotamya, Seleukos yönetimine geçti. Bu savaş sırasında Seleukos 'un yönetim merkezi Tigris (Dicle) Nehri kenarındaki Seleukia; Antigonos'un yönetim merkezi ise Antakya'nın 5 km. kadar kuzeyindeki Antigonia isimli kentlerdi(Downey,1963: 27-29, Pamir,2009). İpsos savaşından sonra Mezopotamya'dan Akdeniz'e kadar uzanan çok geniş bir bölgenin kontrol altında tutulmasının getirdiği zorunluluk ve Seleukia'nın çok içerilerde olması nedeniyle artık krallığın yönetim merkezi olarak kalmasını imkansız hale getirmişti. Bu durum Seleukos 'un, krallığın merkezini daha batıya taşımasını ve uygun bir yerde yeni bir başkent kurmasını gerekli kılmıştır (Newell,1941:88, Pamir, 2001:2013-2014).Bu amaçla Akdeniz'in en güzel limanlarından biri olan Seleukia Pieria'nın bulunduğu yer, topografyası, deniz ulaşımına açık oluşu, zapt edilmesi zor bir akropole sahip olması gibi özellikleri nedeniyle uygun bulundu ve M.Ö 300 yılı Nisan ayında Seleukia Pieria (Süveydiye-Samandağ) başkent olarak kuruldu.(Pamir, 2001) Krallığın yönetimi Tigris kenarındaki Seleukia'dan, deniz kenarındaki Seleukia'ya taşındı(Newell,1941:89).Ancak; krallığın egemenliği altında bulunan Küçük Asya, Fırat Havzası, merkezi ve güney Suriye ile Amik Gölü civarının kontrol altında

tutulmasında, Seleukia Pieria'nın bu hâkimiyetin sağlanması için başkent olarak uygun yerde olmaması ve denizden gelecek saldırılara açık bulunması, daha içeride bir kent kurulmasını zorunlu hale getirdi. Yeni başkent olarak Antakya (Antiokheia) seçildi. Şehre Seleukos Nikator 'un babası Antiokhos 'un ismi verildi (Downey, 1963:30).

Seleukos I'in M.Ö 281'deki ölümünün ardındaki Antiokheia'nın tarihine yönelik kaynaklar yetersiz kalmaktadır. Seleukos 'un oğlu Antiokhos I hükümeti devraldığında da Antiokheia başkent olarak kullanılmaya devam edilmiştir. Bu dönemde Antiokheia için Makedonya'daki siyaset rejimi örnek alınarak, güç merkezindeki krala bağlı bir idareci ataması gerçekleştirilmiştir. Bu idarecinin gücü Pers vezirlerine denk düşmekte idi (Downey, 1963:45).Mısırda hüküm süren Ptolemaios Kralı Ptolemy III Euergetes Antiokheia'yı M.Ö 246 yılında işgal etmiştir. Seleukos II Kallinikos(M.Ö.246-226) M.Ö. 244 yılında kenti işgalden kurtarmıştır (Pamir,2011:25) Antiokhos III (M.Ö. 223-187) döneminde Antiokheia Roma'nın büyüyen gücünden olumsuz etkilenmeye başlamış ve Roma ordusu karşısında büyük bir yenilgi almıştır. Savaşın ardından yapılan Apamea Barışı (M.Ö.188) Seleukid Krallığının Anadolu'daki egemenliğini kaybetmesine yol açmıştır. Bu durum M.Ö. 187-175 yılında hüküm süren Seleukos Philopator döneminde de devam etmiştir(Pamir,2011:26). Kentin ikinci kurucusu sayılan IV. Antiokhos Epiphanes (M.Ö175-164) büyük Antiokhos 'un oğludur. Kentte birçok yeni imar faaliyetlerinde bulunmuştur. Bu nedenle Antiokheia üzerinde etkili olmuştur. IV. Antiokhus'un M.Ö.163 yılındaki ölümünden sonra Antiokheia'da Seleukosların eski gücü kalmamıştır. Kentte hükümdarlara karşı isyanlar başlamıştır. M.Ö 149-147 yıllarında Antiokheia halkı için etkin güç imparatorların yerini alan pagan tanrıları olmuştur (Pamir,2011:27).

M.Ö 148 yılındaki depremde harap olan kent büyük oranda onarılmıştır. Seleukos Çağı sonunda kentin Roma hâkimiyetine girmesinden biraz önce M.Ö. 83 yılında Suriye'yi ve bu arada Antakya'yı 14 yıl süre ile işgal eden Ermeni kralı II. Tigranes (M.Ö 83-69) M.Ö 148 yılındaki depremde harap olan kenti büyük oranda onarılmasını sağlamıştır (Prieur ve Prieur 2000:1).M.Ö 69 yılında Tigranes 'in Roma karşısında aldığı yenilgi sonrasında kentten çekilmesiyle son Seleukos kralı XIII. Antiokhus kentte yeniden hakim olmuştur. Ancak, M.Ö.64 yılında Romalı Komutan Pompeius, Antiokheia'da Seleukid hanedanlığı kesin olarak sonlanmıştır (Downey,

1961:144). Antiokheia bu dönemde de önemini kaybetmeyerek yeni kurulan Roma Eyaletinin de başkenti olmuştur. Suriye eyaletinin başkenti olan Antiokheia, yeni konumunda giderek gelişmiş hatta zamanla bir önceki dönemin ihtişamını da aşan bir büyüklüğe ulaşmıştır (Pamir,2011:27). Pompeius kente "Metropolis" unvanını vermiştir (Downey, 1961:143).

M.Ö. 47'de Antiokheia 'ya gelen Sezar kente bağımsızlığını vermiştir (Downey, 1963:63). M.Ö 31 yılında Aktium savaşının Augustus lehine sonuçlanmasının ardından Roma Cumhuriyet Döneminden Roma İmparatorluk Dönemi'ne girmiştir. (Downey, 1963: ,80-81)

M.Ö 23-14 yıllarında Augustus Dönemi'nde Roma ve Alexandria'dan sonra Roma İmparatorluğu'nun üçüncü büyük şehri haline gelmiştir. Antiokheia Augustus döneminde her dört yılda bir tekrar edilecek olan olimpiyat oyunlarına başlanmıştır. Tiberius (M.S. 14-37) döneminin sonuna kadar Antiokheia 'nın fiziksel görünümü Hellenistik bir kentten Greko-Roman yani Hellenistik ve Roma unsurlarını kaynaştıran bir kentte dönüşmüştür. Antiokheia 'da İsa'ya inananların kendilerini Hıristiyan olarak tanımlamaları Tiberius 'un son yıllarına veya Caligula'nın İmparatorluğu'nun (M.S. 37-41) ilk yıllarına tarihlenmektedir. İmparator Claudius Dönemi'nde (M.S. 41-54) Antiokheia ve çevresi büyük bir deprem ve sonrasında gelen açlıkla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Claudius kentin imarı ve kıtlık sorunları ile baş edebilmesi için Antiokheia 'ya yardımlar göndermiştir (Pamir,2011:29).

İmparator Nero Dönemi'nde (M.S. 54-68) M.S. 66'da Roma egemenliğine karşı Yahudi ayaklanması sonrasında Antiokheia'nın Yahudi nüfusu şiddet olaylarına maruz kalmıştır. İmparator Domitianus Dönemi'nde (M.S.81-96) Antiokheia kültür başkenti görünümündedir. İmparator Traianus (M.S. 98-117) M.S 98 yılında Antiokheia 'yı doğudaki Partlara karşı yürütülen askeri mücadelenin ana merkezi yapmıştır. Traianusus 'ın yeğeni Hadrianus (M.S.117-138) Antiokheia 'ya yeni bir su kemeri ve su toplama rezervuarı yaptırarak şehrin su kaynaklarını geliştirmiştir. Antonius Pius (M.S. 138-161) büyük sütunlu ana caddeyi ve şehrin diğer caddelerini Mısır'dan getirilen granit taşı ile kaplatmış, Commodus (M.S.18 0-192) ise Olimpik oyunlarda kullanılmak üzere birçok yapı inşa ettirmiştir. Suriye'nin güçlü eyalet Valisi Pescennius Niger, İmparator Septimius Severus 'a (M.S. 193-211) başkaldırdığında Antiokheia

halkı valinin tarafını tutmuş, Niger'in yenilgisi sonucunda Septimius Severus halkı cezalandırarak Antiokheia 'nın Suriye'nin başkenti unvanını kaldırmış, Olimpik Oyunları da askıya almıştır. Ancak oğlu imparator Caracalla M.S. 215-217 yılları arasında olimpiyat oyunlarını yeniden başlatmıştır (Pamir,2011:30).

M.S. 3.yüzyıl sonlarında Antiokheia da dahil olmak üzere bütün Roma imparatorluğunda ekonomik ve politik çalkantılar olmuştur. Bu dönemde imparator Aurelius M.S. 262 yılında Antiokheia 'yı 6 yıl süreyle elinde tutan Palmira Kraliçesi Zenobia 'nın egemenliğine son vermiştir. İmparator Aurelius 'un halefi Probus (M.S.276-282) işgaller sırasında zarar gören Antiokheia da restorasyonlar başlatmıştır. Probus 'un yerine geçen Diocletianusus (M.S.284-305) zamanında kent eski ihtişamını yavaş yavaş tekrar kazanmaya başlamıştır (Downey, 1963:140).

Roma imparatoru Büyük Konstantin'in (M.S.306- 337) Hıristiyanlığı resmi bir din olarak kabul etmesi, hem Antiokheia hem de tüm Roma İmparatorluğu için bir dönüm noktası olmuştur. M.S.395 yılında Roma İmparatorluk yönetiminin ikiye bölünmesi ile Antiokheia Doğu Roma /Bizans egemenliğinde kalmıştır (Pamir,2011:31).Bu dönemde Antiokheia deprem felaketleri, isyan, savaş ve işgaller nedeniyle yangın ve yıkımlara maruz kalmıştır. Malalas 'a göre en yıkıcı deprem 526 yılında gerçekleşmiştir. Depremden 3 gün sonra Silpios dağının kuzeyinde gökyüzünde kutsal haç işareti görüldüğü belirtilmiştir. Bu nedenle haçın görüldüğü tepelik Staurin(Haç) dağı olarak anılmaya başlar (Malalas, Ch. XVıı.16;Downey,1961:519-524). 528 yılında yaşanan ikinci büyük depremin ardından, İmparator I.Justinianus (M.S. 527-565) tarafından kentin ismini Theoupolis (Tanrının Kenti) olarak değiştirilmiştir (Downey, 1961:529). Artık sikkeler üzerinde Darphane yeri belirtilirken Antiokheia 'nın kısaltması yerine Theoupolis 'in kısaltması yer almaya başlamıştır(BMC Syria 1908 1.53).Kent, M.S. 540 yılında Sasani Kralı I.Hüsrev tarafından işgal edilmiştir. Aynı yıl yaşanan veba salgını da kenti olumsuz etkilemiştir. Verilen fidye karşılığı tekrar Bizans yönetimine geçen ve M.S. 573 ve 611 yılında yeniden Sasani saldırılarına uğrayan Antiokheia, M.S.638 yılında Arap egemenliğine girmiştir (Downey, 1961:542-577).

M.S. 638 yılından sonra Yunan ve Roma Kültürü Antiokheia'da sona ererken Ortaçağ Türk İslam uygarlığı, Bizans ve Haçlıların rol oynadığı yeni bir dönem başlamıştır(Kennedy 1999:176-191).

İKİNCİ BÖLÜM

ANTIOKHEIA DARPHANESİ

Bu bölümde Antiokheia Darphanesi'nde sikke basılan dönemler kendi içerisinde yorumlanmıştır.

1. Antiokheia Darphanesinde sikke basılan dönemler:

Bu bölümde kronolojik sıralama takip edilerek, Antiokheia darphanesinde sikke basılan dönemler ilk sikkeden son sikkeye kadar irdelenmiştir. Dönem içerisindeki imparatorlar hakkında kısa tanıtım yapılarak, özellikle Antiokheia'da yaptıkları faaliyetlerden bahsedilmiştir. Dönem içerisinde Antiokheia Darphanesinde basılan sikke tipleri, şubeleri ve şehrin isminin ne şekilde yer aldığına dair bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Helenistik Dönem

Antiokheia'da Helenistik Dönem içerisinde Seleukoslar ve kısa bir dönem içerisinde de Ermeni Krallığı hüküm sürmüştür. Seleukoslar Dönemi'nde darphane ismi ya da sembolü kullanma geleneği yaygın olmadığından tezin amacına uygun sikke sayısı kısıtlı kalmıştır.

1.1.1.Seleukoslar

Seleukos kralları genellikle sadece isimlerinin yazılı olduğu sikkeler bastırmışlardır. Bölgedeki darphanelerinin kesin olarak kanıtlanamadığı örnekler Hatay Müzesinde bol miktarda bulunmaktadır. Ancak Merkez ilçeye bağlı Harbiye'de Antik ismiyle Daphne'de basıldığı kesinlik kazanan ve bugünkü durumuyla elimizdeki tek örnek olan sikke Seleukos hükümdarlarından IV Antiokhos Epiphanes'e aittir.

1.1.1.1. IV. Antiokhos Epiphanes (M.Ö 175 -164)

Kentin ikinci kurucusu sayılan IV. Antiokhos Epiphanes büyük Antiokhos'un oğludur. Epiphania olarak anılan ve Romalı mimar Cossutius tarafından planlanan yeni bir yerleşme, bir bouleuterion, yeni bir agora ve bazı mabetler inşa ettirmiştir (Downey, 1963: ,55-57).

Antiokheia isminin yazılı olduğu ilk örnekte; ön yüzde, diğer sikkelerdeki IV. Antiokhos tiplerinden farklı olmayan imparatorun başı kullanılmıştır. Ancak arka yüzde diğer tiplerden farklı olarak Zeus ayakta ve elini sol tarafa uzatarak betimlenmiştir. Elimizdeki örnekte yazının kısmen silik olmasına karşılık yayınlardaki diğer örneklerle karşılaştırıldığı zaman arka yüz yazısının tam şekli Zeus 'un sağındaki ANTIOXEΩN(Antiokheia) solunda ise *TΩN ΠPOΣ ΔAΦNHI (Daphne'nin Baş Rahibi) olarak görülmektedir.

*Prof.Dr. Hamdi SAYAR tarafından 03.11.2011 tarihinde ANTIOXEΩN TΩN ΠPOΣ ΔAΦNHI "Daphne Antiokheiası'nın başrahibi" olarak çevrilmiştir.

Bu sikke aynı zamanda Antiokheia'da basılan ve Antiokheia isminin ilk kez yer aldığı sikke olarak tanımlanabilmektedir (No:1-Resim:1).

1.1.2. Seleukos Era'sı (M.Ö. 149-147)

Antiokheia şehir sikkelerinde tek bir tarihleme sistemi bulunmamaktadır. Klasik tarihleme dışında Seleukos Era'sı, Pompeius Era'sı, Caesar Era'sı ve Aktium Era'sı tarihlemeleri kullanılmıştır. Era tarihleri belli dönem ya da olayların oluş tarihlemesi ile bağlantılıdır.

M.Ö 149-147 arasında Antiokheia ve Seleucia Pierria birlikteliğini gösteren sikkeler de Seleukos Era'sı takvimi kullanılmıştır.

I. Antiokhos 'un M.Ö 163'teki ölümünün ardından Seleukoslar eski güçlerine tekrar dönememişlerdir. Bu dönemden sonra Antiokheia, sürekli olarak entrikalar, isyanlar ve sokak kavgalarına sahne olmuştur. Hükümdarlar Antiokheia ve Seleukia Pieria'da kurallar ve yasalar koymaya çalışsalar da halk bu kuralara uyum göstermemiştir (Downey, 1963: 63). Bu dönemde Antiokheia ve Seleukia Pierra şehirleri birlikte olduklarının göstergesi olarak sikkelerin üzerine "AΔEΦΩN AHMΩN" (Kardeş Halklar) yazısını yazmışlardır. M.Ö 92 yılında ise bu yazı "ANTIOXEΩN THΣ MHTPOΠOΛEΩΣ "şekline dönüşmüştür. Ancak kullanılan "metropolis" unvanı şehir halkının otoritesi kullanarak kendi kendine verdiği bir yakıştırmadır. (Downey, 1961: 143-145; BMC Syria, 1899:lviii).

Bu dönemde imparatora bağlı kalmadan basılan şehir sikkelerinde imparator yerine; Antiokheia 'nın kuruluş öyküsünde de adı geçen tanrı Zeus kullanılmıştır. Bunu da imparatora bağlılıktaki zayıflığın bir göstergesi olarak yorumlamak mümkündür.

Arka yüzde şimşek demeti bulunmakta ve Antiokheia ve Seleukia Pierra şehirleri birlikteliği gösteren "ΑΔΕΦΩΝ ΑΗΜΩΝ" yazısını kullanmışlardır.

1.1.3.Ermeni Krallığı (II. Tigranes -M.Ö 83-69)

M.Ö. 148 yılındaki depremde harap olan kent büyük oranda onarılmıştır. Seleukos Çağı sonunda kentin Roma hakimiyetine girmesinden biraz önce M.Ö. 83 yılında Suriye'yi ve bu arada Antiokheia'yı 14 yıl süre ile işgal eden Ermeni kralı II. Tigranes (M.Ö. 83-69) zamanında arka yüzünde Antiokheia Tykhesi (Fortuna) bulunan sikke basılmıştır (Prieur ve Prieur 2000:1).

M.Ö. 64 yılında Romalı Komutan Pompeius'un Antiokheia 'da Seleukid hanedanlığı sonlandırması ile başlayan ve M.Ö 48 yılına kadar tarihlenen sikkeler Pompeius Era'sı, M.Ö. 47'de Antiokheia' ya gelerek kente bağımsızlığını veren Sezar şerefine basılan sikkeler Caesaer Era'sı, M.Ö 31 yılında olan Aktium Savaşı sonucu alınan ve Roma dünyası için büyük önem taşıyan zafer sonucu da M.Ö. 1. ile M.S.5 yılları arasında bu zafere atıfta bulunarak Aktium Era'sı takvimi kullanılmıştır.

Era takvimlerinde kullanılan sistemdeki tarihlemeyi bulabilmek için, sikke üzerindeki tarihten ait olduğu Era yılını çıkartılmasıyla sonuca ulaşılabilmektedir. Caesar Era'sı takvimine örnek verecek olursak İmparator Nero M.S 65-68 yılları arasında bu sistemi kullanmıştır. Sikke, Nero döneminde basılan bir şehir sikkesidir ve üzerinde Yunan rakamları kullanılarak 114 rakamı okunabilmektedir.114 rakamından Antiokheia'nın bağımsızlık tarihi olan 48 rakamı çıkartıldığında 66 rakamını vermektedir. Böylelikle sikkenin M.S. 66 yılında İmparator Nero döneminde Caesar Era'sı takvimi kullanılarak basılan bir sikke olduğu anlaşılabilmektedir. Ancak bu sistem her zaman doğru rakamı vermemektedir. Bu nedenle de Araştırmacılar için problemli bir sistemdir(RPC I 608-609).

1.2. Roma Dönemi

Roma Döneminde sikke darbı devlet bağımsızlığının gözle görülür ifadesi sayılır. Buna karşı Roma, egemenliğinin başlangıcından itibaren Küçükasya Yunanlılarına çoğu kez kendi sikkelerini darp etme hakkı tanımıştır. Ancak bu kural sadece bronz sikkeler için geçerlidir. Ancak Yunanlılar çoğu kez sadece bronz sikkelerle yetinmemişlerdir. Suriye de Antiokheia, Kapadokya da Kaisareia, Mısır'da Aleksandreia başta olmak üzere bu tarz gümüş ve bronz sikkeleri darp eden kentlerdi. Geçerliliği yalnız darbedildiği yerle sınırlı olmasa da ağırlıklı olarak yerel karakterler taşımaktadır. (Franke, 2007:11).

Roma Döneminde darp edilen üç ayrı çeşit sikke bulunmaktadır. Bu sikkeler; Roma Cumhuriyet Sikkeleri, Roma Eyalet Sikkeleri ve Roma İmparatorluk Sikkeleridir.

Antiokheia'da Cumhuriyet Döneminde genellikle Era Takvimleri kullanılmıştır. İmparator Caracalla (M.S.211-217) döneminden Trebonianus Gallus ve Volusianus (251-253) dönemine kadar Eyalet Sikkeleri kullanılmıştır. İmparatorluk Dönemi Resmi Sikkeleri ise Diocletianus (M.S 284-305)'dan itibaren kullanılmaya başlamıştır. Bu dönemden sonra artık Antiokheia Roma imparatorluğun resmi darphanesi olarak görev yapmaktadır.

1.2.1. Roma Cumhuriyet Dönemi

Roma Cumhuriyet Devri sikkelerinde Pompeius Era'sı, Caesar Era'sı ve Aktium Era'sı tarihlemeleri kullanılmıştır. Yunanca lejant görülmektedir. Antiokheia'da M.Ö 64-50 yıllarında Pompeius Era'sı takvimi, M.Ö 47-45, M.S. 54-68,117-138 yıllarında Caesar Era'sı takvimi, M.Ö.7-1,M.S.12-13,M.S.71 yıllarında ise Aktium Era'sı takvimi kullanılmıştır. Antiokheia'da M.S 74 yılından itibaren Eyalet Sikkeleri kullanılmaya başlamıştır. Ancak istisna olarak İmparator Hadrianus M.S.128-129 yılında Caesar Era'sı takvimi kullanmıştır.

Roma Cumhuriyet dönemi ve Eyalet dönemi sikkelerinde Grek lejantı görülmektedir. Yine Antiokheia ismi kullanılmasa dahi şehirde basılan sikkelere özgü semboller Antiokheia 'da basıldığını kanıtlamıştır.

Antiokheia 'ya özgü altar üzerindeki kartal, kartal pençeleri arasındaki hayvan, boğa üzerinde kartal, defne dalı üstünde kartal, özel biçimli şimşek demeti üzerindeki

kartal, thyrsos üzerindeki kartal, lir, geriye bakarak koşan keçi, süsü kalkan, yılan ve şimşek demeti, bu dönemde sikkeler üzerinde kullanılan motiflerdir.

1.2.1.1. Pompeian Era'sı (M.Ö.63- 50)

M.Ö 69 yılında Tigranes 'in Roma karşısında aldığı yenilgi sonrası kentten çekilmesiyle son Seleukos kralı XIII. Antiokhos kentte yeniden hakim olmuştur. M.Ö. 64 yılında Antiokheia 'ya gelmiştir. Bu dönemde kentin politik durumu karışıktı. Taht kavgaları devam etmekteydi. Romalı Komutan Pompeius, Antiokheia'da Seleukos Krallığı'nı yaşatarak Roma'nın kente gücünü gösterme ihtimalini imkansız olduğunu görmüştür. Bu nedenle Seleukos hanedanlığı sonlanmıştır (Downey, 1961:144). Antiokheia bu dönemde de önemini kaybetmeyerek yeni kurulan Roma eyaletinin de başkenti olmuştur. Suriye eyaletinin başkenti olan Antiokheia, yeni konumunda giderek gelişmiş hatta zamanla bir önceki dönemin ihtişamını da aşan bir büyüklüğe ulaşmıştır (Pamir,2011:27). Pompeius Antiokheia 'ya "Metropolis" unvanını vermiştir (Downey, 1961:143).

M.Ö. 64 yılında Romalı Komutan Pompeius Antiokheia 'da Seleukid hanedanlığı sonlandırması ile başlayan ve M.Ö 48 yılına kadar tarihlenen sikkeler de Pompeius Era'sı takvimi kullanılmıştır

Bu döneme tarihlenen ve Pompeius Era'sı takvimi kullanılan sikkede Yine tanrı Zeus'un sıkça işlendiği görülür. Ön yüzde büstü görülürken, arka yüzde oturarak verilmiştir. Bir elinde asa diğer elinde zafer tanrıçası Nike tutmaktadır. Arka yüz lejantında ise Pompeus tarafından Antiokheia 'ya verilen metropolis unvanı Antiokheia ismiyle birlikte sikkenin üzerinde "ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ "şeklinde yazılmıştır.

1.2.1.2. Caesar Era'sı (M.Ö.48-45)

M.Ö. 47'de Antakya'ya gelerek kente bağımsızlığını veren Sezar, Caisarion (Caesareum) adıyla anılan büyük bir mabet ile Silpius eteklerinde bir amfitiyatro, bir su kemeri ve bir umumi hamam inşa ettirdi. (Downey, 1963:63).

Bu devirde şehir sikkelerinde Caesar Era'sı takvimi kullanılmaya başlamıştır. İlk olarak M.Ö 48-45 yılları basılan sikkelerde kullanılan Caesar Era'sı takvimi, daha

sonraki dönemlerde Sezar anısına bastırılan sikkelerde de kullanılmaya devam etmiştir. Bu takvimin mantığına göre bağımsızlık yılı 1.yıl olarak hesaplandığından sikke üzerine yazılan yunanca rakamlarda buna göre bir tarihleme yapılmaktadır.

Hatay Müzesinde Caesar Era'sı Takvimi ile tarihlenen M.Ö.45-48 yılında bağımsız olarak basılan sikkelerin ardından, İmparator Nero döneminde M.S. 54-60 yılları arasında bastırılan sikkeler imparatorun her hakimiyet yılı için kesintisiz olarak mevcuttur. Yine İmparator Nero 'nun son hükümdarlık yılına tarihlenen sikkede de Caesar Era'sı Takvimi kullanılmıştır. M.S 68 yılından sonra yaklaşık olarak 60 yıl süreyle kullanılmayan bu takvim, İmparator Hadrianus'un hükümdarlık dönemine rastlayan M.S.128-129 yıllarında son olarak tekrar kullanılmıştır.

Ön yüzlerde tanrı ya da tanrıça büstlerinin yer aldığı sikkelerde en çok tercih edilen Antiokheia Tykhe'sidir. Tykhe; diğer ismiyle Fortuna bazı şehirlerin simgesi halindedir ve kader tanrıçasıdır. Antiokheia Tykhesi Antakya kulelerini temsil eden tacıyla, örtüsüyle bu devirde karşımıza çıkmaktadır.

Bu dönemde Antiokheia 'da basılan tüm sikkelerde şehrin ismi de yer almaktadır (ANTIOXEΩN).

Arka yüzlerde M.Ö 47-45 yıllarına tarihlenen ilk sikkelerde Tykhe ve Zeus sembolleriyle birlikte verilirken imparator Nero Dönemi'nde defne dalı, geriye bakarak koşan keçi, ateş altarı ve Boule tasvirleri kullanılmaya başlanmıştır. İmparator Hadrianus Dönemi'nde ise önceki tasvirlere ek olarak lir görülmektedir.

1.2.1.3. Aktium Era'sı (M.Ö.31)

2 Eylül M.Ö. 31 tarihinde meydana gelen Aktium Savaşı , daha sonra Augustus lakabıyla anılacak olan Octavian'ın nihai olarak Roma İmparatorluğu liderliğini ele geçirdiği, Roma Cumhuriyeti'nin sonunu teşkil eden, önemli bir deniz savaşıydı. Octavian bu savaşta Marcus Agrippa yardımıyla rakibi Marcus Antonius'u ve Mısır kraliçesi VII. Kleopatra'yı yenmişti. (Downey, 1963: ,80-81)

Bu dönemden sonra basılan şehir sikkelerinin bir bölümünde özellikle zafer anısına basılan sikkelerde Aktium Era'sı takvimi kullanılmıştır. Bu sistemde de bu kez Aktium savaşı milat kabul edilmiştir Hatay Müzesi sikkeleri incelendiğinde bu sistemin ilk kez Aktium Zaferi'nin galibi olan Augustus döneminde kullanılmaya başladığı

görülmektedir Antiokheia ‘da M.Ö 5-2 arasında basılan sikkelerde Augustus’un 20.ve 30. Konsüllüğünün kutlanması Aktium Era’sı takvimine göre verilmiştir. Antiokheia ‘da Aktium Era’sı takvimi sistemiyle basılan en erken sikke M.Ö 7-6 yıllarına tarihlenmektedir. M.Ö. 1 e kadar kesintisiz olarak kullanılan bu takvimde Augustus’un son hakimiyet yılında da kullanılmıştır. Hatay Müzesinde görülen sikkeler arasında Aktium Era’sı takvimiyle M.S 12-13 yıllarına tarihlenen sikkelerden sonra Vespasianus Döneminde de yine zafer sonucu basılan sikke üzerinde görülen ve zafer anlamına gelen ETOYΣ NIKHΣ yazısının görülmesi Aktium Era’sı takviminin kullanıldığının göstergesi olmaktadır. Hatay Müzesinde bulunan imparator Vespasianus dönemine ait M.O 71 yılına tarihlenen sikkede de bu ibare bulunmaktadır.

M.Ö. 7-6 yıllarına tarihlenen ilk sikkede ön yüzde kullanılan Zeus başı ve arka yüzde Orontes üzerine basan Tykhe görülmektedir. M.Ö 5-4 yy da ise ön yüzde ilk kez imparator başı görülmektedir. İmparator Augustus’un başının yer aldığı ön yüzün arkasında ise İmparator Augustus’un vermiş olduğu APXIEPEUS (Büyük Rahip) unvanı yazılmıştır.

Bu dönemden itibaren ön yüzlerde artık imparatorun büstü ya da başı yer almaya başlayacaktır.

1.2.1.3.1. Augustus (M.Ö 23-M.S 14)

Antiokheia ‘da Augustus döneminde başlayan ve bundan sonra her dört yılda bir tekrar edilecek olan olimpiyat oyunlarına başlanmıştır. Bu imparator zamanında kent, birçok yeni kamu binasının inşa edilmesiyle daha bayındır hale getirilmiş ve bunun sonucu olarak nüfus artmıştır. Antiokheia 'nın bu yüzyıldaki nüfusu 300.000 ile 600.000 arasındaki bir rakam idi. Bu dönemin en önemli imar faaliyeti kenti boydan boya geçen ve 2 Roma mili (1 Roma Mili=1.478 m.) uzunluğunda, ünlü sütunlu caddenin inşasıdır (Malalas, 1831:235). Roma imparatorluğunun kurucusu olarak bilinen Augustus’un Antiokheia da basılan sikkelerinde Aktium Era’sı takvimi kullanılmıştır.

İmparator M.Ö 12-5 yıllarında Antiokheia’da yaşayan insanlara APXIEPEUS (Büyük Rahip) unvanını vermiş ve bu da anı olarak sikkelere işlenmiştir. (BMC Syria,1899:167)

Bu dönemden itibaren ön yüzlerde artık imparatorun büstü ya da başı yer almaya

başlayacaktır.

M.S. 14'ten sonra Antiokheia'da sikkeye yeni bir reform getirilmiştir. Bu dönemde basılan Bronz sikkelerde defne çelenk içinde bulunan SC (Senatus Consulto) harfleri yer almaktadır. (Downey, 1961:168)

SC harfleri sikkelerin senato onayı ile basıldığını göstermektedir. Bu dönemde ön yüzde imparatorun profilden büstünün çevresinde isim ve unvanları yer almaktadır. Daha önceki dönemde görülen şehri tanıtan sembollere ve isimlere yer verilmemektedir. Bu nedenle bu tip sikkelere bu çalışma da yer verilmemiştir.

1.2.1.2.1.Nero (M.S. 54-68)

Augustus'un ikinci kuşaktan yeğenidir. İmparator Claudius 'un ardından tahta çıkmıştır. Antiokheia 'daki Part tehdidine karşı savaş yerine barışı seçerek halkın takdirini kazanmıştır. Bu dönemde Partlarla yapılan barış imparator Trajanus Dönemi'ne kadar devam etmiştir. Saltanatı boyunca toplumun alt sınıflarını koruyan ve memnun eden bir politika yürütmüştür. (Butturfield, 1997:66)

M.S. 66 'da Roma egemenliğine karşı Yahudi ayaklanması sonrasında Antiokheia'nın Yahudi nüfusu şiddet olaylarına maruz kalmıştır. Sikke basımlarında kent özerk bir konumdadır. Yerel karekterli sikke basımları mevcuttur. Yunan lejantları devam etmektedir. Bu dönemde Antiokheia 'da sikkeler üzerinde görülen urneye çakıl taşı atan Boule yerel halkı temsil eden Danışma Meclisinin kişileştirilmiş halidir. (Downey, 1961:200-201)

İmparator Nero Dönemi'nde Antiokheia'da basılan sikkelerde Caesar Era'sı takvimi kullanılmıştır. Hatay müzesinde M.S.55/56, 56/57, 60/61 ve 66/67 yıllarına tarihlenen 4 farklı sikke tipi bulunmaktadır. Ön yüzlerde pagan tanrıları görülmeye devam ederken Artemis başı ilk kez görülmüştür. Yine arka yüzde kullanılan Boule ve defne dalı yeni komposizyonlardandır.

1.2.1.3.2. Vespasianus (M.S 69- 79)

70 yaşında tahta çıkmıştır. M.S 66 yılında isyanları bastırması için imparator Nero tarafından görevlendirilmiştir. Vespasianus'un imparator soyundan gelmesinin yanı sıra kazandığı zaferler de Doğu'da imparator olarak kabul edilmesine sebep

olmuştur. Bunun üzerine Roma'da onu imparator olarak tanımıştır. Vespasianus özellikle ekonomide yaptığı yeniliklerle sarfiyatı önlemesiyle ünlenmiştir. (Downey, 1963:92) Antiokheia yakınlarındaki Seleukia Pieria'da tünel yapımını başlatmıştır.

Hatay Müzesi sikke koleksiyonunda bulunan İmparator Vespasianus'un zaferi anısına bastırılan sikkenin arka yüzünde bulunan palmiye üzerindeki kartal ve ETOYΣ (B) NIKHΣ yazısı sikkenin Antiokheia darphanesinde basıldığının kanıtı olmaktadır. Zafer anlamına gelen ETOYΣ NIKHΣ sikkenin Aktium Era'sı takvimine göre basıldığını ve arasındaki B harfinin ise imparatorun 2.yılına işaret ettiği anlaşılmaktadır. Böylelikle bu sikkenin tarihlemesini M.S.71 yılına yapmak mümkün olmaktadır.

Vespasianus Dönemi'nde M.S. 74 yılında basılan şehir sikkelerinde ilk kez arka yüzde şehir tanrıçası Tykhe'nin başının etrafında Latin harflerinin kullanılarak ANTIOCHIA isminin yazıldığı görülmektedir.

1.2.1.4.Titus (M.S 79- 81)

Vespasianus 'un oğludur. Babasının ölümünden sonra tahta çıkmış ancak sadece iki yıl hükümdarlık yapabilmiştir. Babası Vespasianus zamanında başlayan Antiokheia yakınlarındaki Seleukia Pieria kentinde yapılan tünel Titus zamanında bitirilmiştir.

Hatay müzesinde Antiokheia 'da basıldığını kanıtlayabilen tek örnekte yine Babası Vespasianus zamanında da kullanılan Ön yüzde defne çelenkli imparator başı, arka yüzde ANTIOCHIA ismi ile birlikte şehir tanrıçası Tykhe görülmektedir.

1.2.1.2.2.Hadrianus (M.S 117- 138)

Traianus'un yeğenidir. Babasının ölümünün ardından dokuz yaşında Traianus 'un vesayeti altına girmiştir. Genç yaşta imparator Traianus tarafından Suriye Valiliğine getirilmiştir. Antiokheia'da Traianus döneminde başlayan yapı faaliyetlerini devam ettirmiştir. Theatron isimli büyük bir sarnıç inşa ettirmiştir. M.S.123'den 131'e kadar zamanının büyük bölümünü Antiokheia 'da geçirmiş yeni bir su kemeri ve su toplama rezervuarı yaptırarak şehrin su kaynaklarını geliştirmiştir. (Pamir,2011:30).

Hatay Müzesinde bulunan ve Antiokheia'da basılan sikkelerin tümünde Caesar Era'sı takvimi kullanılmıştır. Sikkelerin arka yüz kesitlerinde bulunan ve yılı gösteren ET ya da ETO 'dan sonra gelen Yunan rakamlarıyla ZOP=177 senesini işaret

etmektedir. 177 sayısı Caesar Era'sı Takvim mantığı ile hesaplandığında ise M.S 128–129 yıllarını vermektedir. Böylelikle imparator ismi yazılmasa dahi bu sikkelerin Hadrianus'un imparatorluk süresi içinde basıldığı ortaya çıkmaktadır.

Bu sikkelerin ön yüzünde yine imparator büstü yerine tanrı ve tanrıça başları yer almaktadır. M.S.128–129 yıllarına tarihlenen sikkelerde Antiokheia Tykhe'si ve Apollon 'un başının etrafındaki "ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ" yazısı bulunmaktadır. Arka yüzde yine üzerinde hilal bulunan geriye bakarak koşan keçi ve ilk kez yer alan sunak ile lir görülmektedir.

1.2.2.Roma Eyalet Dönemi Sikkeleri:

İmparator Caracalla zamanından İmparator Diocletianus'a kadar uzanan süreçte kullanılan dil yine Yunancadır. Bu devirden sonra yerel takvim uygulamaları son bulmaktadır. Bu dönemden sonra ön yüzlerde daima imparatorların başı ya da büstü yer almaktadır. Baş ya da büstler M.S.247'e kadar defne çelenklidir. II. Philippus 'dan itibaren şua taçlı büstler de görülmeye başlar.

Arka yüzlerde Antiokheia ismi yer almasa dahi kentte özgü "ΑΗΜΑΡΧ ΘΞΟVCIAC" ya da " MONVRB"(Moneta Urbia)yazısı yer almaktadır. Yine Antiokheia 'nın sembolleri arasında bulunan altar üzerindeki kartal, kartal pençeleri arasındaki hayvan, boğa üzerinde kartal, defne dalı üstünde kartal, özel biçimli şimşek demeti üzerindeki kartal, kartalın pençesi arasındaki gemi pruvası, boğa başı ve geriye bakarak koşan keçi bu sikkelerin Antiokheia'da basıldığının kanıtı olmaktadır.

1.2.2.1Caracalla (M.S.211–217)

Caracalla; hükümdarlığı döneminde iki defa Antiokheia'ya gelmiş, olimpiyat oyunlarının tekrar yapılmasını sağlamıştır. Kolonadlı cadde ile sokakların granit ile kaplanması bu imparator döneminde gerçekleşmiştir. (Downey,1963:108)

Bu dönemde görülen Antiokheia şehir sikkelerinde maden olarak genellikle Billion kullanılmıştır. Antiokheia 'ya özgü Yunanca yazıların yanında kartal pençesi arasındaki gemi pruvası, boğa başını pençeleriyle tutan kartal bu dönemde görülmektedir.

1.2.2.2. Elagabalus (M.S. 218–222)

Elagabalus Antiokheia'ya gelir gelmez burada birkaç ay kalıp, askerleri kazandığı zaferler dolayısıyla para ile ödüllendirmiştir (Downey, 1961:250).

Hatay Müzesi'nde bu döneme ait örneklerde bir tek tipin üzerinde çalışıldığı çevresindeki lejant değişse bile arka yüz kompozisyonunda Antiokheia şehrinin temsilcisi Tykhe 'nin Orontes üzerine bastığı görülmektedir.

1.2.2.3. Severus Alexander (M.S. 222–235)

Döneminde Perslerle mücadele etmiştir. Bu savaşlarda; Antiokheia'daki disiplinli askerlerin yardımına ihtiyaç duymuştur. M.S. 232 yılında hastalanmış ve zorunlu olarak Antiokheia'dan çekilmek zorunda kalmıştır. Annesi Julia Mamae'nın 231-233 yıllarında Antiokheia da kaldığı anlatılmaktadır. (Downey, 1961:251-252)

Bu dönemde yine Antiokheia darphanesi örnekleri şehir sikkelerinde görülmektedir. Sıklıkla kullanılan şehir tanrıçası Tykhe'i Hatay Müzesi'nde 3 farklı tipte görülmektedir. Bu döneme ait farklı bir stilde Tykhe'nin üçlü bir kompozisyon şeklinde yer almasıdır.

1.2.2.4. III. Gordianus (M.S. 238–244)

III. Gordianus Perslerle mücadeleye kendi imparatorluk yıllarında da devam etmiştir. Ancak bu mücadeleler sırasında 244 yılının şubat ayında öldürülmüştür (Downey, 1961:252).

Bu döneme ait Antiokheia şehir sikkelerinde; ön yüzde imparator büstü arka yüzde ise gagasında çelenk tutan kartal kaide üzerinde ve pençeleri arasında tuttuğu geriye bakarak koşan keçi ile görülmektedir.

1.2.2.5. I.Philippus (M.S.244–249)

Gordianus'un öldürülmesinden sonra tahta çıkan I.Philippus Perslerle barışı sağlamıştır. Antiokheia'ya hizmet getirmek arzusu taşısa bile; III. Gordianus'un ölümünden sorumlu tutulması nedeniyle Piskoposluk tarafından hizmetleri reddedilmiştir (Downey, 1961:253).

Bu dönemde Antiokheia'da basılan sikkelerde yunan sanatının etkisiyle Yunan

alfabesi kullanılmaya devam edilmiştir. Böylece I.Philippus döneminde Antiokheia'da basılan sikkeleri de "Antiokheia Şehir Sikkeleri " adıyla değerlendirmemiz gerekmektedir.

Bu dönem sikkelerin bir kısmında alt bölümde yer alan "MONVRB "(Moneta Urbia) yazısı sikkenin şehir sikkesi olduğunun göstergesidir.

Hatay Müzesi'nde bulunan Antiokheia basımlı şehir sikkelerinde ön yüzde I. Philippus daima başındaki defne çelengi ile görülmektedir. Arka yüzde ise; Antiokheia Tykhe'si, geriye bakarak koşan keçi ve gagasında çelenk tutan kartal motifleri kullanılmıştır. Kentin ismi sikkelerin üzerinde ANTIOXЄΩN olarak yazılmıştır. Bu dönem içinde I.Philippus eşi Otacilla Severa için de sikke bastırmıştır. Bu sikke imparatorların eşleri için bastırdığı sikkelerin ilk örneğidir.

1.2.2.6. II. Philippus (M.S.247–249)

I.Philippus'un oğludur. Bu dönem sikkeleri baba Philippus'un sikkeleriyle büyük benzerlik gösterir. Yunan alfabesi kullanılmaya devam edilmiştir

1.2.2.7. Traianus Decius (M.S.249-251)

Traianusus Decius 2 yıl süren hakimiyetinde Philippus I'in Hıristiyanlar üzerinde kaybettiği nüfusunu geri almak için çaba sarf etmiştir (Downey, 1963:136).

Antiokheia eyalet sikkelerinde Traianus Decius 'un döneminde de Antiokheia ' ya ait sikkelerin arka yüzünde kullanılan palmiye üzerindeki kartal resmedilmiştir.

1.2.2.8. Trebonianus Gallus –Volusian (M.S.251-253)

Aynı zaman dilimi içerisinde hükümdarlık yapan Trebonianus Gallus ve Volusian bu birlikteliklerini Antiokheia 'da basılan bir sikke üzerinde de göstermişlerdir.

Bu dönemden sonra Antiokheia Pers tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. 256 yılında ilk kez I Şapur tarafından işgal edilen kent, 260 yılında yine Persler tarafından harap hale getirilmiştir. 268 yılında ise Palmyra Kraliçesi Zenobia'nın Perslerle mücadele ederek Antiokheia'yı işgal etmiştir. Ancak İmparator Aurelianus zamanında Antiokheia tekrar Romalıların hakimiyetine girmiştir (Downey, 1963:137).

Hatay Müzesinde İmparator Aurelian(270-275) ve daha sonra gelen imparator

Probus'un (276-282) sikke popilasyonunun fazla olmasına karşılık bu imparatorların kullandığı sikke tiplerinde darphane yazma geleneği olmaması nedeniyle bu dönemlere ait sikkelerin Antiokheia da basıldığını söylemek mümkün olmamaktadır.

1.2.3. Roma İmparatorluk Dönemi Resmi Sikkeleri

İmparator Diocletianus ile birlikte Antiokheia artık resmi darphane durumundadır. Bu dönemden sonra lejantlarda Yunanca görülmemektedir. Artık Antiokheia darphanesinde basılan sikkelerde imparatorluğun belirlediği Latince yazılar ve komposizyonlar kullanılmaktadır. Darphane ismi sikkelerin arka yüzünde alt bölümde yer almaya başlayacaktır.

Ön yüz yazılarında imparatorun kısaltması olan " IMP ",Sezar kısaltması olan ve bu soydan geldiğini belli eden "**C"**den sonra imparatorun ismi yazılmaktadır. İmparatorun isminden sonra gelen Pius(dindar, sadık)'un kısaltması olan "P", Felix (talih) 'in kısaltması olan "F" kullanılmıştır. Yine Agustus'a bağlığın belirtisi olan "AVG "kısaltması en sonda yer almaktadır. Bu dönemle birlikte Augustus ismi unvana dönüşerek **"**Majesteleri**"** anlamını kazanmıştır.

1.2.3.1. Diocletianus(M.S. 284–305)

Romalılar M.Ö. 3yy'ın sonlarına doğru hakim olduğu devletlerin sayısının artmasıyla daha kolay bir yönetim sistemi arayışına girdiler. Bu sisteme göre imparatorluk idari açıdan iki kısma ayrılıyor ve her birinde 2 Augustus(Majesteleri) ve bunlara bağlı olan birer Sezar olacaktır. Bu sistem Tetrarşi (Poliarşi) olarak adlandırılmıştır. Augustusların görev süreleri dolduğunda Sezarlar yönetimin başına geçeceği bir sistem olarak yürütülecektir. Bu sistemi ilk olarak 293 yılında Diocletianus uygulamıştır. Roma imparatorluğunun doğu kanadını kendisi yönetmiş, batı kanadı yönetimini Maximianus'a vererek onu Sezar 'ı yapmıştır (Downey, 1963:140).

Antiokheia'yı bir kaç kere ziyaret etmiş olan İmparator Diocletianus döneminde, ada üzerindeki hipodroma bitişik bir saray inşa edildi. Başkent Roma'dan bu kadar uzaktaki bir kentte imparator için bir saray inşa edilmesi, imparatorluğun doğu sınırlarının korunmasında Antiokheia'ya ne kadar önem verdiğini göstermesi bakımından ilginçtir. Bu dönemde ayrıca kentte beş yeni hamam ile bir savaş araçları

fabrikası ve zahire ambarları inşa edildi (Downey, 1961:329).

Darphane kısaltması olarak artık Antiokheia'ın kısaltılması olan ANT kullanılmaya başlanmıştır. Ön yüzde daima İmparator Diocletianus'un başı ya da büstü defne çelenkli ya da şua taçlı olarak gösterilirken, arka yüz kompozisyonlarında dönemin popüler tanrıları arasında bulunan Jupiter,(Zeus) Genio, Providence ve Victoria kullanılmıştır. Arka yüzlerde ise GENIO POPVLI ROMANI "(Genıo'nun Roması), CONCORDIA MILITVM (askerler arasındaki uyum) PROVIDENTIA DEORVM QVIES (Romanın Koruyucu Tanrısı) yazıları yer almaktadır.

1.2.3.2.Maximianus(M.S. 286–310)

İmparator Diocletianus'un batı kanadından sorumlu Sezar'ıdır. İmparator Maximianus'un 303 yılının şubat ayında Hristiyanlara büyük zülüm yaptığı ve Antiokheia şehrinin de bunun en büyük tanığı olduğu, bazı Hristiyanların bu zulme dayanamayarak kendi kendilerini yaktıkları anlatılmaktadır (Downey, 1961:331).

Antiokheia Darphane kısaltması olarak sadece "ANT "kullanılmıştır. Arka yüz kompozisyonlarında Tanrı Jüpiter'in Maximianus'a taç takan Victoria uzatması ve Tanrı Genio kullanılmaktadır.

Antiokheia Darphanesi dışında bu dönemde Hatay Müzesi'nde Kyzikos basımlı örnekler de mevcuttur. Bu dönem sikkelerinde kullanılan gerek kompozisyonlar gerekse üzerlerindeki yazı İmparator Diocletianus'a ait sikkelerle aynı özelliktedir.

1.2.3.3. I.Konstantius (M.S. 305–306)

Diocletianus ve Maximianus'un Hristiyanlar üzerindeki baskısı sonucu isyanların dinmek bilmemesi üzerine 305 yılında Büyük Konstantin (I.Konstantius) 'in babası olan I. Konstantius hükümdarlık yapmıştır. Bu süre içinde Hıristiyanlar sakinleşmiş ve bir huzur dönemi oluşmuştur. (Downey, 1961:334)

Kısa bir hükümdarlık dönemi geçiren I.Konstantius dönemi sikke örnekleri az sayıdadır. Hatay Müzesi'nde tek örnekle temsil edilir. Darphane kısaltması olarak sadece ANT kullanılmış, şube arka yüzde figürün soluna işlenmiştir. Aynı örnek Sis (Kozan) darphanesinde de mevcuttur. Yine sikkeler İmparator Diocletianus sikke geleneğinin devamı şeklindedir.

1.2.3.4. I. Konstantin (M.S. 307–337)

I. (Büyük) Konstantin Dönemi'nde imparatorluktaki eyaletler arası ticaret gelişmeye başlamıştır. Hint ve Uzak Doğu ile ticaretin gelişmesi Antiokheia'da ve diğer Suriye kentlerinde refah seviyesini yükseltmiştir. Hristiyanlık yaygınlaşmaya başlamıştır. Aslında çok dindar olmayan hükümdar düşmanlarını yenebilmek için ordusunda bulunan çok sayıdaki Hristiyan askere gereksinim duyduğundan, onların dinini tercih etmiştir (Downey, 1963:143).

Büyük Konstantin olarak da adlandırılan imparatorun Antiokhei'da inşa ettirdiği en önemli yapı, 327 yılında başlayıp 341'de tamamlanmış olan sekizgen planlı, iki katlı büyük kilisedir (Domus Aurea). Altın Kilise adıyla anılan bu mabed muhtemelen ada üzerinde, imparator sarayına yakın bir yerde inşa edilmişti. İmparator yeni başkenti Konstantinopolis olmak üzere, Antiokheia'dan bazı hayvan heykelleri götürmüştür (Downey, 1963:143).

Bu dönemdeki sikkelerde basım yeri belirtilirken Darphane adının önüne " SM" harfleri gelmiştir ki bu da Sacra Moneta yani "Kutsal Darphane " anlamındadır. Bundan da Antiokheia darphanesinin Roma'daki Moneta tapınağına bağlı olduğunu anlaşılmaktadır. Bunun dışında sadece Ant kısaltması da mevcuttur. Yine bu dönemden itibaren "ANT "'ın sonuna gelen harfler darphane şubesini belirtmektedir. Alfabedeki sırasına göre şube numaraları çıkartılabilmektedir. Bu dönemde "ANT " kısaltmasından önce "SM "kısaltmasının bulunmadığı nadir örnekler olsa da şube numaraları daima harflerle gösterilmiştir.

Hatay Müzesi sikke deposundaki örneklerde; darphane ismi olarak, SMANT(Kutsal Antiokheia Darphanesi) 'dan sonra gelen A (1.şube), B (2.şube), Γ (3.şube) , Δ (4.şube) , Є(5.şube) , S (6.şube), Z(7.şube), H (8.), Φ(9.şube) I(10.şube) kısaltmalarını görmekteyiz.Bu da bu dönemde Antiokheia 'da darp yapan 10 ayrı şube olduğunun göstergesidir.

I.Konstantin Dönemi'ne ait sikkelerde özellikle arka yüzde birçok farklı tip kullanılmıştır. En çok kullanılan sikke tipinde ortada çift veya tek alemle birlikte bu alemin sağında ve solunda miğferli, kalkanlı ve mızraklı askerler durmasıdır. Bu tip sikkelerin çevresinde Latince GLORIA EXERCITVS(Ordunun Başarısı) yazmaktadır.

Diğer popüler tip ise Ortada Tanrı Jupiter (Zeus) sağ elinde mızrak sol elinde

küre üzerinde taç takan Victoria tutmakta, sol ayağının yanında gagasında çelenk tutan kartal, sağ ayağının yanında ise çaresiz durumda gösterilmiş bir düşman esiri bulunmaktadır. Çevresindeki yazıtta "IOVI CONSERVATORI" (Koruyucu Jüpiter) yazmaktadır.

Başka bir tipte ise bir kale kapısı tasvir edilmiştir. Üstte stilize olarak verilmiş iki nöbetçi ve ortada yıldız bulunmaktadır. Çevresindeki yazıtta "PROVENTIAE AVGG" (İmparatorların Bilgeliği)yazmaktadır.

Diğer bir tipte ise ön yüzde bakışlarını yukarı doğru çevirmiş imparator Hıristiyanlık dinini birinci zaferine götürmesini kutlamaktadır.

Sikkenin ön yüzündeki hiçbir yazıtın bulunmamasının sebebi artık Konstantin 'in gururlu bir şekilde tanıtım yapmaya ihtiyacının bulunmadığının göstergesidir. Bu tip sikkenin arka yüzünde ise sadece imparatorun Agustus soyundan geldiğinin işareti ve darphane yeri bulunmaktadır.

Darphane isminin sadece "Ant" olarak kısaltıldığı örnekte ise imparatoru ön yüzde şua tacıyla görülmektedir. Arka yüzde ise Jüpiter Konstantin'e küre üzerinde taç takan Victoria uzatırken görülür. Çevresinde "CONCORDIA MILITVM" (Askerler arasındaki uyum) yazmaktadır.

Yine Hatay Müzesi'nde görülen I.Konstantin öldükten sonra onun anısına basılan son tipte; sikkenin ön yüzünde örtülü bir başla tanrılaştırılmış imparator, arka yüzde ise dörtnala koşan quadriga görülmektedir.

M.S 335-337 yılları arasında basılan ve bu dönem içinde alabileceğimiz başka bir grup ise anı sikkesi olarak basılan CONSTANTINOPOLIS sikkeleridir. Antiokheia basımlı elimizdeki örneklerde 10.ve 6.şube kullanılmıştır.

Yine M.S. 325-326 yılları arasında değerlendirilen **HELENA**; Konstantius 'un eşi ve Konstantin I 'in annesidir. Konstantin I döneminde Antiokheia darphanelerinde adına sikke bastırılmıştır. İmparatoriçe şehrin güvencesi olarak görülmüştür.

1.2.3.5. I. Licinius (M.S. 307–323)

İmparator Galerius'un yakın arkadaşıdır. 297 yılındaki Pers seferinde imparatora eşlik etmiştir. Doğudan büyük Konstantin sorumlu iken, batı kanadı Augustusu I. Licinius 'dir. 314 yılında Konstantin ile savaşa girmiş ve 323 yılına kadar Antiokheia

ve çevresinde hakimiyetini sağlamıştır. Ancak 323 'te büyük Konstantin tekrar atak yaparak bölge kontrolünü yeniden ele geçirmiştir (Downey, 1961:335).

Bu dönem örneklerinde kutsal darphane kısaltmasının kullanıldığı "SM" örneklerin yanında sadece "ANT" kısaltması da görülmektedir. Genellikle hangi şube de basıldığı belirtilmemiştir. Nadir olarak 1.şube (A) örnekleri görülür. Genellikle tanrı Jupiter'in işlendiği kompozisyonlar mevcuttur. Tanrı Genie tek örnekle karşımıza çıkmaktadır.

1.2.3.6. II. Licinius (M.S. 317–326)

I Licinius 'un oğlu olan II. Licinius babasının etkin hakimiyeti dönemi içerisinde yer alan 317 yılında Caeasar ilan edildi. Her ne kadar Büyük Konstantin Roma 'nın tek hakimi olarak gösterilse de batı da I. Licinius ve oğlu II. Licinius 'un desteklenmesi, I. Licinius 'in Konstantin tarafından öldürtülmesi, 324 yılında Roma imparatorluğunun Doğu ve Batı Roma olarak ayrılmaya başlandığının göstergesidir.

II. Licinius sikkeleri, I. Licinius sikkeleriyle benzerlik göstermektedir. .Yine Tanrı Jüpiter kompozisyonları sıkça kullanılmıştır. Hatay Müzesi'ndeki tek örnekte kale kompozisyonu bulunmaktadır. Bu dönem örneklerinde kutsal darphane kısaltmasının kullanıldığı "SM" örneklerin yanında sadece "ANT" kısaltması da görülmektedir. Genellikle hangi şubede basıldığı belirtilmemiştir. Şube olarak bazı örneklerde belirtilmese de Γ (3) Δ, (4) , Z, (6.) şube örnekleri görülmektedir.

1.2.3.7. II. Maximinus (M.S.310–313)

Tetrarşi sistemiyle Diocletianus tarafından 286 yılında batı Sezar'ı olarak atanan Maximinus Agustus olma hakkının onda olması gerektiği inancıyla ordusuyla Antiokheia'dan yola çıkarak Küçük Asya üzerinde otorite kurmuş ve 310 yılında kendini Doğu Agustus'u olarak ilan etmiştir.

Bu dönemde yine Hristiyanlara yapılan zulümlere devam etmiş, hristiyan öğretileri üzerinde düzenlemeler yapmış ve her şehirde pagan rahiplikleri kurmuştur. 312 bahar ayında bu aktivite için Antiokheia 'ya gelmiştir. Ancak 312 yılında Büyük Konstantin'in zaferi üzerine Hristiyanlara yapılan zulüm sona ermiş ve Maximinus Konstantin 'e boyun eğmek zorunda kalmıştır (Downey, 1961:334).

II. Maximinus Dönemi'ne ait Antiokheia darplı sikkelerde şehir için kutsal darphane kısaltmasının "SM" kullanılmadığını sadece ANT kısaltması yapıldığı görülmektedir.

Hatay Müzesi sikke deposunda ayrıca hangi şubede basıldığını gösteren harf de bulunmamaktadır. Ancak kısa bir dönemde hüküm sürmesine karşılık arka yüz tasvirlerinde çeşitlilik olduğunu görmekteyiz. Bunlar arasında elinde Serabis 'in kesik başını tutan Soli, atlarla Soli, patera ve bereket boynuzu taşıyan Genie, elinde Victoria tutan mızraklı Jüpiter ve ganimet taşıyan Mars bulunmaktadır. Arka yüz yazılarında "SOLI INVICTO"(Soli'nin Fethi) "GENIO EXERCİTVS"(Genie'nin Şanı) "IOVİ CONSERVATORI" (Koruyucu Jupiter) VIRTVS EXERCITI (Ordunun cesareti) , GENIO POPVLI ROMANI (Genie'nun Roması) CONCORDIA MILITVM (Askerler Arasındaki Uyum) gibi genellikle tanrı isimlerinin geçtiğini görülmektedir.

1.2.3.8. Crispus (M.S.317-326)

Büyük Konstantin'in köle eşi Minervina'dan olma oğludur. 317 yılındaki imparatorluğun karışık döneminde I. Licinius ve II. Konstantin ile birlikte Sezar ilan edilmiştir(Cohen, 1930:VII/338) . Üvey annesi Fauste'nin gazabına uğramıştır.

Hatay Müzesi'nde Antiokheia basımlı tek sikke tipinin işlendiği örnekler bulunmaktadır

Ön yüzde; defne çelenkli zırhlı imparator büstü, arka yüzde kale kapısıyla birlikte PROVIDENTIA CAESS (Sezar 'ın Bilgeliği) lejantını görmekteyiz.

Bu dönemde Hatay Müzesi'nde Antiokheia darphanesinin 4. ve 5. şubesinin örnekleri görülmektedir. . Darphane önüne gelen "SM" tekrar kullanılmaya başlanmıştır.

1.2.3.9. II. Konstantin (M.S. 337-340)

Büyük Konstantinin (Konstantin I)'in Fauste 'den olan oğludur. 317 yılında Sezar ilan edilmesine karşın genç yaşı nedeniyle 337 yılına kadar sadece askeri seferlere katılmıştır. Babasının ölümünden sonra aktif siyasi hayata atılmıştır(Cohen, 1930:VII/364).

Hatay Müzesi sikke deposundaki örneklerde; darphane ismi olarak, SMANЄ (Antiokheia kutsal darphanesi 5.şube) SMANS (Antiokheia kutsal darphanesi 6.şube) ,

SMANZ (Antiokheia kutsal darphanesi 7.şube) SMANH (Antiokheia kutsal darphanesi 8.şube) SMANΘ, (Antiokheia kutsal darphanesi 9.şube) SMANI, (Antiokheia kutsal darphanesi 10.şube) şubelerini görülmektedir.

Yine Hatay müzesinde, bu dönemde kullanılan ön yüz tasvirlerinde imparator daima defne çelenkli, zırhlı ve sağa bakan büstüyle görülmektedir.

Arka yüz tasvirlerinde yine en sık kullanılan ortada çift veya tek alemle birlikte bu alemin sağında ve solunda miğferli, kalkanlı ve mızraklı askerler durmasıdır. Bu tip sikkelerin çevresindeki yazıtta GLORIA EXERCITVS(Ordunun Başarısı) yazmaktadır.

Konstantin I sikkelerinden farklı olarak kale kapısı motiflerinde bu kez yazıt olarak PROVIDENTIA CAESS(Sezar 'ın Bilgeliği)yazılmıştır.

1.2.3.10. I. Konstans (M.S. 337-350)

Büyük Konstantin (Konstantin I) ve Fauste 'nin 2. oğludur. 340 yılında kardeşi Konstantin II ile girdiği mücadelede galip gelerek, İtalya, Afrika ve Roma da söz sahibi olmuştur.(Cohen ,1930:VII/402)

Bu döneme ait Hatay Müzesi sikke koleksiyonunda yalnızca tek tip örnek vardır ve sadece "H" şubesi kullanılmıştır. Bu tipte ön yüzde; imparator defne çelenkli, zırhlı ve sağa bakan büstüyle görülmektedir. Arka yüzde yine sık kullanılan ortada çift alemle birlikte bu alemin sağında ve solunda miğferli, kalkanlı ve mızraklı askerler bulunmaktadır. Çevresindeki yazıtta GLORIA EXERCITVS(Ordunun Başarısı)görülmektedir.

1.2.3.11. II. Konstans (M.S. 337-361)

Büyük Konstantin ve Fauste 'nin en küçük oğludur. Hükümdarlığı boyunca kış aylarını Antiokheia'da geçirmiştir. Döneminde kentte birçok imar faaliyetlerinde bulunmuştur. Perslerle mücadele etmiştir. Bu mücadelede sırasında Antiokheia'yı merkezi ilan etmiştir. Kendinden sonra gelen imparator Julian bile imparatorun Antiokheia sevgisi üzerine methiye yazmış ve "Antiokheia adının "Konstans'la anılması gerekir" notunu düşmüştür (Downey, 1961:356).

Hatay Müzesi sikke koleksiyonu incelendiğinde de II. Konstans'ın Antiokheia 'daki etkinliği sayı ve tipleme çeşitliliği açısından da kendini göstermektedir. Sikke

deposunda bu döneme ait birçok sikke bulunmaktadır.

Hatay Müzesi sikke koleksiyonunda; II. Konstans'ın Dönemi'ne tarihlenen 9 ayrı tip görülmektedir. Antiokheia; AN olarak kısaltıldığı gibi, darphane ismi önüne gelen "SM" kısaltmasının da devam ettiği görülmüştür. Müzede İmparatorun Antiokheia da bastırdığı 1., 2., 5., 6., 7. ve 8.şubelerinin baskılarıyla birlikte şube belirtilmeyen baskılarda mevcuttur.

Bu dönemdeki önyüz kompozisyonlarında İmparatorun defne çelenkli ya da diademli büstünün sağ ya da sol tarafa baktığı görülmektedir. Diademli örneklerin bir bölümünde elinde küre de tutmaktadır.

Arka yüz kompozisyonlarında da çeşitlilik göstermektedir. Hatay Müzesi koleksiyonunda 9 ayrı tipleme görülmektedir.

İmparatorun düşman askerleri ya da esirler ile birlikte tasvir edilen 3 tiplemesi bulunmaktadır. Bu tip kompozisyonlarda düşmana karşı imparatorun üstünlüğü vurgulanmak istenmiştir. Düşmanı atıyla birlikte yere düşürme sahnesi, elinde labarum taşırken ayağıyla esirlerin üzerine basması ve işgal sırasında evlerinden çıkarılan esirler bu fikre örnek oluşturmaktadır. Düşman ya da esirlerle işlenen sahnelerin lejantları da aynıdır. Üç tipte de FEL. TEMP. REPARATIO (Felicium Temporum Reparatio: Şanslı Zamanlara Geri Dönüş) yazmaktadır.

Roma İmparatorluğu'nun 20 yılının kutlandığını ve 30'lu yıllara devam etmesi dileğini taşıyan temenni yazıları (VOT. XX. MVLT. XXX: Vota. 20.Mvltıplıcatıs. 30) tanrılaştırılan Rome ve Konstantinopolis'in birlikte tuttukları kalkan üzerinde ya da defne çelenk içinde verilmiştir. Roma ve Konstantinopolis örneği Hatay Müzesinde Antiokheia basımlı tek altın sikke örneği olup, çevresindeki lejantta GLORIA REIBVBLICAE (Devletin Şanı) yazmaktadır.

Ayrıca önceki dönemlerde de sık rastlanılan çift ve tek alemle birlikte bu alemin sağında ve solunda miğferli, kalkanlı ve mızraklı askerler ile kale kapısı örnekleri de bulunmaktadır.

1.2.3.12. II. Julianus (M.S.360-363)

II. Konstan'ın kuzenidir. Roma imparatorluğunun kardeşler arasında (Konstantin II-Konstans- II. Konstantius) paylaşılması ve kuzenlerin taht kavgalarına

sebep olmaması açısından II. Julianus, 342 yılında kardeşi ile birlikte Kapadokya' ya sürgüne gönderilmiştir. Ancak 355 yılında II. Konstans kardeşleri II Konstantin ve Konstans 'ın ölümüyle desteğe ihtiyaç duymuş ve II. Julianus'u Batı Sezar'ı ilan etmiştir. Daha sonra II. Konstans 'ın ölümünün ardından imparator ilan edilmiştir (Downey, 1961:374).

Felsefe çalışmaları nedeniyle halefleri arasında "Filozof" sıfatıyla anılmıştır. Pagan inanışını benimsemesi ve hristiyanlığı reddetmesi sebebiyle Hristiyan kaynaklarında "Dönme Julian " olarak bahsedilmiştir (Downey, 1961:380).

II. Julianus son pagan imparatorudur. Ancak; Antiokheia bu dönemde Hristiyanlığı benimseyerek pagan inanışını terk etmiştir. Bu nedenle II. Julianus 363 yılının Mart ayında pagan dinine inanmaları sebebiyle Antiokheia halkına karşı "Misopogon" adlı hiciv retoriğini yazmıştır. Aynı yıl Perslerle yapılan savaş sırasında öldürülmüştür.

Uzun olmayan bir hükümdarlık dönemi geçirmemesine karşın farklı ve çeşitli tiplerdeki sikkeleriyle dikkat çekicidir. Sikkelerin arka yüzleri Roma Dönemi'nde sık kullanılan kompozisyonlardan farklılık gösterir. Ön yüzde tasvir edilen boncuk diademli büstün yanında, II. Julianus Dönemi'ndeki farklı bir tipteki özellik ise ön yüzde Antiokheia için özellikle Hellenistik dönemde önem taşıyan Tanrıça Tykhe 'yi diğer değişle ANTIOCHE'nın kullanılması ve tanrıçanın adının yazdırılmasıdır. Bu sikkelerin arka yüzünde ise Tanrı Apollon dişi olarak tasvir edilmiştir. Boğa kültü ve Roma İmparatorluğu'nun kuruluşunun kutlandığı anı sikkelerine de yer verilmiştir Darphane ismi olarak zaman zaman sadece ANT bazen de SMAN veya SMANT 'ın kullanıldığını görmekteyiz. Hatay Müzesinde şube olarak 1.(A),3.(Γ) ve 10. (I)şube örneklerini görülmektedir.

Antiokheia'da Hıristiyanlık düşüncesinin yayılmaya başlamasıyla birlikte II. Julianus Hellenistik dönemin pagan dinlerini yaygınlaştırmaktaki çabası sikkelere de yansımıştır

1.2.3.13 Gratianus (M.S.367-383)

Hatay müzesi sikke koleksiyonunda; II. Julianus'un ölümünün ardından askerler tarafından imparator seçilen Jovian (363-364), I. Valentianus (364-375) ve Valens(364-

378) dönemine ait darphane ismi olarak Antiokheia'nın yazılı olduğu örnek bulunmamaktadır. Bu imparatorlardan sonra başa geçen imparator Gratianus'a ait Antiokheia basımlı örnekler bulunmaktadır.

Gratianus; İmparator Valentianus 'ın Maria Severa'dan olma oğludur. 367 yılında babasından Augustus unvanını almıştır. Paganizme karşı hristiyanlıktan yana olmuştur (Cohen, 1930:VIII/123).

Gratianus Dönemi'ne ait Antiokheia darplı sikkelerde şehir için Kutsal Darphane kısaltmasının "SM" kullanılmadığını "ANT" kısaltmasının yanına şube numarasının yazıldığını görülmektedir. Hatay Müzesi Koleksiyonu'nda imparatorun Antiokheia 'da 1.(A) , 3. (Γ) , 4.(Δ) şubelerinin kullanıldığı örnekler görülmektedir.

Arka yüz tasvirlerinde çoğunlukla tahtta oturan şehir tanrıçası Rome 'yi görülmektedir. Bunun dışında imparatorluğun yıldönümünün geleneksel olarak kutlandığı temenni sikkeleri de göze çarpmaktadır. Yine Gratianus'un sandal üzerinde Victoria ile birlikte olan arka yüz kompozisyonlarında GLORIA ROMANORVM (Romanın Başarısı) yazmaktadır. İlk kez sikkenin üzerinde haç sembolü görülmektedir.

1.2.3.14. II. Valentinianus (M.S.375-392)

Gratianus'un üvey kardeşidir. Gratianus ile birlikte Roma İmparatorluğu'nun topraklarında söz sahibi olmuştur. Ancak imparatorluk rütbesi alması sırasında 4 yaşında olması nedeniyle bu sözde kalan bir rütbe olmuştur. Gratianus'un 383 yılındaki ölümünün ardından tek imparator ilan edilmiştir. Annesi Justinusa'nın gözetimi altında imparatorluğu yönetmiştir (Cohen, 1930:VIII/137).

II. Valentianus Dönemi'ne ait Antiokheia darplı sikkelerde Gratianus dönemi sikke tipleriyle hemen hemen aynı özellikler taşıdığı görülmektedir. Hatay müzesi Koleksiyonu'nda imparator Antiokheia 1.(A), 2.(B), Γ (3), 4.(Δ), 5.Є şubelerinin baskılarıyla görülmektedir.

Ön yüz tasvirlerinde kullanılan büstlerde baş diademli ya da miğferlidir. Arka yüz tasvirlerinde çoğunlukla tahtta oturan Roma şehir tanrıçası Rome 'yi görülmektedir. Çevresinde iki farklı yazı tipine rastlanır. Birinde şehir tanrıçasının ismi bulunurken diğerinde, imparatorluğun yıldönümünün geleneksel olarak kutlandığı temenni yer almaktadır. Yine sandal üzerinde Victoria ile birlikte bulunması GLORIA

ROMANORVM (Romanın şanı) yazısıyla süslenmiştir. VIRTVS EXERCITI (Ordunun cesareti) yazılı farklı bir tipte ise düşmana karşı üstünlük resmedilmiştir.

1.2.3.15. I.Thedosius (M.S. 379-395)

378 yılında İmparator Valens'in ölümünün ardından Batı Roma 'dan II. Valentianus'la birlikte sorumlu olan Gratianus, Theodosius'u Doğunun Augustus 'u olarak atamıştır. 378-392 yılları arasında üçlü ittifak içinde çalışmışlardır. Bu dönemde Antiokheia'nın yerleşim alanı büyütülmüştür Pagan inanışına ait mabetler yıkılmıştır. Bu yıkımdan çıkan taşlarla köprüler, yollar ve su kemerleri onarılmıştır(Downey, 1961:414).

Bu dönemde üçlü fermanla Hristiyanlığı Roma'nın resmi dini haline getirmişlerdir. Hristiyan düşünürler artık bin yıllık Yunan-Roma düşünce ve felsefe geleneği Hristiyanlık inancıyla birleştirmişlerdir(Palmer&Colton, 1978:12).

II Valentianus ve Gratianus'un ölümünün ardından 392 yılında İmparator Theodosius Doğu ve Batı Roma'nın tek hakimi durumuna gelmiştir. Ancak; 395 yılındaki ölümünün ardından Roma İmparatorluğu kesin olarak Batı ve Doğu Roma imparatorluğu olarak ayrılmıştır(Downey, 1961:414).

Theodosius I dönemine ait Antiokheia darplı sikkelerde şehir için Kutsal Darphane kısaltmasının "SM" kullanılmadığını "ANT" kısaltmasının yanına şube numarasının yazıldığını görülmektedir. Hatay müzesi Koleksiyonu'nda imparator Antiokheia 'da 1.(A), 2(B), 3.(Γ), 4.(Δ) şubelerinin baskılarıyla görülmektedir.

Bu dönem sikkelerinde en dikkat çekici özellik arka yüz kompozisyonlarındaki çeşitliliktir. Bu çeşitlilik yaşanılan toplumsal değişiklerin de göstergesi olmuştur.

Haç bu dönemde de sikkelerin üzerinde yoğun bir şekilde görülmeye başlamıştır. GLORIA ROMANORVM (Romanın şanı) yazısıyla birlikte sandal üzerinde Victoria bulunurken üstte haçın yer alması, SALVS REI PVBLİCAE (Devletin emniyeti) yazısıyla birlikte esir sürükleyen Victoria'nın önünde haç görülmesi, Tahtında oturan mızrak, küre ve asa tutan şehir tanrıçası Rome CONCORDIA AVGGG (imparatorlukla uyum) yazısı ile birlikte görülmesi Yunan-Roma düşünce ve felsefe geleneğinin Hristiyanlık inancıyla birleştirildiğinin göstergesi olmaktadır.

Hatay Müzesindeki Antiokheia darplı örnekte; GLORIA ROMANORVM

(Romanın şanı) yazısıyla birlikte Theodosius, Gratianus ve II. Valentianus ile birlikte betimlenmiştir. Bu da dönemin siyaset durumunu açıklamaktadır. Asker kıyafetli Theodosius'un alem ve küre taşıması, VIRTVS EXERCITI (Ordunun cesareti) yazısıyla birlikte elinde alem tutarken düşman esiri ile birlikte görülmesi de tek başına yönettiği imparatorluk ile ilgili olmalıdır.

Aynı dönem içinde değerlendirebilecek diğer bir grup ise Antiokheia'da M.S. 383-388 yıllarında bastırılan, FLACILLA 'ya ait sikkelerdir. Flacilla; I. Theodosius 'un ilk eşidir. Daha sonra tahta çıkacak olan İmparator Honorius ve Arcadius'un ise anneleridir. Hatay Müzesi'ndeki örnekte arka yüzde kısa sütun üzerindeki dümeni idare eden Victoria bulunmaktadır. Lejantta SALVS REI PVBLİCAE (Devletin emniyeti) yazmaktadır.

1.2.3.16. Honorius (M.S.393-423)

I.Theodosius'un oğludur. Babasının ölümünün ardından Roma İmparatorluğu'nun Doğu-Batı olarak ikiye ayrılması sonucunda Batı Roma İmparatoru, kardeşi Arcadius ise Doğu Roma İmparatoru olmuştur. 10 yaşındayken imparator olması ve etkin bir siyaset yürütememesi sebebiyle bu dönemde Batı Roma her taraftan saldırıya uğramıştır. Roma'nın çöküşünde önemli bir rolü bulunmaktadır(Cohen, 1930:VIII/176).

Darphane olarak yine "ANT" kısaltmasından sonra gelen şubeler görülmektedir. Hatay Müzesi'nde Δ(4) ve Γ(3) şube örneklerine rastlanmaktadır. Arka yüz kompozisyonlarında I.Theodosius Dönemi'nin de görülen asker kıyafetli Honorius 'un küre taşıması bu dönemde de devam etmektedir. Yine at üzerindeki imparator GLORIA ROMANORVM (Romanın şanı) yazısıyla, imparatora taç takan Victoria ise VIRTVS EXERCITI (Ordunun cesareti) yazısıyla görülmektedir.

1.3. Bizans Dönemi

395 yılında İmparator I. Theodosius'un ölümüyle Roma İmparatorluğu'nun resmen Doğu ve Batı diye iki ayrı yönetsel birime ayrılmasıyla devam etmiş, Theodosius 'un oğullarından Arcadius, Doğu Roma'nın, Honorius ise Batı Roma'nın imparatoru olmuştur. Roma İmparatorluğu bir süre iki başkentli ve iki eş imparatorlu bir devlet olarak yönetildi. Batı Roma İmparatorluğu kuzeyden gelen kavimler tarafından yıkılmış, doğu topraklarındaki Roma İmparatorluğu ise varlığını, başkenti Konstantinopolis olmak üzere 1453 yılına kadar yaklaşık 11 yüzyıl sürdürmüştür(Engin Akyürek, http://tayproject.org/downloads/Bizans_EA.pdf).

Bu bölümde Roma İmparatorluğu'nun doğu ve batı olarak bölünmesi ile Doğu Roma "Bizans" olarak adlandırılmıştır. Bu nedenle ilk Doğu Roma İmparatoru olan Arcadius'a Bizans Dönemi içerisinde ilk sırada yer verilmiştir.

1.3.1.Arcadius(M.S 395-408)

I.Theodosius'un oğludur. Babasının ölümünün ardından Roma İmparatorluğu'nun Doğu-Batı olarak ikiye ayrılması sonucunda 18 yaşındayken Batı Roma imparatoru olmuştur. Kardeşi Honorius gibi etkin bir siyaset izlememiş, imparatorluk atadığı generaller tarafından yönetilmiştir.

Bu dönemde Antiokheia sıkıntılı bir dönemdeydi. Göçebe toplulukların yağma ve istilasına uğrayan bir kent durumuna gelmişti. Ekonomik zorluklar nedeniyle "Olimpiyat Oyunları" düzenlenmiyordu. Olimpiyat Oyunları yerine her 4 yılda bir tekrarlanan "Julian Atılım Günleri" düzenleniyordu(Downey, 1961:440).

Bu döneme ait sikkeler Roma Dönemi Sikkeler'inin devamı şeklindedir. Arcadius'la birlikte sikkelerin bir bölümünde imparatorun başının üzerinde yer alan "Taç Hale" ilk kez görülmeye başlamıştır. Dolayısıyla sikkelere yeni bir Hristiyanlık sembolü daha eklenmiştir. Ön yüzlerde daima diademli büst kullanılmıştır. Arka yüzlerde GLORIA ROMANORVM (Romanın şanı) yazısıyla birlikte Asker kıyafetli Arcadius'un alem ve küre taşıması ve esirin önünde kalkanla durması, VIRTVS EXERCITI (Ordunun cesareti) yazısıyla birlikte Victoria'nın Arcadius 'a taç takması görülmektedir. Hatay Müzesi'ndeki örneklerde Antiokheia Darphanesi'nin A (1), B (2), Γ(3), (S) 6 şubelerinin örneklerini görülmektedir.

1.3.1.1. Eudokia (M.S.395-404)

İmparatoriçe Eudokia İmparator Arcadius 'un eşi II.Theodosius'un annesidir.Geçmişi çok net değildir ve bilgi karışıklığı mevcuttur. Arcadius ile birlikte konsül olmuştur. 400 yılında Eudokia 'ya Augusta unvanı verilmiştir. Arcadius; eşi için döneminde özel sikkeler bastırmıştır. Eudokia Arcadius üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir(Downey, 1961:450).

Hatay Müzesi'nde bulunan Antiokheia darplı Eudokia sikkelerinde için sadece 3.şube(Γ) kullanılmıştır. Yine Antiokheia kısaltması "ANT" şeklinde verilmiştir. Sikkelerde Roma Dönemi tarzı ile birleşen Hristiyanlık sembolleri (Taç hale ve haç)devam etmektedir. Ön yüzde imparatoriçe büstü daima diademli taç halesi ile sağa dönük olarak görülmektedir. Arka yüzde ilk kez görülen Eudokia 'ya özgü kompozisyonda, imparatoriçenin tahta oturduğu ve ellerinin göğüs üzerinde kavuşturduğu görülmektedir. Sağ tarafta belirgin bir şekilde haç kullanılmıştır. Çevresinde sık kullanılan GLORIA ROMANORVM (Romanın şanı) yazısı görülmektedir. Başka bir tipte ise; Arcadius 'un annesi Flacilla için I.Theosius tarafından bastırılan sikkeye benzer şekilde başlıksız sütun üzerindeki dümeni idare eden Victoria bulunmaktadır. Lejantta SALVS REI PVBLİCAE (Devletin emniyeti) yazmaktadır.

1.3.2. I.Anastasius (M.S. 491 -518)

Hatay Müzesinde İmparator Arcadius 'tan sonra tahta oturan II. Thedosius (408-450), Macrianus(450-457), I.Leo (457-474), II. Leo (474) ve Zeno (474-491) 'ya ait Antiokheia darphanesinde basıldığı kanıtlanabilen herhangi bir örnek bulunmamaktadır. Uzun bir aradan sonra yeni sikke reformuyla İmparator Anastasius'a ait sikkeler karşımıza çıkmaktadır.

458 yılında meydana gelen ve kısa aralıklarla tekrarlanan depremler, doğal afetler, veba salgınları, dış saldırılar Antiokheia kentinin çöküş dönemine girdiği yıllardır (Downey, 1961:476).

İmparator Zeno 491 yılında ölünce yeni imparatorun seçimi hazırlıkları yapılmaya başlandı. Halk, ölen imparatorun dul eşi Ariadne'den Romalı ve Ortodoks bir imparator ister. İmparator seçilme şansı, becerikli bir idareci olduğunu gösterip, sonradan da özellikle mali konuların düzene sokulması konusunda bu becerikliliğini

ispat edecek olan yaşlı saray memuru Anastasius'a güldü. Anastasius, 61 yaşında mütevazı bir saray görevlisi olarak İmparatoriçe Ariadne ile evlenmiş ve tahta çıkmıştır. Anastasius, Roma nazarında dinsizlik demek olan Monofizm'e eğilim göstermiştir. Batı Roma ile bağlarını çözerek Bizans İmparatorluğu'nun Romalı değil, açıkça Yunanlı-Doğulu bir devlet olduğunu göstermek istiyordu. Bronz "Follis"i altın sikke ile sağlam bir orantı esasına sokmaya çalışarak mükemmel hale getirdi. Para reformuna, İmparatorluk paraları üzerinde Yunan sayılarını belirten harfler alınarak başlanmıştır.

Follis(Yunanca) ve Nummi(Latince) sikkenin parasal değerini vermektedir. Bu değerlerden M=40 (follis), K=20 (yarım follis), I=10 ve E=5 nummiyi ifade etmektedir. Bu harfler bronz paralar üzerine yazılarak tedavüle çıkarılmıştır. Hatay Müzesi'nde Anastasius dönemine ait Antiokheia'da basılan tek tip örnekteki sikke 40 nummiliktir. 2.şube kullanılmıştır. Anastasius dönemine ait sikkelerde imparatorun hangi hakimiyet yılında sikkeyi bastırdığı belirsizdir. Tip olarak klasik Bizans sikkeleri başlamıştır. Ancak halen " Ant " kısaltması devam etmektedir. Elimizdeki örnekte önyüz portesinde 2.basım izleri mevcuttur.

1.3.3. I.Justinus (M.S. 518 -527)

Anastasius'un ölümünün ardından varisi olmaması sebebiyle, genç yaşta Bizans ordusuna girmiş ve yeteneği doğrultusunda dikkat çekmiş olan I.Justinus imparatorluğa atanmıştır. Jüstinyen Hanedanlığının kurucusudur.

M.S 458 yılında meydana gelen ve kısa aralıklarla tekrarlanan depremler, doğal afetler, veba salgınları, dış saldırılar Antiokheia kentinin çöküş dönemine girdiği yıllardır. 526 senesinde görülen deprem de 250.000 kişinin ölümüne neden olmuştur. İmparator Justinianus yaşanan felaketler sonucu yıkılan köprüler, hamamlar ve su kemerleri için kente para yardımlarında bulunmuştur(Downey, 1961:521).

Bu döneme ait sikkeler Hatay Müzesi'nde nadir olarak görülmektedir. Müzede Antiokheia' da basıldığı kanıtlanan tek tip örnekte uzun bir aradan sonra Antiokheia Tykhe 'sinin kullanıldığını görüyoruz. Bu tip 5 nummilik bir sikkede yer almaktadır. Tykhe tapınak içerisinde oturmaktadır.

Hatay müzesinde bulunan I.**Justinus ve I.Justianianus** 'un ortak sikkesi olan 10 nummilik tek örnek çok dikkat çekicidir. Bu tipin ön yüzünde I.Justinus ve I.Justinianus

‘in büstleri bulunmaktadır. Darphane ismi ANT olarak yazılmıştır. Justinus I tahtta iken basılan bu sikke imparatorlukta gelecekteki varisi de belli etmektedir.

1.3.4. I. Justinianus (M.S. 527 -565)

I.Justinus’in yeğenidir. İmparator olmadan önceki ismi Flavius Ancivo ‘dur. Amcası Konstantinopolis ‘te memur iken onu yanına getirtmiştir. I.Justinus imparator olduğu zaman onu konsülü ve ordu komutanı ilan etmiştir. I.Justinus‘un yaşlılık döneminde devlet yönetimine yardım etmiştir. Dönemi boyunca Bizans İmparatorluğuna en parlak günlerini yaşatmıştır. Ortodoks hristiyanlarca aziz olarak kabul edilmiştir. (Christian Classics Ethereal Library, 2005:608)

İmparator Justinianus imparatorluk dönemi öncesinde dahi Antiokheia ‘ya büyük önem vermiş kentte yaşanılan felaketlerin ardından yaraları sarmaya başlamıştır. Antiokheia‘ya yeni hamamlar, sarnıçlar, kiliseler, imarethaneler yaparak kente ilgisini göstermiştir. Ancak onun döneminde de felaketler devam etmiştir. 528 yılında yaşanan depremde hemen hemen bütün yapılar ve surlar yıkılmıştır. Tarihçi Prokopios ve Malalas’ın kaynaklarında da aynı günün gecesinde gökyüzünde bir haç belirdiği anlatılmaktadır. Tanrının gazabının üzerinde olduğunu düşünen halk dağlara kaçmıştır. Bunun bir işaret olduğunu düşünen Antiokheia halkı bu tarihten sonra kentin ismini **Theoupolis** (Tanrının kenti) olarak değiştirmişlerdir. (Downey, 1961:529)

Artık sikkeler üzerinde Darphane yeri belirtilirken Antiokheia’nın kısaltması yerine Theoupolis ‘in kısaltması yer almaya başlamıştır. Aynı tarihlerde surların da zarar görmesi nedeniyle Persler kent sınırlarını zorlamaya başlamış ve halk yavaş yavaş şehri terk etmeye başlamıştır.(Downey, 1961:533).

I.Justinianus Dönemi’nden itibaren arka yüzlerde görülen para değerinin sağına işaretlenen rakamlar imparatorun saltanatlık yılını vermektedir. Bu sayede sikkenin tam tarihi artık kesin olarak saptanabilmektedir.

I.Justinianus’un hüküm sürdüğü 13.hükümdarlık yılına kadar olan sikke darplarında imparatorun hükümdarlık yılı rakamla belirtilmemiştir. Antiokheia da imparatorun 1.hükümdarlık yılına denk gelen M.S. 527 yılında örnekte 40 numminin sağında ay, solunda yıldız yer almaktadır. Darphane kısaltması olarak ANTIX yazısı okunmaktadır. Ön yüzde profilden büst etrafında daima “DNIVSTINI ANVSPPAVG”

yazısı görülmektedir. M.S. 529 yılına ait (3.hükümdarlık yılı) basımlarda, Theoupolis isminin ilk yazılış şekli olan ΘEOVΠOS kısaltması olarak ΘYΠOΛS kullanılmaktadır. Hatay Müzesinde bulunan örnekte bu tipin 4.şubede basıldığı anlaşılmaktadır.

530-539 yılları arasındaki sikkelerde ise Theoupolis ismi +THEUP°+ olarak kısaltılmıştır. Bu tipte olan Hatay Müzesi'nde 40 numminin sağında ve solunda bulunan haç ve yıldızlı tipler mevcuttur. M.S.531 yılına ait sikkelerde, ön yüzde imparatoru cepheden tahtında asası ve haçlı küresiyle otururken sikkenin sağ tarafında bulunan yarım ay I.Justinianus'un 5. imparatorluk döneminde sikkenin basıldığını göstermektedir. Bu tip sikkelerin solunda yıldız yer almaktadır. Darphane kısaltması üzerinde yer alan Δ ve B harflerini Antiokheia (Theoupolis) darphanesinin 4. ve 2. şubelerinde basıldığını göstermektedir.

Bu dönemde Hatay Müzesi sikke depolarında görülen başka bir tip de darphane isminin haç çevresine yazıldığı, sikke değerinin ise 20 nummi olduğu ve Antiokheia(Theoupolis) darphanesinin 3. şubesinde basıldığı görülmektedir.

M.S. 539 yılından itibaren sikke değerinin sağında bulunan rakamlar imparatorun saltanatlık yılını vermektedir. I.Justinianus 'un 13.imparatorluk yılına denk gelen bu dönemde imparatorun cepheden büstüyle Antiokheia (Theoupolis) darphanesinin 1.şubesinde basılan sikkelere rastanmaktadır. ΘEOVΠOS kısaltması olan ΘV ΠO 'ya tekrar görülmektedir.

M.S.541 yılında bu arka yüzde 10 numminin etrafında RCONCOPhI yazılmıştır. Darphane ismi olarak Theoupolis CHЄЦP şeklinde kısaltılmıştır.

İmparatorun 20-22. saltanatlık döneminde M.S. 546-48 yılları arasında; ön yüzde imparatorun cepheden büstüyle birlikte arka yüzde darphane olarak verilen "YHUºИ" işareti yine Theoupolis 'i simgelemektedir. M.S 546 yılında 20 nummilik sikkelerde ise Theoupolis 'in simgesi sadece "ºИ "işaretini şeklindedir. Şube olarak ise B(2), Γ (3), Є (5) görülmektedir. İmparatorun 20. ve 22.yılına ait başka bir örnekte ise 10 nummilik değerinde kullanıldığını görülmektedir. .

M.S. 550 ve 551 (24.ve 25.saltanat yılı) yılında I.Justinianus dönemindeki basımında yine Theoupolis 'i simgeleyen baskıda THUИ işaretleri kullanılmış, A(1.) şube seçilmiştir. 40 ve 10 nummilik örnekler mevcuttur.

M.S. 552 (26.saltanatlık yılı) ait 10 nummilik örnekler de mevcuttur.

İmparatorun 27. saltanat yılına ait basım görülmezken, I.Justinianus imparatorluğunun 28. yılında M.S.554'te B ve Δ harfleriyle Antiokheia darphanesinin 2. ve 4.şubesinde basım yapıldığı anlaşılmaktadır.

İmparatorun bir yıl aradan sonra 30. imparatorluk yılına denk gelen M.S. 556 yılında Γ (3) ve Є (5) şubelerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. İmparatorun 33. saltanat yılına denk gelen M.S. 559 yılında yine Γ (3) ve Є (5) şubelerinin kullanıldığı görülmektedir. İmparatorun 35. saltanatlık döneminde M.S. 561 yılında Γ (3) şubesi örnekleri bulunmaktadır. Hatay müzesi sikke deposunda görülen I.Justinianus Dönemi'ne ait en son basım 37.saltanat dönemine M.S. 563 yılına aittir. Γ (3.) şube örnekleri bulunmaktadır.

Aynı dönem içinde ;Hatay Müzesi'ndeki basım yapan şehirler incelendiğinde, ,Konstantinopolis'in (İstanbul) imparatorun 15 .17. ve 32 saltanatlık yılında , Nikomedia (İzmit) ile birlikte , 14.saltanatlık yılında ise Kyzikos darphanesiyle ,21., 25., 28., 30. yıllarında ise Antiokheia ile birlikte basım yaptığı görülmektedir. Ayrıca Konstantinopolis darphanesinin 12, 14, 16,18. ve 27. saltanatlık yılında Nikomedia darphanesinin ise 15 ve 23. saltanatlık döneminde bağımsız olarak basımları bulunmaktadır ki aynı yıllarda Antiokheia da basım örnekleri bulunmamaktadır.

Hatay Müzesi sikkeleri arasında bulunan tek örnek (No:122) sikke etrafındaki yazı Justinianus olduğunu işaret etse de tam olarak okunamamaktadır. D veya O olarak başlaması gereken sikkenin ilk harfi A olarak okunmaktadır. Ayrıca ön yüz betimlemesinde imparatorun sol eliyle tuttuğu küre üzerinde taç takan Victoria sadece II. Justinus döneminin altın örneklerinde bulunmaktadır. Ancak arka yüzünde bu sikkeden ayrı olarak Yine Victoria betimlenmiştir. Normalde imparatorun 13. hükümdarlık yılına kadar saltanatlık yılı sikke üzerine işlenmemektedir. Ancak bu sikke de arka yüzde 40 nummilik değerin 1. şubede ve imparatorun 1. yılında (527) basıldığı görülmektedir. Darphane kısaltması olarak "THEYP" işlenmiştir.

1.3.5. II. Justinus (M.S 565 -578)

I.Justinianus 'un kız kardeşinden olma yeğenidir. Siyasi hayatı, I.Justinianus dönemindeki parlak günlerin borçlarını ödeme çabası nedeniyle parlak geçmemiştir Perslerle yaptığı savaşla amcasının Bizans İmparatorluğuna kattığı önemli toprakları kaybetmiştir. Kişilik olarak hassas biridir. Mütevazı tavırlar göstermiş, her türlü dinsel inanca karşı hoşgörülü biri olmuştur. İmparatorluğun son 4 yılında akli dengesini yitirmesi sebebiyle eşi Sophia ve ortak imparator ilan ettiği II. Tiberius 'un yardımlarıyla devleti yönetebilmiştir. (Norwich,1988:578)

Antiokheia 'da II. Justinus Dönemi'nde daha önceden Perslerle yapılan barış antlaşması gereği ödenmesi gereken vergiler imparator tarafından ödenememiştir. Bu nedenle 573 yılında Pers süvarileri tarafından kentin bir bölümü yıkılmıştır. (Downey, 1961:529)

Bu döneme ait Hatay Müzesinde bulunan Antiokheia Darphanesinde basılan sikkeler II. Justinus 'un 5. saltanat yılından itibaren (M.S.569)görülmeye başlıyor. İlk hükümdarlık yıllarında Konstantinopolis ve Nikomedia da basım tercih edilmiştir.5. hükümdarlık yılından, 8.hükümdarlık yılına (572) kadar bu şehirlere Antiokheia ve Kyzikos eklenmiştir. İmparatorun. 10. hükümdarlık (M.S.574) yılında ise Thessallonica (Selanik) dahil olmuştur.576 yılına kadar devam eden bu ortaklıkta Hatay Müzesi'nde 12. hükümdarlık yılına ait basımın sadece Kyzikos 'a 13. hükümdarlık yılında (577) ise Nikomedia 'a ait olduğu görülmektedir.

Hatay Müzesinde bulunan II. Justinus Dönemi'ne ait Antiokheia Darphanesi şubelerinden sadece 3.(Γ) şubenin kullanıldığını görülmektedir.

Antiokheia Darphanesi'ne has olan tipleme biçiminde ön yüzde genellikle II. Justinus ve eşi Sophia tahtlarında yan yana otururken ortada birlikte haçlı küre diğer elleriyle de asalarını tutmakta ve başları haleli biçimde verilmektedir. II. Justinus'un yalnız olarak tasvir edildiği ön yüz örneklere çok az sayıda rastlanılmaktadır.

Hatay Müzesi'nde II. Justinus sikkelerinde arka yüzde 40,20 ve 10 nummilik örneklerin tümü görülmektedir. Darphane kısaltması olarak 40 ve 10 nummilik örneklerde THEUP /,THEUPO/ 20 nummilik örneklerde ise "P" monogramı kullanılmıştır.

1.3.6. II. Tiberius (M.S. 574-582)

Justinyen Hanedanı üyesidir. I.Justinianus zamanında küçük yaşta Konstantinopolis'teki saraya girerek askeri eğitim almıştır. II. Justinus'un yakın dostudur. II. Justinus'un aklını kaybetme emareleri göstermeye başlamasıyla imparatorun eşi Sophia ile birlikte yönetimde söz sahibi olmuştur. M.S. 574 yılında II. Justinus 'un kararıyla Bizans'ın ortak imparatorluğuna yükselmiştir. M.S. 578 yılında II. Justinus'un ölümü üzerine Bizans imparatorluğunun tek hakimi olmuştur. İmparatorluğu döneminde II. Justinus'un tersine hazine bütçesinde savurgan davranmıştır. Yaptığı evlilik sonucu iki kızı bulunan II. Tiberius büyük kızını General Mauricius Tiberius ile evlendirmiş ve ortak imparator olarak taç giydirmiştir (Norwich,1988:578)

II. Tiberius Antiokheia 'ya M.S. 578 yılının Eylül ayında kısa bir ziyaret yapmıştır. Bu ziyaretin amacı II. Justinus 'un kaybettiği itibarı yeniden kazanabilmek ve Romanın güçlü olduğu dönemlere dönme ümididir. (Downey, 1961:565)

Bu döneme Hatay Müzesi'nde Antiokheia Darphanesine ait sikke darpları II. Tiberius'un ilk saltanat yılında 10 ve 40 nummilik örneklerle görülmeye başlıyor. 3. saltanat yılından itibaren Antiokheia Darphanesi'yle birlikte, Konstantinopolis basımları da görülmeye başlıyor. 6. yılında bu kez Antiokheia tek başına darphane örnekleri verirken, 7. yılda basımı Nikomedia ile 8. yıl örnekleri ise Alexandria ile paylaştığı görülür. 9. basım yılında yine sadece Antiokheia örneği mevcuttur. Bu döneme ait sikkelerin başka bir özelliği de hangi şubede basıldığının belirtilmemesidir. Çok nadir olmakla birlikte Γ (3.)şubenin kullanıldığını görülmektedir.

Tipleme biçimlerinde ; genellikle ön yüzde İmparatoru elinde mappa ve kartal sembolü tutarken görmekteyiz. Arka yüzlerde ise genellikle M (40 nummi) değeri kullanılmıştır. Antiokheia sikkelerinde imparatorun 2. – 4. yılları arasındaki basımlarında görülen 20 nummilik değerin "XX" şeklinde gösterilirken, 5.basım yılında ise "K" harfi ile gösterildiği görülmektedir. 1. ve 3. yıl basımlarında ise 10 nummilik "X" örnekler görülmektedir.

Yine Antiokheia sikkelerine özgü "Tanrının Kenti "(Theoupolis) kısaltması "THEUP" ," THEUP/ , "THEUPS ", "P "şeklinde verilmiştir.

1.3.7. Mauricius Tiberius(M.S 582-602)

Mauricius Tiberius M.S. 579 yılında Bizans'ın doğu ordusunun başkomutanlığı görevine atanmıştır. M.S. 581 yılında Sasanilere karşı önemli bir zafer kazanmıştır. II. Tiberius 'un ona olan güveni sayesinde önce damadı daha sonrada tahtın varisi olmuştur. (Norwich,1988:580)

Mauricius Tiberius askeri ve sivil idariyi tek bir elde toplamış daha sonrada bu idarelerin yöresel birimlere dönüşmesi sağlayarak uzun yıllar sürecek olan bir siyasi rejimin temellerini atarak ileri görüşlü bir siyasetçi olduğunu göstermiştir.(Orton-William,1952:203)

İmparator Mauricius Tiberius Dönemi'nde, talihi tekrar parlamaya başlayan Antiokheia'da M.S. 588 yılı Ekim ayının son günü saat 21.00'de başlayan bir dizi depremden 60.000 kişi hayatını kaybetmiştir. Çok sayıda yapı, bazılarının temelleri toprak üzerine çıkacak kadar ağır tahribata uğramış, Büyük Kilise ile aşağı surların üstündeki kulelerin tamamı yıkılırken, depremin neden olduğu yangınlar felaketi daha da arttırmıştır. Bu felaket sonunda kentin onarılması için, imparator şehre para yardımında bulunmuştur. (Downey, 1961:568)

Hatay Müzesi'nde bu döneme ait sikke darpları; Antiokheia da imparatorun 8. hükümdarlık yılına denk gelen M.S. 589 yılında görülmeye başlıyor ve imparatorun son saltanat dönemi olan 21.(MS.602) yılına kadar devam ediyor. Hatay Müzesinde İlk 2. ve 4.saltanat yılına ait örneklerin sadece Konstantinopolis, 3.yıl örneklerin Kyzikos ve Konstantinopolis, 9.,15.-16. ve 21.saltanat yılında ise sadece Antiokheia baskılarını görülmektedir. İkili basımlarda ise Antiokheia; 5. saltanatlık yılında Nikomedia, 12.saltanatlık yılında Kyzikos, 13. ve 18. saltanatlık yıllarında Konstantinopolis ile birlikte görülmektedir. Üç ayrı kentin aynı yıllardaki basımlarında yine Antiokheia, 11. ve 7. saltanatlık yılında Nikomedia, Kyzikos ve Konstantinopolis, 14.ve 17. saltanatlık yılında Nikomedia ve Thessallonica, 10. ve 20. saltanatlık yılında ise Nikomedia ve Konstantinopolis ile birlikte görülmektedir. İmparatorun 6.ve 8.yıllarında ise dört kent birlikte basım yapmıştır ki bunlar; Antiokheia, Nikomedia, Konstantinopolis ve Kyzikos şehirleridir.

Müzede bulunan Antiokheia darplarında; A (1) ,B (2) Γ (3) Δ (4) ,Є (5),S(6) şubelerinin örnekleri görülmektedir. En çok Γ şubesi kullanılmıştır. Bu şubenin

kullanımını M.S 588 -602 yıllarında yani Mauricius Tiberius ‘un 8. saltanat yılından son saltanat yılı olan 21. yılına kadar kesintisiz olarak görülmektedir. İmparatorun 13. saltanat yılı Antiokheia Darphanesi şubelerinin en yoğun çalıştığı dönemdir. Bu dönemde A , Γ,Δ ,Є şubeleri bir arada basım yapmışlardır.

Mauricius Tiberius Dönemi’nde sikkelerde genellikle ön yüzde İmparator elinde mappa ve kartal sembolü tutarken görülmektedir. Arka yüzlerde ise genellikle M (40 nummi) değer kullanılmıştır. 10., 13., 15., 20. saltanatlık yıllarında K (20 nummi) örneklerini ,11., 12.,13 ve 15.imparatorluk yılında I veya X (10 nummi) örnekleri görülmektedir. Yine Antiokheia sikkelerine özgü “Tanrının Kenti “(Theoupolis) kısaltması “THEUP” “ THEUP/ “THEUPS “ şeklinde verilmiştir.

1.3.8. Focas (M.S.602-610)

Bizans İmparatorluğu subaylarındandır. Mauricius Tiberius zamanında Avarlar üzerine gönderilen Bizans ordusu mağlup olmuş ve askerleri esir düşmüştür. Avarların esir askerler için istediği fidyeyi Mauricius Tiberius reddetmesi, bütün esirlerin öldürülmesine neden olmuş ve bu durum orduda büyük bir hoşnutsuzluk yaratmıştır. Focas imparatora karşı ayaklanma ve isyan başlatarak Mauricius Tiberius ’u idam ettirerek tahtın yeni sahibi olmuştur(Norwich,1988:584).

M.S. 606- 607 yıllarında Persler’in Suriye ve Ön Asya'ya yaptığı hücumlar başlamış ve Focas ’ın gücü Antiokheia’da da kaybolmaya başlamıştır. Antiokheia ve Alexandria ‘da dinsel yönden insanları zorladığı için halkın imparatora karşı isyan ettiği anlatılmaktadır (Downey, 1961:571-574).

Focas sikkelerinde genellikle eşi Leontia ile tasvir edilmiştir. İmparatorun son iki yılı hariç tüm hükümdarlık yıllarına ait örnekler Hatay Müzesi’nde mevcut durumdadır. Ayrıca 2. hükümdarlık yılında Konstantinopolis ve 4. hükümdarlık yılında Kyzikos da Antiokheia ile birlikte basım yapmışlardır.

Focas döneminde Antiokheia da basılan sikkelerin bir başka özelliği darphane şubesinin belirtilmemesidir Yine Antiokheia sikkelerine özgü “Tanrının Kenti “(Theoupolis) kısaltması “THEUP” “ THEUP/ ve “P “ şeklinde verilmiştir.

Hatay Müzesi’nde genellikle 40 nummilik örnekler bulunurken 1. ve 2. basım yıllarına ait 10 ve 20 nummilik örneklerde bulunmaktadır.

Antiokheia Darphanesi'nde basıldığı kanıtlanan son örnek Focas 'ın 8. hükümdarlık yılına ait 608 yılındaki 40 nummilik örnektir.

606-607 yıllarında Persler'in Suriye ve Ön Asya'ya yaptığı hücumlar, İmparator Heraıclius (610-641) Dönemi'ne rastlayan 613 yılında imparatorluk ordusunun Antiokheia yakınında büyük bir yenilgiye uğraması ile devam etmiş ve kent tekrar Persler'in işgaline uğramıştır. Bu işgal içinde Suriye'nin de bulunduğu imparatorluğun doğu topraklarının 628 yılında Bizans'a iade edilmesine kadar devam etmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KATALOG

1.Antiokheia Darphanesinde Basılan Sikkelerin Envanter Bilgileri

Bu bölümde Hatay Müzesi sikke koleksiyonundan tez amacına uygun seçilen 168 adet sikkenin kronolojik olarak envanter bilgileri bulunmaktadır.

1.1.Hellenistik Dönem

Hellenistik Dönem'de Antiokheia isminin yazılı olduğu ilk sikke Seleukoslar Dönemi'nde basılmıştır**.**

1.1.1.Seleukos Hanedanlığı

Seleukos I.Nikator Antiokheia 'nın ilk kurucusudur. Ancak kentin ismi Antiokhos IV Epiphanes 'e kadar kullanılmamıştır. Kentin ikinci kurucusu sayılan Antiokhos IV Epiphanes Antiokheia ismini ilk kullanan imparatordur. Hatay Müzesi'ndeki Antiokheia adını taşıyan tek örnektir.

1.1.1.1. IV. Antiokhos Epiphanes-MÖ.175-164

No I, Tip1.1 Resim 1

Ön Yüz: Şua taçlı Antiokhos IV başı sağa

Arka Yüz: Ayakta elini sola doğru uzatan Zeus.

Sağında; ANTIOXEΩN

Solunda ; [ ]ΩN[ ]PΟΣΔA[ ]

Ağırlık:8.31gr.

Çap:18.9mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:10307/18069 [3]

Karşılaştırmalı Yayın: Babelon 1890, 80: 624;Waage 1952,12:117.

1.1.2. Seleukos Era'sı -149-147

No2 Tip 2.1 Resim 2

Ön Yüz: Zeus başı sağa.

Arka Yüz: Şimşek demeti

Üstünde; CΞP / AΔΕΛΦΩN;

Altında [ ]HMΩN.

Ağırlık:6.72 gr.

Çap:18.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:11740/19806

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 152: 5

1.1.3. Ermeni Krallığı (II. Tigranes M.Ö. 83-69)

No 3, Tip 3. 1,Resim 3

Ön Yüz: Ermeni Taçlı Kral büstü sağa

Arka Yüz: [ ]AΣ[ ] TIΓPAN[ ].

Kaya üzerinde oturarak, Orontes'in üzerine basan, elinde palmiye dalı tutan Antiokheia Tyhke'si sola.

Ağırlık: 13.99gr

Çap:27mm

Malzeme: AR

Müze Envanter No: 4156/ 8053

Karşılaştırmalı Yayın: Babelon 1890, 213: 9

1.2.Roma Dönemi

Roma Dönemi sikkeleri Cumhuriyet ve İmparatorluk Dönemi olarak ikiye ayrılmaktadır.

1.2.1.Roma Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet Dönemi'ne ait sikkeler Antiokheia 'da Pompeius'un Seleucid Hanedanlığına son vererek M.Ö 63 yılında kentte bağımsızlığını vermesiyle başlamaktadır. Bu dönemde Antiokheia şehir sikkelerinde çeşitli olaylar ve kişilere göre oluşan takvimler arasında Pompeius Era'sı, Aktium Era'sı ve Caesar Era'sı takvimleri bulunmaktadır.

1.2.1.1.Pompeius Era'sı –M.Ö.64-50

No 4, Tip 4.1 Resim 4

Ön Yüz: Defne çelenkli Zeus başı sağa.

Arka Yüz: [ ]ΤΙΟΧΕΩΝ/ ΤΗΣ /[ ]ΡΟΠΟΛ[ ]

Sağ elinde asa, sol elinde Nike tutan sola dönük oturan Zeus.

Ağırlık:8.03 gr.

Çap:19.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8134/15950

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 153: 12,Waage 1952, 26/269

1.2.1.2 Caesar Era'sı M.Ö. 47-45

No 5 ;Tip 5.1 Resim 5

Ön Yüz: Noktalı bordür içinde defne çelenkli Zeus başı sağa

Arka Yüz: ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ /ΤΗΣ/ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕ[ ]

Tyhke ayakta sola; sağ elinde bereket boynuzu, sol elinde ucu kıvrık baston tutmaktadır.

Ağırlık:9.04 gr.

Çap:22.7mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8592 / 16546

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 156: 4 , Waage 1952, 26/275

No 6, Tip 5.2,Resim 6

Ön Yüz: Noktalı bordür içinde defne çelenkli Zeus başı sağa (Boyunda kontrmark mevcut)

Arka Yüz: [ ].ΙΟΧΕΩΝ/ ΤΗΣ / ΜΗΤΡΟΠΟΛ[ ].

Zeus, tahtta oturur; sola; sağ elinde asa sol elinde Nike tutmakta

Ağırlık:11.01 gr.

Çap:22.3mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8601/ 16556

Karşılaştırmalı Yayın: , Waage 1952, 26:274 RPC I 1974, 618:4216

1.2.1.3 Aktium Era'sı –M.Ö. 31

Augustus Dönemi'nde M.Ö. 31 yılında Aktium savaşı anısına bastırılan sikkeler Aktium Era'sı takvimiyle tarihlendirilmiştir.

1.2.1.3.1. Augustus- M.Ö 23-14

Hatay Müzesinde Augustus döneminde Actium Era'sı takvim sistemiyle basılan M.Ö 7-5 , M.Ö 2-1 ve M.S.12-13 yıllarına tarihlenen Antiokheia darphanesinde basılan sikkeler bulunmaktadır.

No 7, Tip 6.1,Resim 7

Ön Yüz: Zeus başı sağa.

Arka Yüz: ANTIOXEΩN[ ].

Örtülü, kuleli taçlı, Kaya üzerinde oturan elinde palmiye dalı tutarken Orontes üzerine basan Antiokheia Tykhe 'si sağa

Sağda: EK(Sene 25/M.Ö7-6)

Ağırlık: 5.91gr

Çap:17.9mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 9059/ 17034

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 158.57, RPC I 1974 624:4242

No8, Tip 6.2,Resim 8

Ön Yüz: ΚΑΙΣΑΡΙΣΕ[ ] [ ]ΕΡΕ[ ].

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: Çelenk içinde:

APXIE / PATIKON / ANTIO /XEIΣ /ZK(Sene 27/ M.Ö 5-4)

Ağırlık: 9.98gr

Çap: 22.3mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 9374/ 17364

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 168:144

No 9, Tip 6.3,Resim 9

Ön Yüz: [ ]AP[ ]

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: ETOVΣ[ ] NIHΣ (M.Ö 2-1)

Örtülü, kuleli taçlı, kaya üzerinde oturan elinde palmiye dalı tutarken Orontes üzerine basan Antiokheia Tykhe'si sağa

Ağırlık: 14.32gr

Çap:19.5mm

Malzeme: AR

Müze Envanter No: 7594/ 15222

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 168:140

No10, Tip 6.4,Resim10

Ön Yüz: Defne çelenkli Zeus başı sağa.

Arka Yüz: ANTIOXE[ ].

Geriye bakarak koşan keçi sağa, üstte yıldız

Kesitte: RM (M.S. 12-13)

Ağırlık: 6.91gr

Çap:19mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 14409

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, Pl xıx :6,Waage 1952, 30/311

1.2.1.2.1. Nero M.S. 54-68

Hatay Müzesinde Caesar Era'sı Takvimiyle tarihlendirilmiş İmparator Nero Dönemi'nde basılan 4 tip sikke bulunmaktadır.

No 11,Tip7.1,Resim 11

Ön Yüz: Artemis başı sağa

Arka Yüz: ANTIOXEΩN / ΔP (sene 104/ M.S.55-56)

Defne dalı

Ağırlık: 3.20gr

Çap:17.2mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7263/ 14776

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 160:71,RPC Syria 1974, 628:4289

No12, Tip 7. 2,Resim 12

Ön Yüz: ANTIOXEΩN

Kuleli taçli, örtülü Antiokheia Tykhe'si başı sağa

Arka Yüz: [ ]AΔPATOY.

Geriye bakarak koşan keçi üstünde ay ve yıldız

Kesitte: ET/EP (Sene 105/M.S.56-57)

Ağırlık: 5.50gr

Çap:19.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7028/ 14459

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 160:74 RPC Syria 1974, 628:4290

No 13,Tip 7.3., Resim 13

Ön Yüz: ANTIOXEΩN

Kuleli taçlı, örtülü Antakya Tykhe' si başı sağa

Arka Yüz: Ateş Altarı

Kesitte: E.T./H.P(Sene 108/M.S.60-61)

Ağırlık: 5.53gr

Çap:17.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7030/ 14461

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 161:76, RPC Syria 1974, 628:4292

No 14,Tip 7.4.,Resim 14

Ön Yüz: ANTIOX[ ] ΩN.

Diademli Zeus başı sağa

Arka Yüz: ЄTO / ЄİP (Sene 115 /M.S.66-67)

Urne'ye çakıl taşı atan tahtta sola dönük oturan Boule

Ağırlık: 4.13gr

Çap:19.4mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8404/ 16318

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 162:87, RPC Syria 1974, 629:4305

1.2.1.3.2.Vespasianus - M.S 69- 79

Hatay Müzesi'nde İmparator Vespasianus Dönemi'nde Antiokheia'da basılan M.S. 71 yılına tarihlenen sikke de Aktium Era'sı Takvimi kullanılmış, M.S. 74 yılına tarihlenen sikke de kullanılmamıştır.

No15, Tip 8.1,Resim 15

Ön Yüz: ΚΡΑΤ/ΚΑΙΣ/ΑΟ/ΥΕΣΠΑΣΙ[ ].

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: ΕΤΟΥΣ . **Β** ΙΕ [ ] (B= 2.yıl/M.S.71)

Dal üzerinde duran kartal sola. Önünde palmiye dalı bulunmaktadır.

Ağırlık: 14.48gr

Çap:24.2mm

Malzeme: AR

Müze Envanter No:9677/ 17705

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 179:230

No 16, Tip 8.2,Resim 16

Ön Yüz: IMP VESP[ ]M.T[ ].

Defne çelenkli imparator başı sağa.

Arka Yüz: [ ]NTIOCHIA

Örtülü, kuleli taçlı, Antiokheia Tyhke' si sağa

Ağırlık: 4.15gr

Çap:20mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:9539/ 17560

Karşılaştırmalı Yayın: Cohen I 1930, 421:667, RPC Syria 1974, 285:1987

1.2.1.4. Titus- M.S 79- 81

No17, Tip 9.1,Resim 17

Ön Yüz: [ ]CAES.IMP.TR.POT.

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: ANTIOCHIA

Örtülü, kuleli taçlı, Antiokheia Tyhke' si sağa

Ağırlık: 4.15gr

Çap:20mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8974/16946

Karşılaştırmalı Yayın: Cohen I 1930, 421:667, RPC Syria 1974, 285:1997

1.2.1.2.2. Hadrianus (M.S. 117-138)

Hatay Müzesi'nde İmparator Hadrianus Dönemi'nde Antiokheia 'da basılan M.S.128-129 yıllarına tarihlenen sikkeler de Caesar Era'sı Takvimi kullanılmıştır.

No18, Tip 10.1,Resim 18

Ön Yüz: ANTIO[ ]ΩN/THC M[ ]OΠ[ ].

Kuleli taçlı, örtülü Antiokheia Tykhe'si başı sağa

Arka Yüz: Geriye bakarak koşan keçi sağa. Üstte ay ve yıldız

Kesitte : ЄT/Z OP (Sene 170/M.S.128-129)

Ağırlık: 5.18gr

Çap:19.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 9823/ 17034

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 163:101, Waage 1952, 40:421

No 19,Tip 10. 2,Resim 19

Ön Yüz: ANTIOXEΩN

Kuleli taçlı, örtülü Antiokheia Tykhesi başı sağa

Arka Yüz:. Geriye bakarak koşan keçi üstünde ay ve yıldız

Kesitte: ETZO

Ağırlık: 3.20gr

Çap:17mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8123/ 15938

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 163:102

No 20,Tip 10.3,Resim 20

Ön Yüz: [ ]TIO[ ] MHTPOΠ[ ]

Kuleli taçlı, örtülü Antakya Tykhe' si başı sağa

Arka Yüz: Ateş Altarı

Kesitte: E[ ]0.

Ağırlık:4.04gr

Çap:18.3mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 12352/ 20505

Karşılaştırmalı Yayın:. BMC Syria 1899, 163:105, Waage 1952, 40:422

No 21,Tip 10.4,Resim 21

Ön Yüz: ANTIOX[ ].

Defne çelenkli Apollon başı sola

Arka Yüz: Lir

Kesitte: ЄTO[ ] OP(Sene 170 /M.S.128-129)

Ağırlık:2.81gr

Çap:14.2mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8331/ 16219

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 163:100, Waage 1952, 41:423

1.2.2.Roma Eyalet Sikkeleri:

Hatay Müzesi'nde İmparator Caracalla 'dan Diocletianus'a kadar Antiokheia 'da Eyalet Sistemi ile sikke basılmıştır.

1.2.2.1.Caracalla (M.S.211-217)

No :22 ,Tip 11.1,Resim 22

Ön Yüz: AVTKMA ANTΩOINOC

Defne çelenkli imparator başı sağa.

Arka Yüz: AHMAPX ЄΣYΠATOΔ

Pençeleri arasında boğa başı tutan kartal.

Ağırlık: 12.36gr

Çap:22.2mm

Malzeme: AR

Müze Envanter No:5060/ 10397

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 196:374

No: 23, Tip 11.2,Resim 23

Ön Yüz: AVTKAIAN TWNINOCCЄ

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: AHMAPX ЄΣVΠATOCTOΔ

Gagasında çelenk tutan, pençeleri arasında gemi pruvası bulunan kartal sola.

. **Ağırlık:** 14.96gr

Çap:21.5mm

Malzeme: Bill.

Müze Envanter No:5278/ 11185

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 196:3

1.2.2.2. Elagabalus (M.S. 218-222)

No: 24, Tip 12.1,Resim 24

Ön Yüz: [ ]I ANTΩNEINOCCЄ.

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: ANTIOXЄ[ ]

Örtülü, kuleli taçlı, kaya üzerinde oturan Orontes üzerine basan Antiokheia Tykhesi sağa, başının üzerinde geriye bakarak koşan keçi bulunmakta.

Çevresinde: ΔЄ,SC

Ağırlık: 17.88gr

Çap:32.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6336/ 13778

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 206:453

No :25 ,Tip 12.2,Resim 25

Ön Yüz: [ ]AVPH ANTΩNEINOCCЄB

Defne çelenkli imparator başı sağa.

Arka Yüz: ANTIOXЄΩN NMH[ ].

Örtülü, kuleli taçlı, kaya üzerinde oturan Orontes üzerine basan Antiokheia Tykhesi sağa, başının üzerinde geriye bakarak koşan keçi bulunmakta. .

Çevresinde: ΔЄ,SC

Ağırlık: 18.82gr

Çap:31.5mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6363/ 13799

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 205:452

No: 26, Tip 12.3,Resim 26

Ön Yüz: AVTKAIM[ ]ΩNEINOCC

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: ANTIOXЄΩN MKOΛΩNI[ ].

Örtülü, kuleli taçlı, kaya üzerinde oturan Orontes üzerine basan Antiokheia Tykhesi sağa, başının üzerinde geriye bakarak koşan keçi bulunmakta. .

Çevresinde: ΔЄ,SC

Ağırlık: 18.06gr

Çap:31.3mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7969/15705

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 206:462

No: 27, Tip 12.4,Resim 27

Ön Yüz: ANTΩNEINOC AVTKAIMAPΛC.

Defne çelenkli imparator başı sola

Arka Yüz: ANTIOXЄΩN MHT[ ]PΛ.

Kuleli taçlı, kaya üzerinde oturan Orontes üzerine basan Antiokheia Tykhesi sola

Çevresinde; ΔЄ,SC

Ağırlık: 10.76gr

Çap:25.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 12420/20577

Karşılaştırmalı Yayın : -

1.2.2.3. Severus Alexander(M.S. 222-235)

No: 28, Tip 13.1,Resim 28

Ön Yüz:[ ]ΛPAC[ ]ANA[ ]OCCЄ

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: ANTIOXЄΩN [ ]-[ ]

Örtülü, kuleli taçlı, kaya üzerinde oturan Orontes üzerine basan Antiokheia Tykhe 'si sağa, başının üzerinde geriye bakarak koşan keçi bulunmakta.

Çevresinde: ΔЄ,SC

Ağırlık: 18.06gr

Çap:31.7mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 6337/13779

Karşılaştırmalı Yayın : -

No :29 ,Tip 13.2,Resim 29

Ön Yüz: AV[ ]AIMAPAVCЄ AΛЄ[ ]PO[ ].

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: ANTIOXЄΩN MHTPOKOΛΩN

Örtülü, kuleli taçlı, Antiokheia Tykhesi büstü sağa, başının üzerinde geriye bakarak koşan keçi bulunmakta. .

Çevresinde :SC

Ağırlık: 20.88gr

Çap:32mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 6343/13786

Karşılaştırmalı Yayın : : BMC Syria 1899, 209:484

No :30 ,Tip 13.3,Resim 30

Ön Yüz: AV [ ]VPCЄ [ ] AΛЄ[ ]NΔPOCCЄ

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: ANT[ ] KO [ ]

Üçlü kompozisyon halinde Tykhe ve imparatorluk askerleri. ;Ortada kaya üzerinde oturan ayaklarını Orontes üzerine koyan Antiokheia Tykhe'sinin sağında taç uzatan, solunda bereket boynuzu tutan askerlerin diğer ellerinde asa (?) bulunmakta.

Kesitte: SHC

Ağırlık: 15.38gr

Çap:32.5mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8594/16548

Karşılaştırmalı Yayın : : BMC Syria 1899, 208:475

No: 31, Tip 13.4,Resim 31

Ön Yüz: AVT[ ]MAPAVPCЄAΛЄΞAN[ ].

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: [ ]OXЄΩN MHTPOKO[ ]

Üçlü kompozisyon halinde Tykhe ve imparatorluk askerleri. Ortada kaya üzerinde oturan ayaklarını Orontes üzerine koyan Antiokheia Tykhe'sinin sağında taç uzatan, solunda elinde belirsiz nesneler tutan asker bulunmakta.

Kesitte: SHC

Ağırlık: 20.11gr

Çap:31.7mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8598/16553

Karşılaştırmalı Yayın : : BMC Syria 1899, 208:474

1.2.2.4. III. Gordianus(M.S. 238-244)

No :32 ,Tip 14.1,Resim 32

Ön Yüz: AVTOK K M ANT ΓOPΔIANOC CЄB

Defne çelenkli imparator büstü sağa

Arka Yüz: AHMAPX ЄΞOVCIAC

Kaide üzerinde duran, gagasında çelenk tutan kartal sağa

Kesitte: S.C.

Ağırlık:11.40gr

Çap:26.1mm

Malzeme: AR

Müze Envanter No: 11105/19042

Karşılaştırmalı Yayın: SNG Syrien: 77;BMC Mesopotamya 496;Prieur2000, 50:279

No: 33, Tip 14.2,Resim 33

Ön Yüz: AVTOK K M ANT ΓOPΔIANOC CЄB

Defne çelenkli imparator büstü sağa

Arka Yüz: AHMAPX ЄΞ YΠATOB

Gagasında çelenk tutan kartal sağa. Kartalın pençeleri arasında geriye bakarak koşan keçi bulunmakta.

Ağırlık:14.81gr

Çap:21.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 11941/20027

Karşılaştırmalı Yayın: Prieur 2000,:51:295

1.2.2.5. I.Philippus(M.S.244-249)

No: 34, Tip 15.1,Resim 34

Ön Yüz: AVTOK K M IOYΛ ΦIΛΠΠOC CЄB

Defne çelenkli imparator büstü sağa

Arka Yüz: ANTIOXЄΩN MHTPOKOΛΩN

Örtülü, kuleli taçlı, Antiokheia Tykhesi büstü sağa, başının üzerinde geriye bakarak koşan keçi bulunmakta.

Çevresinde: ΔЄ,SC

Ağırlık:13.50gr

Çap:30.2mm

Malzeme: AE

Envanter No: 5056/10392 (2)

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 215:527

No: 35, Tip 15.2,Resim 35

Ön Yüz: AVTOK KMAIOVΛΦIΛCCЄB

Defne çelenkli imparator büstü sağa

Arka Yüz: AHMAPX ΘΞOVCIAC

Gagasında çelenk tutan kartal sola

Kesitte: MONVRB

Kanat altlarında: S C

Sağ kanat üstünde: S

Ağırlık:10.84gr

Çap:25.1mm

Malzeme: Billon

Müze Envanter No: 7033/ 14462

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 212:507 ,Prieur2000, 53:310

No: 36, Tip 15.3,Resim 36

Ön Yüz: AVTOK K M IOYΛ ΦIΛΠΠOC CЄB

Defne çelenkli imparator büstü sağa

Arka Yüz: AHMAPX ЄΞΞOVIACCVΠATO

Gagasında çelenk tutan kartal sola

Kesitte: ANTIOXIA

SC

Ağırlık:11.63gr

Çap:27.4mm

Malzeme: Billon

Müze Envanter No: 7293/ 14813

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 214:517 Prieur2000, 57:350

1.2.2.5.1. Otacilla Severa

No: 37, Tip 15.4,Resim 37

Ön Yüz: : MAP[ ].TAKIΛ CЄ[ ]AN CЄB.

İmparatoriçe büstü sağa

Arka Yüz: ANTIOXЄΩN MHTPOKOΛΩN

Kuleli taçlı, örtülü Antiokheia Tykhe'si büstü sağa.

Baş çevresinde; ΔЄ,SC

Ağırlık:13.67gr

Çap:27.5mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 6315/13763(2)

Karşılaştırmalı Yayın : www.wildwind.com-Antiokheia-SGI 4058

1.2.2.6. II. Philippus (M.S.247-249)

No: 38, Tip 16.1,Resim 38

Ön Yüz: :AVTOK K M IOYΛI ΦIΛΠΠOC CЄB

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: ANTIOXЄΩN MHTPOKOΛΩN

Kuleli taçlı, örtülü Antiokheia Tykhe'si başı sağa. Başının üzerinde geriye bakarak koşan keçi bulunmakta

Baş çevresinde; ΔЄ,SC

Ağırlık:14.47gr

Çap:31.5 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5607/11928

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 219:564

No: 39, Tip 16.2,Resim 39

Ön Yüz: : AVTOK K M IOYΛI ΦIΛΠΠOC CЄB

Şua taçlı imparator büstü sağa

Arka Yüz: ANTIOXЄΩN MHT[ ].

Kuleli taçlı, örtülü Antiokheia Tykhe'si başı sağa. Başının üzerinde geriye bakarak koşan keçi bulunmakta

Baş çevresinde; ΔЄ,SC

Ağırlık:.16.31gr

Çap:28.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 11944/20030

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 219:573

No: 40, Tip 16.3,Resim 40

Ön Yüz: :AVTOKKMIO[ ]CCЄB.

Defne çelenkli imparator büstü sola

Arka Yüz: AHMAPX ЄΞΞOVIACCV[ ].

Gagasında çelenk tutan kartal sola

Kesitte: ANTIOXIA

SC

Ağırlık:12.60gr

Çap:27.9mm

Malzeme: Bill.

Müze Envanter No: 10671/18505

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 218:550

1.2.2.7. Traianus Decius (M.S.249-251)

No 41, Tip 17.1,Resim 18

Ön Yüz: AVTOK K ΓAI MЄ KVIN ΔЄKKI[ ].

Defne çelenkli imparator büstü sağa.

Arka Yüz: [ ]HMAPX ΘΞOVCIAC.

Palmiye dalı üzerinde duran, gagasında çelenk tutan kartal sağa

Kesitte : S.C.

Ağırlık: 10.83gr

Çap:26.7mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6349/ 13789

Karşılaştırmalı Yayın: Prieur 2000,70:498

No: 42, Tip 17.2,Resim 42

Ön Yüz: AVT K ΓMЄ KY ΔEKIOC TPAIANOC CЄB

Defne çelenkli imparator büstü sağa

: **Arka Yüz:** AHMAPX EΞOVCIAC

Palmiye dalı üzerinde duran, gagasında çelenk tutan kartal sağa

Kesitte: S.C.

Ağırlık:11.51gr

Çap:25.1mm

Malzeme: Bill.

Müze Envanter No: 1114/19051

Karşılaştırmalı Yayın: Prieur 2000,72:520

1.2.2.8. Trebonianus Gallus –Volusianusus (M.S.251-253)

No: 43 ,Tip 18.1,Resim 43

Ön Yüz: [ ]ΒЄΓΑΛΛΟCΚΑΙΟVΟ[ ].

Karşılık büstleri birbirine bakan solda defne çelenkli Trebonianus Gallus, sağda şua taçlı Volusianus.

Arka Yüz: ΑΝΤ[ ]- [ ]ΚΟΛΩΝ.

Dört sütunlu tapınak içinde Antiokheia Tykhe'si

Kesitte: SC

Ağırlık:18.16gr

Çap:28.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 10578/18388

Karşılaştırmalı Yayın: BMC Syria 1899, 229:656

1.2.3. Roma İmparatorluk Dönemi:

Bu dönemden sonra Antiokheia Roma İmparatorluğu'nun resmi darphanesi durumundadır.

1.2.3.1. Diocletianus(M.S. 284-305)

No: 44, Tip 19.1,Resim 44

Ön Yüz: IMP. C.C.VAL. DIOCLETIANVS P.F. AVG

Şua taçlı imparator büstü sağa

: **Arka Yüz:** CONCORDIA MILIT[ ]

Sağda eli mızraklı Jüpiter solda duran asker kıyafetli Diocletianusanus'a taç takan Victoria uzatmakta.

Darphane: ANT

Ağırlık:2.95gr

Çap:27.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7886/15612

Karşılaştırmalı Yayın: Cohen VI 1930, 419:34

No: 45, Tip 19.2,Resim 45

Ön Yüz: IMP. C.DIOCLETIANVS P.F. AVG

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: GENIO POPVLI ROMANI

Sağ elinde bereket boynuzu, sol elinde patara tutan Genio

Darphane: ANT

Ağırlık:9.84gr

Çap: 27.7mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5593/11884

Karşılaştırmalı Yayın: Cohen VI 1930, 426:98

No :46 ,Tip 19.3,Resim 46

Ön Yüz: D.N. DIOCLETIANVS BAETISSIMO SEN. AVG

Defne çelenkli, sağ elinde mappa, sol elinde zeytin dalı tutan imparator büstü sağa.

Arka Yüz: PROVIDENTIA DEORVM QVIES. AVGG

Sağda eli mızraklı Providence karşısında duran örtülü kadının elini tutmakta

Darphane: ANT

Ağırlık:.10.33gr

Çap: 28.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8881/16853

Karşılaştırmalı Yayın: Cohen VI 1930, 462:422

1.2.3.2. Maximianus (M.S. 286-310)

No: 47, Tip 20.1,Resim 47

Ön Yüz: IMP. C.M.AVR. VAL. MAXIMIANVS P.F. AVG

Şua taçlı imparator büstü sağa.

Arka Yüz: CONCORDIA MILITVM

Sağda eli mızraklı Jüpiter solda duran asker kıyafetli Maximianus'a taç takan Victoria uzatmakta.

Darphane: ANT

Ağırlık:3.11gr

Çap: 19.9mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7318/14846

Karşılaştırmalı Yayın: Cohen VI 1930, 499:57

No: 48, Tip 20.2,Resim 48

Ön Yüz: IMP. C.M.A. MAXIMIANVS P.F. AVG

Defne çelenkli imparator başı sağa.

Arka Yüz: GENIO POPVLI ROMANI

Sağ elinde bereket boynuzu, sol elinde patara tutan Genio

Darphane: ANT

Ağırlık:8.63gr

Çap: 27.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7792/15486

Karşılaştırmalı Yayın: Cohen VI 1930, 511:184

1.2.3.3. I.Konstantius (M.S. 305-306)

No: 49, Tip 21.1,Resim 49

Ön Yüz: FL. VAL. CONSTANTIVS NOB. CAES.

Defne çelenkli imparator başı sağa.

Arka Yüz: GENIO POPVLI ROMANI.

Sağ elinde bereket boynuzu, sol elinde patara tutan Genio

Darphane: ANA

Ağırlık:9.92gr

Çap: 27.3mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 4790/11290

Karşılaştırmalı Yayın: Cohen VII 1930,68:118

1.2.3.4 I.Konstantin (M.S. 307-337)

No: 50, Tip 22.1,Resim 50

Ön Yüz: CONSTANTINVS MAX AVG

Diademli, zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: GLORIA EXERCITVS

Ortada tek alem iki yanda kalkanlı ve mızraklı askerler.

Darphane: : SMANA

Ağırlık:1.18gr

Çap: 15.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:10693/18529

Karşılaştırmalı Yayın: Cohen VII 1930, 257:250

No: 51, Tip 22.2,Resim 51

Ön Yüz: CONSTANTINVS MAX AVG

Diademli, zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: GLORIA EXERCITVS

Ortada çift alem iki yanda kalkanlı ve mızraklı askerler.

Darphane: : SMANB

Ağırlık:2.08gr

Çap: 17.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7269/14783

Karşılaştırmalı Yayın: Cohen VII 1930, 258:254

No: 52, Tip 22.3,Resim 52

Ön Yüz: Yazıtsız

Diademli, zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: Zafer çelengi

Altta; CONSTAN/ TINVS / AVG

Darphane: : SMANΓ

Ağırlık:2.45gr

Çap: 18.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5628/11967

Karşılaştırmalı Yayın : www.wildwind.com-Rome-RIC VII 281

No: 53, Tip 22.4,Resim 53

Ön Yüz: CONSTANTINVS AVG

Diademli, zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: GLORIA EXERCITVS

Ortada tek alem iki yanda kalkanlı ve mızraklı askerler.

Darphane: SMANЄ.

Ağırlık:1.82gr

Çap: 15.9mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7443/15020

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 257:244

No: 54, Tip 22.5,Resim 54

Ön Yüz: IMP. C.FL. VAL. CONSTANTINVS P.F.AVG

Şua taçlı, zırhlı imparator büstü sağa.

Arka Yüz: IOVI CONSERVATORI.

Ortada Tanrı Jüpiter (Zeus) sağ elinde mızrak sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutmakta, sol ayağının yanında gagasında çelenk tutan kartal, sağ ayağının yanında ise çaresiz durumda diz çökmüş bir düşman esiri bulunmaktadır.

Darphane: SMANΓ

Ağırlık:2.57gr

Çap: 18.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7596/15224

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 262:292

No: 55, Tip 22.6,Resim 55

Ön Yüz: :IMP. CONSTANTINVS. AVG

Diademli, sağ elinde mappa, sol elinde küre ve mızrak tutan imparator büstü sola.

Arka Yüz: IOVI CONSERVATORI AVGG

Ortada Tanrı Jüpiter (Zeus) sağ elinde mızrak sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutmakta, sol ayağının yanında çaresiz durumda gösterilmiş, diz çökmüş bir düşman esiri bulunmaktadır esiri bulunmaktadır.

Darphane: SMANT

Ağırlık:2.84 gr

Çap: 19.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:11806/19880

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 264:306

No: 56, Tip 22.7,Resim 56

Ön Yüz: FL. VAL. CONSTANTINVS NOB. CAES

Şua taçlı imparator büstü sağa.

Arka Yüz: CONCORDIA MILITVM

Sağda eli mızraklı Jüpiter solda duran Konstantin'e küre üzerinde duran taç takan Victoria uzatmakta.

Darphane: ANTΔ

Ağırlık:2.99 gr

Çap: 20.5 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7809/15506

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 235:68

No: 57, Tip 22.8,Resim 57

Ön Yüz: CONSTANTINVS AVG.

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: PROVIDENTIAE AVGG

Kale kapısı üzerinde stilize olarak yapılmış iki nöbetçi ortalarında yıldız

.**Darphane**: SMANTA

Ağırlık:2.16 gr

Çap: 18.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7812/15509

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 281:454

No: 58, Tip 22.9,Resim 58

Ön Yüz: CONSTANTINVS MAX AVG.

Diademli imparator başı sağa

Arka Yüz: PROVIDENTIAE AVGG

Kale kapısı üzerinde stilize olarak yapılmış iki nöbetçi ortalarında yıldız.

Darphane: SMANTЄ

Ağırlık:3.79 gr

Çap: 19.3 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:11614/19655

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 281:458

No: 59, Tip 22.10,Resim 59

Ön Yüz: D.V.CONSTANTINVS P.T.AVGG

Örtülü imparator başı sağa.

Arka Yüz: LEJANTSIZ.

Dörtnala koşan quadriqa üstünde Konstantin. Sağa doğru ilerlemekte.

Darphane: SMANTH

Ağırlık:1.81 gr

Çap: 14.4 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7762/15542

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 318:760

No: 60, Tip 22.11,Resim 60

Ön Yüz: CONSTANTINVS P.T.AVGG

Örtülü imparator başı sağa.

Arka Yüz: LEJANTSIZ.

Ayakta örtülü Konstantin sağa bakmakta Solunda VN, sağında MR yazısı bulunmakta.

Darphane: SMAN[ ].

Ağırlık:1.94 gr

Çap: 14.9 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:12191/20326

Karşılaştırmalı Yayın : www.cngcoins.com No: 732143

No: 61, Tip 22.12,Resim 61

Ön Yüz: CONSTANTINOPOLIS

Miğferli, mızraklı Konstantinopolis büstü sola.

Arka Yüz: LEJANTSIZ.

Sandal üzerinde, elinde kalkan ve mızrak tutan Victoria sola

Darphane: SMANT

Ağırlık:2.11 gr

Çap: 17.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6978/14408

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 326:22

No: 62 ,Tip 22.13,Resim 62

Ön Yüz: :FL. HELENA AVGSTA

Diademli imparatoriçe başı sağa

Arka Yüz: SECVRITAS REIPVBLICE

Ayakta sola bakan, sol elinde dal tutan Securite (veya Helene)

Darphane: SMANTI

Ağırlık:.2.65 gr

Çap: 19 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:4788/11287

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 96:10

1.2.3.5 I. Licinius (M.S. 307-323)

No: 63, Tip 23.1,Resim 63

Ön Yüz: : IMP. LIC. LICINIVS PF. AVG

Defne çelenkli imparator büstü sağa

Arka Yüz: GENIO EXERCITVS

Sağ elinde bereket boynuzu, sol elinde patara tutan, sol ayağının yanında tütsü kabı(?) bulunan Genio

Darphane: ANT

Ağırlık:7.24 gr

Çap: 22.3 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7696/15732

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 192:31

No: 64, Tip 23.2,Resim 64

Ön Yüz: : IMP. C.VAL. LICIN. LICINIVS PF. AVG

Şua taçlı imparator büstü sağa

Arka Yüz: IOVI CONSERVATORI

Ortada Tanrı Jüpiter (Zeus) sağ elinde mızrak sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutmakta, sol ayağının yanında gagasında çelenk tutan kartal, sağ ayağının yanında ise çaresiz durumda gösterilmiş, sırtı dönük olarak çömelmiş bir düşman esiri bulunmaktadır.

Darphane: SMANT.

Ağırlık:3.19 gr

Çap: 20.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:9805/17889 (2)

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 196:74

No: 65, Tip 23.3,Resim 65

Ön Yüz: : IMP. C.VAL. LICIN. LICINIVS PF. AVG

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: IOVI CONSERVATORI AVGG.

Ortada Tanrı Jüpiter (Zeus) sağ elinde mızrak sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutmakta, sol ayağının yanında gagasında çelenk tutan kartal bulunmakta.

Darphane: SMANT.

Ağırlık:5.29 gr

Çap: 21.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7177/14623

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 200:108

No: 66, Tip 23.4,Resim 66

Ön Yüz: : IMP. LICINIVS. AVG

Defne çelenkli bir elinde mızrak diğer elinde mendil tutan imparator büstü sola

Arka Yüz: IOVI CONSERVATORI AVGG.

Ortada Tanrı Jüpiter (Zeus) sağ elinde mızrak sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutmakta, sol ayağının yanında ise çaresiz durumda gösterilmiş, sırtı dönük bir düşman esiri bulunmaktadır.

Darphane: SMANT.

Ağırlık:2.21 gr

Çap: 17.4 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6576/14159

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 200:116

No: 67, Tip 23.5,Resim 67

Ön Yüz: : IMP. LIC. LICINIVS PF. AVG

Defne çelenkli imparator büstü sağa

Arka Yüz: IOVI CONSERVATORI AVGG. NN

Ortada Tanrı Jüpiter (Zeus) sağ elinde mızrak sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutmakta, sol ayağının yanında gagasında çelenk tutan kartal bulunmaktadır.

Darphane: ANT

Ağırlık:3.65 gr

Çap: 23.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7725/14789

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 201:123

1.2.3.6 II. Licinius (M.S. 317-326)

No: 68, Tip 24.1,Resim 68

Ön Yüz: : DN. VAL. LICIN. LICINIVS NOB C.

Miğferli, kalkanlı, mızraklı imparator büstü sola

Arka Yüz: IOVI CONSERVATORI

Ortada Tanrı Jüpiter (Zeus) sağ elinde mızrak sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutmakta, sol ayağının yanında gagasında çelenk tutan kartal, sağ ayağının yanında ise çaresiz durumda gösterilmiş sırtı dönerek çömelmiş bir düşman esiri bulunmaktadır.

Darphane: SMANTΓ

Ağırlık:3.08 gr

Çap: 17.9 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7669/15337

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 216:21

No: 69, Tip 24.2,Resim 69

Ön Yüz: : DN. VAL. LICIN. LICINIVS NOB C.

Defne çelenkli bir elinde mızrak diğer elinde mendil tutan imparator .büstü sola

Arka Yüz: IOVI CONSERVATORI CAESS

Ortada Tanrı Jüpiter (Zeus) sağ elinde mızrak sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutmakta, sağ ayağının yanında ise çaresiz durumda gösterilmiş bir düşman esiri bulunmaktadır.

Darphane: SMANT

Ağırlık:2.73 gr

Çap: 18.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6461/14010

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 219:42

No: 70, Tip 24.3,Resim 70

Ön Yüz: : DN. VAL. LICIN. LICINIVS NOB C.

Defne çelenkli bir elinde mızrak tutan imparator büstü sağa

Arka Yüz: PROVIDENTIAE CAESS

Kale kapısı üzerinde stilize olarak yapılmış üç nöbetçi .

Darphane: .ANT

Ağırlık:2.52 gr

Çap: 18 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:8865 / 16386

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 219:42

II. Maximinus (310-313)

No: 71, Tip 25.1,Resim 71

Ön Yüz: GAL. VAL. MAXIMINVS NOB. CAES

Şua taçlı imparator başı sağa

Arka Yüz: . CONCORDIA MILITVM

Sağda elinde mızrak tutan Jupiter karşısında (solda) duran asker kıyafetli Maximinus'a taç takan Victoria uzatmakta.

Darphane: ANT

Ağırlık:2.48 gr

Çap: 20.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:11981 / 20072

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 143:9

No: 72, Tip 25.2,Resim 72

Ön Yüz: IMP. C.GAL. VAL. MAXIMINVS P.F. AVG

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: GENİO EXERCİTVS

Sağ elinde bereket boynuzu sol elinde patara tutan, sol ayağının yanında sunak bulunan Genio.

Darphane: ANT

Ağırlık:6.81 gr

Çap: 19.3 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6424 / 13900

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 146:47

No: 73, Tip 25.3,Resim 73

Ön Yüz: IMP. C.GAL. VAL. MAXIMINVS P.F. AVG

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: GENİO AVGVSTI

Sağ elinde bereket boynuzu sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutan Genio.

Darphane: ANT

Ağırlık:4.70 gr

Çap: 20.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:9200 / 17180

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 145:32

No: 74, Tip 25.4,Resim 74

Ön Yüz: GAL. VAL. MAXIMINVS NOB. CAES

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: GENIO POPVLI ROMANI

Sağ elinde bereket boynuzu, sol elinde patara tutan Genio

Darphane: ANT

Ağırlık:8.79 gr

Çap: 27.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:11708 / 19770

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 149:81

No:75, Tip 25.5,Resim 75

Ön Yüz: IMP. C.GAL. VAL. MAXIMINVS P.F. AVG

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: IOVI CONSERVATORI.

Sağ elinde mızrak sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutan Tanrı Jüpiter (Zeus)

Darphane: ANT

Ağırlık:4.99 gr

Çap: 21.9 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6986 / 14415

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 151:116

No :76 ,Tip 25.6,Resim 76

Ön Yüz: IMP. C.GAL. VAL. MAXIMINVS P.F. AVG

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: SOLİ INVICTO

Soli elinde SEra'sıbis başı tutmakta

Darphane: ANT

Ağırlık:3.64 gr

Çap: 22.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5543 / 11782

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 158:156

No: 77, Tip 25.7,Resim 77

Ön Yüz: MAXIMINV0S NOB. CAES

Miğferli, mızraklı, elinde süvarilerin bulunduğu armalı kalkan tutan imparator büstü sola

Arka Yüz: SOLİ INVICTO

Ortada küre üzerinde güneş tanrısı Soli sola bakmakta. Sağda ve solda şaha kalkmış ikişer at.

Darphane: ANT

Ağırlık:6.40 gr

Çap: 23 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7596 / 15691

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 158:162

No: 78, Tip 25.8,Resim 78

Ön Yüz: IMP. C.GAL. VAL. MAXIMINVS P.F. AVG

Defne çelenkli imparator başı sağa

Arka Yüz: VIRTVS EXERCITVS

Sağ elinde ganimet ve kalkan sol elinde yapraklı mızrak tutan miğferli Mars

Darphane: ANT

Ağırlık:7.52 gr

Çap: 23.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:9291 / 17275

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 163:204

1.2.3.8 Crispus(M.S.317-326)

No: 79, Tip 26.1,Resim 79

Ön Yüz: FL. IVL. CRISPVS NOB. CAES.

Defne çelenkli, zırhlı, imparator büstü sola.

Arka Yüz: PROVIDENTIAE CAESS

Kale kapısı üzerinde yıldız, sağda ve solda stilize iki nöbetçi

Darphane: SMANTЄ

Ağırlık:2.87 gr

Çap: 19.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6413 / 13888

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 351:115

1.2.3.9 II. Konstantin M.S. 337–340

No: 80, Tip 27.1,Resim 80

Ön Yüz: CONSTANTINVS IVN. NOB. C.

Defne çelenkli, zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: GLORIA EXERCITVS;

Ortada alem iki yanda kalkanlı ve mızraklı asker.

Darphane: SMANΘ

Ağırlık:2.23 gr

Çap: 15.3 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5112 / 10510

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 377:114

No: 81, Tip 27.2,Resim 81

Ön Yüz: CONSTANTINVS IVN. NOB. C.

Defne çelenkli, zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: GLORIA EXERCITVS;

Ortada çift alem iki yanda kalkanlı ve mızraklı asker

Darphane: SMANS

Ağırlık:2.79 gr

Çap: 15 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5114 / 10511 (2)

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 378:122

No: 82, Tip 27.3,Resim 82

Ön Yüz: CONSTANTINVS IVN. NOB. C.

Diademli, zırhlı, imparator büstü sola.

Arka Yüz: PROVIDENTIAE CAESS

Kale kapısı üzerinde yıldız, sağda ve solda stilize iki nöbetçi

Darphane: SMANTS

Ağırlık:3.15 gr

Çap: 19 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5172 / 10759

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 384:165

1.2.3.10. I. Konstans(M.S.337–350)

No: 83, Tip 28.1,Resim 83

Ön Yüz: FL. IVL. KONSTANS. NOB. C.

Defne çelenkli; zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: GLORIA EXERCITVS

Ortada çift alem iki yanda kalkanlı ve mızraklı asker.

Darphane: SMANH

Ağırlık:3.07 gr

Çap: 17.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:8893 / 16865

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 414:75

1.2.3.11. II. Konstans (M.S.337–361)

No: 84, Tip 29.1,Resim 84

Ön Yüz: D.N. CONSTANTIVS P. F. AVG.

Elinde Küre tutan, diademli, zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: FEL. TEMP. REPARATIO.

Asker kıyafetli Kostans ayakta sola; elinde labarum taşımakta, solda ayaklarının yanında diz çökmüş iki esir

Darphane: ANA

Ağırlık:3.47 gr

Çap: 21.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5547 / 11786

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 446:43

No: 85, Tip 29.2,Resim 85

Ön Yüz: D.N. CONSTANTIVS P. F. AVG.

Diademli, zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: FEL. TEMP. REPARATIO.

Miğferli asker kıyafetli imparator kalkan ve mızrağıyla düşmanı atıyla birlikte düşürmektedir.

Darphane: ANA

Ağırlık:2.23 gr

Çap: 16.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7488 / 15075

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 446:44

No: 86, Tip 29.3,Resim 86

Ön Yüz: D.N. CONSTANTIVS P. F. AVG.

Elinde Küre tutan, diademli, zırhlı, imparator büstü sola

Arka Yüz: FEL. TEMP. REPARATIO.

Sağda miğferli, mızraklı asker genç esiri stilize olarak tasvir edilen mekandan çıkartmakta. Mekan arkasında ağaç mevcuttur

Darphane: ANS

Ağırlık:2.71 gr

Çap: 20.3 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:10156 / 18028 (9)

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 447:54

No: 87, Tip 29.4,Resim 87

Ön Yüz: CONSTANTIVS MAX. AVG.

Diademli, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: . GLORIA EXERCITVS.

Ortada çift alem iki yanda kalkanlı ve mızraklı askerler.

Darphane: SMANA

Ağırlık:2.40 gr

Çap: 17.3 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5545 / 11785 (1)

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 455:94

No :88 ,Tip 29.5,Resim 88

Ön Yüz: D.N. CONSTAN[ ] P. F. AVG.

Diademli, imparator başı sağa

Arka Yüz: Çelenk içinde VOT XX MVLT XXX

Darphane: SMANZ

Ağırlık:.1.98 gr

Çap: 17 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5653 / 12018

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 492:335

No: 89, Tip 29.6,Resim 89

Ön Yüz: FL. IVL. CONSTANTIVS NOB. C

Defne çelenkli, zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: . GLORIA EXERCITVS.

Ortada çift alem iki yanda kalkanlı ve mızraklı asker.

Darphane: SMANH

Ağırlık:2.19 gr

Çap: 17.4 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6565 / 14136

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 456:104

No: 90, Tip 29.7,Resim 90

Ön Yüz: FL. IVL. CONSTANTIVS NOB. C

Defne çelenkli, zırhlı, imparator büstü sağa.

Arka Yüz: . GLORIA EXERCITVS.

Ortada tek alem iki yanda kalkanlı ve mızraklı askerler.

Darphane: SMANT

Ağırlık:1.42 gr

Çap: 15.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6579 / 14163

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 455:92

No 91 Tip 29.8 Resim 91

Ön Yüz: :FL. IVL. CONSTANTIVS PERP. AVG

Diademli, zırhlı, imparator büstü sağa

Arka Yüz: GLORIA REIBVBLICAE.

Tahtta karşılıklı oturan Konstantinople(sağda)ve Rome(solda) , üzerinde VOT. XX. MVLT. XXX yazılı kalkanı birlikte tutmakta.

Darphane: SMANH

Ağırlık:.4.34 gr

Çap: 20 mm

Malzeme: AV

Müze Envanter No:10747 / 18593

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 456:108

No 92 Tip 29.9 Resim 92

Ön Yüz: : FL. IVL. CONSTANTIVS NOB. C

Defne çelenkli, zırhlı, imparator büstü sola.

Arka Yüz: PROVIDENTIAE CAESS

Kale kapısı

Darphane: SMANTH

Ağırlık:3.83 gr

Çap: 20.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:10818 / 18676

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VII 1930, 465:167

1.2.3.12. II. Julianus (M.S.360-363)

No 93 Tip 30.1 Resim 93

Ön Yüz: : GENIO ANTIOCHEIA

Kayalar üzerinde oturan; Orontes üzerine basan, kuleli taçlı, örtülü Antiokheia Tyhke 'si.

Arka Yüz: APOLLONI SANCTO

Sağ elinde lir sol elinde patara taşıyan Dişi Apollon.

Darphane: SMA

Ağırlık:1.61 gr

Çap: 16 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6411 / 13885

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 43:1

No 94 Tip 30.2 Resim 94

Ön Yüz: : D.N.FL. CL. IVLIANVS P.F.AVG

Boncuk diademli, zırhlı, imparator büstü sağa

Arka Yüz: SE[ ] S REIPVB.

Sağa doğru ilerleyen boğa

Darphane: ANTA

Ağırlık:7.29 gr

Çap: 23.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:4797 / 11303

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 48:38

No 95 Tip 30.3 Resim 95

Ön Yüz: : :D.N.FL. CL. IVLIANVS P.F.AVG

Boncuk diademli, zırhlı, ,kalkanlı, mızraklı imparator büstü sola

Arka Yüz: VOT./ X./MVLT./ XX(Defne çelenk içinde)

Darphane: ANTI

Ağırlık:2.48 gr

Çap: 18.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5248 / 11112

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 62:151

1.2.3.13. Gratianus (M.S.367-383)

No 96 Tip 31.1 Resim 96

Ön Yüz: : D.N. GRATIANVS P.F.AVGG

Diademli İmparator büstü sağa

Arka Yüz: CONCORDIA AVGGG

Tahtta oturan sağ elinde mızrak, sol elinde küre tutan Rome.

Darphane: ANTΔ

Ağırlık:2.73 gr

Çap: 28.9 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5784 / 12423

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 125:3

No 97 Tip 31.2 Resim 97

Ön Yüz: : D.N. GRATIANVS AVG

Çift sıra boncuk diademli İmparator büstü sağa

Arka Yüz: VOT. XX. MVLT. XXX (Defne çelenk içinde)

Darphane: ANTA

Ağırlık: 0.97 gr

Çap: 13.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:7712 / 15393

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 135:77

No 98 Tip 31.3 Resim 98

Ön Yüz: DN. GRATIANVS P.F.AVG

Miğferli, diademli elinde mızrak tutan İmparator büstü sağa

Arka Yüz: GLORIA ROMANORVM

Sandal üzerinde asker kıyafetli Gratien arkada dümende Victoria

Darphane: ANTΓ

Ağırlık: 4.71 gr

Çap: 21.3 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:9435 / 17440

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 129:25

1.2.3.14. II. Valentianus (M.S.375-392)

No 99 Tip 32.1 Resim 99

Ön Yüz: D.N. VALENTIANVS P.F.AVG

Diademli İmparator büstü sağa

Arka Yüz: CONCORDIA AVGGG

Tahtta oturan sağ elinde mızrak, sol elinde küre tutan Rome.

Darphane: ANTB

Ağırlık:2.47 gr

Çap: 18.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6995 / 14427(1)

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 139:9

No 100 Tip 32.2 Resim 100

Ön Yüz: D.N. VALENTIANVS P.F.AVG

Miğferli, diademli elinde mızrak tutan İmparator büstü sağa

Arka Yüz: GLORIA ROMANORVM

Sandal üzerinde miğferli asker kıyafetli Valentianusus sola dönük, arkasında sandalı çeken Victoria.

Darphane: ANTЄ

Ağırlık: 5.97 gr

Çap: 22.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:8551 / 16504

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 141:21

No 101 Tip 32.3 Resim 101

Ön Yüz: D.N. VALENTIANVS P.F.AVG

Diademli İmparator büstü sağa

Arka Yüz: VIR[ ] -[ ] XERCITI

Sol elinde alem, sağ elinde küre tutan, sağ ayağıyla esir üzerine basan asker kıyafetli Valentianusus

Darphane: ANT Γ

Ağırlık: 6.16 gr

Çap: 23.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:10703 / 18540

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 146:57

No 102 Tip 32.4 Resim 102

Ön Yüz: D.N. VALENTIANVS P.F.AVG

Diademli İmparator büstü sağa

Arka Yüz: VOT. XX. MVLT. XXX

Defne çelenk içinde

Darphane: ANTA

Ağırlık: 0.97 gr

Çap: 14 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:6664 / 14020

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 148:75

No 103 Tip 32.5 Resim 103

Ön Yüz: D.N. VALENTIANVS P.F.AVG

Diademli İmparator büstü sağa

Arka Yüz: VRBS ROMA

Tahtta oturan, miğferli sağ elinde asa, sol elinde küre üzerinde duran Victoria bulunan Rome

Darphane: ANTA

Ağırlık: 2.32 gr

Çap: 17.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:4798 / 11304

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 148:76

1.2.3.15. I. Theodosius (M.S.379-395)

No 104 Tip 33.1 Resim 104

Ön Yüz: D.N. THEODOSIVS P. F. AVG.

Diademli imparator büstü sağa

Arka Yüz: CONCORDIA AVGGG

Tahtta oturan sağ elinde küre, sol elinde asa tutan Rome cepheden sağa bakmakta.

Darphane: ANTB

Ağırlık: 2.29 gr

Çap: 19.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5809/12536

Karşılaştırmalı Yayın :Cohen VIII 1930, 155/14

No 105 Tip 33.2 Resim 105

Ön Yüz: D.N. THEODOSIVS P. F. AVG.

Çift sıra boncuk diademli imparator büstü sağa

Arka Yüz: GLORIA ROMANORVM

Asker kıyafetli Theodosius sağ elinde alem sol elinde küre tutmakta.

Darphane: ANTA

Ağırlık: 4.38 gr

Çap: 21.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 6223/13638 [1]

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 155:18

No 106 Tip 33.3 Resim 106

Ön Yüz: D.N. THEODOSIVS P. F. AVG.

. Boncuk diademli, miğferli elinde mızrak tutan imparator büstü sağa.

Arka Yüz: GLORIA ROMANORVM

Sandal üzerinde asker kıyafetli Theodosius sola, arkasında sandalı kürekle çeken Victoria, üstte haç bulunmakta.

Darphane: ANT Γ

Ağırlık: 5.38 gr

Çap: 21.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7742/15427

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 156:19

No 107 Tip 33.4 Resim 107

Ön Yüz: D.N. THEODOSIVS P. F. AVG.

Diademli imparator büstü sağa.

Arka Yüz: GLORIA ROMANORVM

Asker kıyafetli Theodosius, Gratien ve Genç Valentien ayakta cepheden.

Darphane: ANTA

Ağırlık: 2.19 gr

Çap: 13.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5621/11948

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 156:24

No 108 Tip 33.5 Resim 108

Ön Yüz: D.N. THEODOSIVS P. F. AVG.

Boncuk diademli imparator büstü sağa.

Arka Yüz: SALVS REI PVBLİCAE

Esir sürükleyen Victoria'nın önünde haç bulunmakta. .

Darphane: ANTB

Ağırlık: 0.94 gr

Çap: 14.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 12058/ 20169

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 158:30

No 109 Tip 33.6 Resim 109

Ön Yüz: D.N. THEODOSIVS P. F. AVG.

Diademli imparator büstü sağa.

Arka Yüz: VIRTVS EXERCIT

Ayakta sağa bakan sağ elinde alem sol elinde küre tutan, bir ayağıyla düşman üzerine basan Theodosius

Darphane: ANTA

Ağırlık: 4.84 gr

Çap: 20.9 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: : 4691/9935

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 161:54

1.2.3.15.1. Flacilla

No 110 Tip 33.7 Resim 110

Ön Yüz: AEL. FLACCILLA AVG

Zengin diademli imparatoriçe büstü sağa.

Arka Yüz: SALVS REI PVBLICAE

Kısa sütun üzerinde duran dümeni idare eden Victoria sağa dönük

Darphane: ANT Γ

Ağırlık: 4.43 gr

Çap: 21.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 9228/ 17208

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 165:4

1.2.3.16. Honorius (M.S.393-423)

No 111 Tip 34.1 Resim 111

Ön Yüz: D.N. HONORIVS P. F. AVG.

Boncuk diademli imparator büstü sağa.

Arka Yüz: GLORIA [ ] MANORVM

Asker kıyafetli Honorius sağ elinde alem sol elinde küre tutmakta.

Darphane: ANTΔ

Ağırlık: 4.54 gr

Çap: 19.8 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5805/12526

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 181:20

No 112 Tip 34.2 Resim 112

Ön Yüz: D.N. HONORIVS P. F. AVG.

Boncuk diademli imparator büstü sağa.

Arka Yüz: GLORIA [ ] VM

Asker kıyafetli Honorius at üzerinde sağa doğru ilerlemekte.

Darphane: ANT Γ

Ağırlık: 2.82 gr

Çap: 15.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 10678/18513

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 181:23

No 113 Tip 34.3 Resim 113

Ön Yüz: D.N. HONORIVS P. F. AVG.

Boncuk diademli imparator büstü sağa.

Arka Yüz: VIRTVS EXERCITVS

Sağda kalkanlı mızraklı Honorius 'a solda taç takan Victoria

Darphane: ANT Γ

Ağırlık: 1.74 gr

Çap: 16 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8944/16916

Karşılaştırmalı Yayın : :Cohen VIII 1930, 186:56

1.3. Bizans Dönemi:

Roma İmparatorluğu'nun Batı ve Doğu olarak ikiye ayrılmasından sonra Doğu Roma 'ya ait sikkeler Bizans Dönemi olarak adlandırılmıştır.

1.3.1.Arcadius (M.S 395–408)

No 114 Tip 35.1 Resim 114

Ön Yüz: DN. ARCADIVS. P.F.AVG.

Asker kıyafetli, diademli mızrak taşıyan, başının üzerinde taç hale bulunan Arcadius.

Arka Yüz: GLORIA ROMANORVM

Asker kıyafetli Arcadius elinde labarum ve kalkan taşımakta, sol tarafında diz çükmüş esir bulunmakta.

Darphane: ANTS

Ağırlık: 4.73 gr

Çap: 23.8 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5874/12720

Karşılaştırmalı Yayın: Sabatier I 1930, 104:29

No 115 Tip 35.2 Resim 115

Ön Yüz: DN. ARCADIVS. P.F.AVG.

Diademli Arcadius büstü sağa

Arka Yüz: VIRTS. EXERCITI

Asker kıyafetli, kalkanlı, mızraklı, Arcadius 'a taç takan Victoria

Darphane: ANTA

Ağırlık: 2.66 gr

Çap:17.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 6219/13633

Karşılaştırmalı Yayın : Sabatier I 1930, Pl IV : 17

No 116 Tip 35.3 Resim 116

Ön Yüz: DN. ARCADIVS. P.F.AVG.

Diademli Arcadius büstü sağa

Arka Yüz: GLORIA ROMANORVM

Asker kıyafetli ayakta sağa bakan Arcadius sol elinde labarum sağ elinde küre taşımakta

Darphane: ANTB

Ağırlık: 5.12 gr

Çap:23.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: **:** 9297/ 17281

Karşılaştırmalı Yayın: Sabatier I 1930, 105:35

1.3.1.1. Eudokia (395–404)

No117 Tip 35.4 Resim 117

Ön Yüz: AEL. EVDOXIA. AVG

Diademli, başının üzerinde taç hale yer alan, Eudokia büstü sağa.

Arka Yüz: SALVS REIPVBLCAE

Başlıksız sütun üzerinde monogramlı kalkan tutan oturan Victoria sağa

Darphane: ANT Γ

Ağırlık: 2.50 gr

Çap:17.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: **:** 7156/ 14595(1)

Karşılaştırmalı Yayın : Sabatier I 1930, 110:4

No 118 Tip 35.5 Resim 118

Ön Yüz: AEL. EVDOXIA. AVG

Diademli, başının üzerinde taç hale yer alan, Eudokia büstü sağa.

Arka Yüz: [ ] -[ ] OMANORVM

Tahtta oturan ellerini göğüs üzerinde birleştirmiş Eudoxia. Sağda haç

Darphane: ANT Γ

Ağırlık: 1.56 gr

Çap:14.7 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: **:** 7158/ 14596

Karşılaştırmalı Yayın: Sabatier I 1930, 111:5

1.3.2. I. Anastasius (M.S. 491 -518)

No 119 Tip 36.1 Resim 119

Ön Yüz: DNANASTAS[ ]

Diademli imparator büstü sağa.

Arka Yüz: 40 nummi, 2.şube sol tarafta uzun haç üstte küçük haç bulunmaktadır.

Darphane: ANTX

Ağırlık: 14.99 gr

Çap:30.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: **:** 9731/ 17759

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 8:67

1.3.3. I. Justinus (M.S. 518 -527)

No 120 Tip 37.1 Resim 120

Ön Yüz: [ ] STI[ ] -[ ] [ ]

Diademli imparator büstü sağa.

Arka Yüz: Mabet içinde solda 5 nummi, sağda Antiokheia Tykhe 'si

Ağırlık: 1.48 gr

Çap:12.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: **:** : 8824/16795

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 20:79

1.3.3.1. I.Justinus & Justinianus I

No 121 Tip 38.1 Resim 121

Ön Yüz: IVSTINIANVSPP[ ]

Cepheden yan yana duran I.Justinian ve I. Justinius büstleri.

Arka Yüz: 10 nummi

Çevresinde B[ ] COPDI

Darphane: ANT

Ağırlık: 3.33 gr

Çap:21.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: **:** 9750/ 17812(1)

Karşılaştırmalı Yayın : **http://www.acsearch.info/page=18-The Golden Horn Collection, 3055 (Erişim Tarihi: 10.08.2011)**

1.3.4. I.Justinianus (M.S. 527 -565)

No 122 Tip 39.1 Resim 122

Ön Yüz: ANIVSTINI[ ] P[ ]

Cepheden sakallı, zırhlı, sol elinde küre üzerinde taç takan Victoria tutan tutan Justinianus büstünün sağ tarafında haç yer almaktadır.

Arka Yüz: 40 nummi 1. silik basım yıllı, 1.şube

Ağırlık: 18.00 gr

Çap:35.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 10975/18901

Karşılaştırmalı Yayın : -

No 123 Tip 39.2 Resim 123

Ön Yüz: DNIVSTINI ANVSPP[ ]

Zırhlı, diademli imparator büstü sağa.

Arka Yüz: 40 nummi, sağda hilal, solda yıldız, üstte haç (şubesi silik örnek)

Darphane: ANTIX

Ağırlık: 16.61 gr

Çap:32.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: : Hassa Bizans Definesi –Etüt 351-9

Karşılaştırmalı Yayın : -

No 124 Tip 39.3 Resim 124

Ön Yüz: [ ] ANVSPPAVG

Zırhlı imparator büstü sağa .

Arka Yüz: 40 nummi,sağda ve solda yıldız .4.şube

Darphane: ΘΥΠΟ[ ]

Ağırlık: 15.07 gr

Çap:31.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: : Hassa Bizans Definesi –Etüt 351-10

Karşılaştırmalı Yayın : -

No 125 Tip 39.4 Resim 125

Ön Yüz: DNIVSTINI ANVSPPAVG

Zırhlı imparator büstü sağa .

Arka Yüz: 40 nummi, sağda ve solda yıldız(şubesi silik)

Darphane: +ƬHЄUP°+

Ağırlık: 16.33 gr

Çap:30.9 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: : 11112/19049

Karşılaştırmalı Yayın : -

No 126 Tip 39.5 Resim 126

Ön Yüz: DNIVSTINI ANVSPPA[ ]

Zırhlı imparator büstü sağa.

Arka Yüz: 40 nummi, sağda ve solda yıldız.

Darphane: +THЄUP°+ 1.şube

Ağırlık: 15.09 gr

Çap:30 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: : 11721/19784

Karşılaştırmalı Yayın : W.BMC Syria 1908, 54:270

No 127 Tip 39.6 Resim 127

Ön Yüz: DNIVSTINI ANVSPPAV[ ]

Cepheden tahtında oturan sol elinde asa sağ elinde haçlı küre tutan imparator.

Arka Yüz: 40 nummi, sağda hilal, solda yıldız.

Darphane: +THEUP 3.şube

Ağırlık:18.68

Çap:32.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 4924/ 10172(3)

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 55:280

No 128 Tip 39.7 Resim 128

Ön Yüz: DNIVSTINI ANVSPPAVG

Cepheden sakallı, zırhlı, sağ elinde haçlı küre sol elinde binicilere ait kalkan tutan, sağında haç bulunan Justinianus büstü

Arka Yüz: 40 nummi, 13 basım yılı

Darphane: ΘVΠO 1.şube

Ağırlık: 21.96 gr

Çap:38.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5192 / 10804

Karşılaştırmalı Yayın : W.BMC Syria 1908, 55:284

No 129 Tip 39.8 Resim 129

Ön Yüz: DNIVSTINI ANVSPPAVG

Cepheden sakallı, zırhlı, sağ elinde haçlı küre sol elinde binicilere ait kalkan tutan, sağında haç bulunan Justinianus büstü

Arka Yüz: 40 nummi, 21 basım yılı

Darphane: [ ]ЦИ 3.şube

Ağırlık: 18.95 gr

Çap:35.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 4996/10286(1)

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 56:293

No 130 Tip 39.9 Resim 130

Ön Yüz: [ ]- [ ]PPAVG

Cepheden sakallı, zırhlı, sağ elinde haçlı küre sol elinde binicilere ait kalkan tutan, sağında haç bulunan Justinianus büstü

Arka Yüz: 20 nummi, 21 basım yılı

O

Darphane: И 3.şube

Ağırlık: 8.07 gr

Çap:26.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7268/ 14782

Karşılaştırmalı Yayın : -

No 131 Tip 39.10 Resim 131

Ön Yüz: [ ]NIV [ ] ANVSPPAVG

Cepheden sakallı, zırhlı, sağ elinde haçlı küre sol elinde binicilere ait kalkan tutan sağında haç bulunan Justinianus büstü

Arka Yüz: 10 nummi, 24 basım yılı

Darphane: [ ]HUИ

Ağırlık: 4.30 gr

Çap:19.9 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 11711/ 19774

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 60:327

No 132 Tip 39.11 Resim 132

Ön Yüz: [ ]STINI ANVSPPAVG

Cepheden sakallı, zırhlı, sağ elinde haçlı küre sol elinde binicilere ait kalkan tutan sağında haç bulunan Justinianus büstü

Arka Yüz: 40 nummi, 25 basım yılı

Darphane: THUИ 1.şube

Ağırlık: 19.02 gr

Çap:34.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8913/ 16885

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 56:299

No 133 Tip 39.12 Resim 133

Ön Yüz: VNSPLLΛD[ ]

Cepheden sakallı, zırhlı, sağ elinde haçlı küre sol elinde binicilere ait kalkan tutan Justinianus büstü

Arka Yüz: 40 nummi, 37 basım yılı

Darphane: : TH€UP' 3.şube

Ağırlık: 17.49 gr

Çap:33.2 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 10580/ 18390

Karşılaştırmalı Yayın : W.BMC Syria 1908, 58:312

1.3.5. II. Justinus M.S 565 -578

No 134 Tip 40.1 Resim 134

Ön Yüz: VNTLLSΛ[ ]

Cepheden tahtlarında oturan başları haleli ortada birlikte haçlı küreyi tutan diğer ellerinde asa taşıyan II. Justinus ve Sophia

Arka Yüz: 40 nummi, 6. basım yılı

Darphane: ΓHEUP/ 3.şube

Ağırlık: 15.30 gr

Çap:34.1 mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 12210/ 20349

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 92:195

No 135 Tip 40.2 Resim 135

Ön Yüz: VNTD[ ]DU

Cepheden tahtlarında oturan başları haleli ortada birlikte haçlı küreyi tutan diğer ellerinde asa taşıyan II.Justinus ve Sophia

Arka Yüz: 40 nummi, 7. basım yılı

Darphane: ΓHEUP[ ]

Ağırlık: 12.67gr

Çap: 28.9mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5920/ 12873

Karşılaştırmalı Yayın : -

No 136Tip 40.3Resim 136

Ön Yüz: [ ]NTIV[ ]-[ ]

Cepheden tahtlarında oturan başları haleli ortada birlikte haçlı küreyi tutan diğer ellerinde asa taşıyan II.Justinus ve Sophia

Arka Yüz: 20 nummi, 7. basım yılı

Darphane: P

Ağırlık: 6.70gr

Çap: 24.2mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7714/ 15397

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 95:219

No 137 Tip 40.4 Resim 137

Ön Yüz: VNTTΛIT[ ]

Cepheden tahtlarında oturan başları haleli ortada birlikte haçlı küreyi tutan diğer ellerinde asa taşıyan Justinus II ve Sophia

Arka Yüz: 40 nummi, 8. basım yılı

Darphane: ΓHEUP/ 3.şube

Ağırlık: 12.85gr

Çap: 29.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: Hassa Definesi Etüt 351/30

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 93:204

No 138 Tip 40.5 Resim 138

Ön Yüz: VTT[ ]I[ ]IV[ ]

Cepheden tahtlarında oturan başları haleli ortada birlikte haçlı küreyi tutan diğer ellerinde asa taşıyan II. Justinus ve Sophia

Arka Yüz: 40 nummi, 3.şube, 10. basım yılı -yıldız

Darphane: ΘHEUPO'

Ağırlık: 13.14gr

Çap: 33.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: : 5530/11757

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 93:209

No 139 Tip 40.6 Resim 139

Ön Yüz: VNTCTTΛ V.DLN[ ]

Cepheden tahtlarında oturan başları haleli ortada birlikte haçlı küreyi tutan diğer ellerinde asa taşıyan II. Justinus ve Sophia

Arka Yüz: 40 nummi, 11. basım yılı, 3.şube

Darphane: ΘHEUP/

Ağırlık: 14.65gr

Çap: 30mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5733/ 12275

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 93:210

1.3.6. II. Tiberius (M.S.574–582)

No 140 Tip 41.1 Resim 140

Ön Yüz: ΠTIAOC~ ~[ ]ITAITAPPIV[ ]

Cepheden sağ elinde kartal sembolü, sol elinde mappa tutan II. Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 1. basım yılı

Darphane: ΓHEUP

Ağırlık: 12.44gr

Çap: 28.9mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: :11094/ 19031

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 116:80

No 141 Tip 41.2 Resim 141

Ön Yüz: ΠΠIITOT~ ~[ ]IPP[ ]

Cepheden sağ elinde kartal sembolü, sol elinde mappa tutan II. Tiberius büstü.

Arka Yüz: 10 nummi, 1. basım yılı

Darphane: P

Ağırlık: 2.85gr

Çap: 18.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 9100/ 17076

Karşılaştırmalı Yayın : W.BMC Syria 1908, 120:122

No 142 Tip 41.3 Resim 142

Ön Yüz: ΠITOC~ -A.ITP[ ]

Cepheden sağ elinde kartal sembolü, sol elinde mappa tutan II. Tiberius büstü.

Arka Yüz: 20 nummi, 2. basım yılı

Darphane: P

Ağırlık: 6.56gr

Çap: 22.2mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 10790/ 18634

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 119:109

No 143 Tip 41.4 Resim 143

Ön Yüz: ΠTNIOC~ ~ITAIATAPP[ ]

Cepheden sağ elinde kartal sembolü, sol elinde mappa tutan II. Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 3. basım yılı

Darphane: ΘHEUP/

Ağırlık: 12.58gr

Çap: 29.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 7754/ 15442

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 116:86

No 144 Tip 41.5 Resim 144

Ön Yüz: ΠT[ ]C~ ~NTPP[ ]

Cepheden sağ elinde kartal sembolü, sol elinde mappa tutan II. Tiberius büstü.

Arka Yüz: 20 nummi, 3. basım yılı

Darphane: P/

Ağırlık: 6.58gr

Çap: 23.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 11813/ 19888

Karşılaştırmalı Yayın : -

No 145 Tip 41.6 Resim 145

Ön Yüz: ΠNTP[ ]I~ ~ITI[ ]

Cepheden sağ elinde kartal sembolü, sol elinde mappa tutan II. Tiberius büstü.

Arka Yüz: 10 nummi, 3. basım yılı

Darphane: P

Ağırlık: 2.68gr

Çap: 16.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8356/ 16254

Karşılaştırmalı Yayın : -

No 146 Tip 41.7 Resim 146

Ön Yüz: .M[ ]VN[ ]PP[ ]IΛT

Cepheden sağ elinde kartal sembolü, sol elinde mappa tutan II. Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 5. basım yılı

Darphane: ⊺HEUP/

Ağırlık: 12.27gr

Çap: 29.5mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5541/ 11777

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 117:94

No 147 Tip 41.8 Resim 147

Ön Yüz: ΠTISCONI~[ ] TANT[ ]PPAVΓ

Cepheden sağ elinde kartal sembolü, sol elinde mappa tutan II. Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 5. basım yılı

Darphane: ⊺HEUP

Ağırlık: 14.32gr

Çap: 33.2mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No:5652 / 12015

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 117:94

No 148 Tip 41.9 Resim 148

Ön Yüz: ΠTITI~[ ]ΛTΛTPPV

Cepheden sağ elinde kartal sembolü, sol elinde mappa tutan II. Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 7. basım yılı

Darphane: ⊺HEUP/

Ağırlık: 12.83gr

Çap: 28.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5896/12828

Karşılaştırmalı Yayın : W.BMC Syria 1908, 118:101

No 149 Tip 41.10 Resim 149

Ön Yüz: DMTIUCON[ ]

Cepheden sağ elinde kartal sembolü, sol elinde mappa tutan II. Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 8. basım yılı

Darphane: ⊺HEUP/

Ağırlık: 12.88gr

Çap: 30.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5905/12844

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 118:103

1.3.7. Mauricius Tiberius (M.S 582-602)

No 150 Tip 42.1 Resim 150

Ön Yüz: DNMAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 8. basım yılı

Darphane: ΓHЄUP'

Ağırlık: 11.98gr

Çap: 29.7mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 12615/ 20794

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 144:167

No 151 Tip 42.2 Resim 151

Ön Yüz: DNMAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 10. basım yılı

Darphane: ΓHEUPS 3.şube

Ağırlık: 12.95gr

Çap: 29.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5731/ 12270

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 144:171

No 152 Tip 42.3 Resim 152

Ön Yüz: DNMAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 11. basım yılı

Darphane: ΓHEUP' 3.şube

Ağırlık: 11.38gr

Çap: 27.9mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5723/ 12257

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 144:173

No 153 Tip 42.4 Resim 153

Ön Yüz: DNMAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 12. basım yılı

Darphane: ΓHEUP' 1.şube

Ağırlık: 12.36gr

Çap: 28.5mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5987/ 13015

Karşılaştırmalı Yayın : W.BMC Syria 1908, 145:179

No 154 Tip 42.5 Resim 154

Ön Yüz: DNMA[ ]

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 10 nummi, 12. basım yılı

Darphane: ΓHEUP

Ağırlık: 3.03gr

Çap: 16.2mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 10789/ 18632

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 147:210

No 155 Tip 42.6 Resim 155

Ön Yüz: [ ]MAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 13. basım yılı

Darphane: ΓHEUP/ 3.şube

Ağırlık: 12.03gr

Çap: 28mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5070/ 10406

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 145:104

No 156 Tip 42.7 Resim 156

Ön Yüz: [ ]MAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 20 nummi, 13. basım yılı

Darphane: P

Ağırlık: 5.73gr

Çap: 22.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 12274/ 20418

Karşılaştırmalı Yayın : -

No 157 Tip 42.8 Resim 157

Ön Yüz: DNMAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 14. basım yılı

Darphane: . ҂HEUP’ 1. şube.

Ağırlık: 11.03gr

Çap: 27.9mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5711/ 12337

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 145:108

No 158 Tip 42.9 Resim 158

Ön Yüz: DNMAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 15. basım yılı

Darphane: ΓHEUP 1. şube.

Ağırlık: 12.51gr

Çap: 27.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5727/ 12262

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 145:185

No 159 Tip 42. 10 Resim 159

Ön Yüz: DNMAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 16. basım yılı

Darphane: . ΓHEUP’ 3. şube.

Ağırlık: 10.34gr

Çap: 27.2mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5718/ 12250

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 145:189

No 160 Tip 42.11 Resim 160

Ön Yüz: DNMAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 20. basım yılı

Darphane: . ΓHEUP ‘ 6. şube

Ağırlık: 10.38gr

Çap: 26.8mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 8918/16890

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 146:198

No 161 Tip 42.12 Resim 161

Ön Yüz: [ ]MAUΓI CNPAUT

Cepheden sol elinde kartal sembolü, sağ elinde mappa tutan Mauricius Tiberius büstü.

Arka Yüz: 40 nummi, 21. basım yılı

Darphane: .ΓHEU[ ] .6. şube

Ağırlık: 10.52gr

Çap: 25.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5995/ 13047

Karşılaştırmalı Yayın: -

1.3.8. Focas (M.S.602-610)

No 162 Tip 43.1 Resim 162

Ön Yüz: [ ]FOCA NEPAV

Cepheden ayakta solda elinde haçlı küre tutan taçlı Focas, sağda; elinde uzun haç tutan Leontia

Arka Yüz: 20 nummi, 1. basım yılı

Darphane: P

Ağırlık: 5.40gr

Çap: 21.9mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5912/ 12862

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 176:13

No 163 Tip 43.2 Resim 163

Ön Yüz: ΌNFOCA NEPЄAV

Cepheden ayakta solda elinde haçlı küre tutan taçlı Focas, sağda; elinde uzun haç tutan Leontia

Arka Yüz: 40 nummi, 2. basım yılı

Darphane: ΓHEUP

Ağırlık: 9.58gr

Çap: 23.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5916/ 12867

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 175:104

No 164 Tip 43.3 Resim 164

Ön Yüz: ΌNFOCA NEPЄAV

Cepheden ayakta solda elinde haçlı küre tutan taçlı Focas, sağda; elinde uzun haç tutan Leontia

Arka Yüz: 40 nummi, 3. basım yılı

Darphane: ΤHEUP

Ağırlık: 10.68gr

Çap: 27.2mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5908/ 12855

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 175:105

No 165 Tip 43.4 Resim 165

Ön Yüz: ΌNFOCA NEPЄAV

Cepheden ayakta solda elinde haçlı küre tutan taçlı Focas, sağda; elinde uzun haç tutan Leontia

Arka Yüz: 40 nummi, 4. basım yılı

Darphane: ΤHEUP

Ağırlık: 10.83gr

Çap: 28.5mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5910/ 12858

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 175:106

No 166 Tip 43.5 Resim 166

Ön Yüz: [ ]FOCA NEPЄAV

Cepheden ayakta solda elinde haçlı küre tutan taçlı Focas, sağda; elinde uzun haç tutan Leontia

Arka Yüz: 40 nummi, 5. basım yılı

Darphane: ҂HEUP’

Ağırlık: 10.53gr

Çap: 28.5mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5911/ 12859

Karşılaştırmalı Yayın : W.BMC Syria 1908, 175:107

No 167 Tip 43.6 Resim 167

Ön Yüz: ΌNFOCA NEPЄAV

Cepheden ayakta solda elinde haçlı küre tutan taçlı Focas, sağda; elinde uzun haç tutan Leontia

Arka Yüz: 40 nummi, 7. basım yılı

Darphane: ҂HEUPº

Ağırlık: 8.60gr

Çap: 28.3mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5915/ 12866

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 175:110

No 168 Tip 43.7 Resim 168

Ön Yüz: ΌNFOCA NEPЄAV

Cepheden sol elinde mappa, sağ elinde kartal sembolü tutan Focas

Arka Yüz: 40 nummi, 8. basım yılı

Darphane: ΤHEUP

Ağırlık: 10.61gr

Çap: 26.1mm

Malzeme: AE

Müze Envanter No: 5909/ 12857

Karşılaştırmalı Yayın: W.BMC Syria 1908, 176:111

DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Hatay Müzesi sikke koleksiyonu üzerinde yapılan çalışmalardan çıkan ilk sonuç Antiokheia isminin, sembollerinin ya da unvanların sikke üzerinde M.Ö 175- M.S 608 yılları arasında kullanıldığının tespitidir. Bu da kentin ortalama 780 yıllık bir süreç içerisinde, ekonomik, siyasi ve kültürel anlamdaki varlığını göstermektedir. Ancak Antiokheia'da başta depremler olmak üzere yaşanan doğal afetler, salgın hastalıklar, siyasi karışıklıklar ya da bazı imparatorların sikkeler üzerinde darphane sembolü ya da ismini yazma geleneğinin olmaması sebebiyle 780 yıllık bu sürecin kesintisiz olarak devam ettiği sonucunun ortaya çıkarılmasına engel olmaktadır.

Hatay Müzesi sikke koleksiyonu incelendiğinde; Hellenistik dönemde M.Ö 175-69 yılları arasında 3 farklı dönem içerisinde(Seleukoslar, Seleukos Era'sı ve Ermeni Krallığı) Antiokheia isminin ya da verilen özel unvanların kullanılarak sikke basımı yapıldığı tespit edilmiştir.

Roma İmparatorluğu Pompeius ile birlikte Antiokheia üzerinde hakimiyetini göstermeye başlamıştır. Roma Cumhuriyet Dönemi olarak adlandırılan ve M.Ö 63 yılında basılmaya başlanan şehir sikkelerinde Pompeian Era'sı takvimini ile başlayan süreci Caesar Era'sı (Nero, Hadrianus) ve Aktium Era'sı(Augustus, Vespasianus) takvim sistemleri izlemiş ve bu sistemler 6 farklı dönemde kullanılarak İmparator Hadrianus dönemi sonuna kadar devam etmiştir (M.S 129).

Roma imparatorluk devrinin başlangıcında Antiokheia 'da Eyalet Sistemi ile basılan sikkeler 10 ayrı imparatora (Vespasianus, Titus, Caracalla, Elagabalus, Severus Alexander, III. Gordianus, I.ve II. Philippus, Traianus Decius, Trebonianus Gallus-Volusianus) aittir. Basım yerinin Antiokheia olduğu kanıtlanan sikkeler M.S 74- 283 yılları arasına tarihlenmektedir.

İmparator Diocletianus 'la birlikte Antiokheia artık kent darbı yapmamaktadır. Roma İmparatorluğunun resmi darphanesi olmuştur. Roma imparatorluğunun Doğu ve Batı Roma olarak ayrılmasına kadar geçen süre içinde hüküm süren imparatorlar arasında bulunan 16 imparatorun (Diocletianus, Maximianus, I.Konstantius, I.Konstantin, I.ve II. Licinius, II. Maximinus, Crispus, II. Konstantin, I.ve II. Konstans, II. Julianus, Gratianus, II. Valentianus, I.Theodosius, Honorius) döneminde sikkelerin

üzerine Antiokheia darphanesinde basıldığının kanıtı bulunmaktadır. Bu sikkeler M.S 284 ile 394 yılları arasına tarihlenmektedir.

Bizans Dönemi'inde İmparator Arcadius ile M.S 395 yılında başlayan dönemde de Antiokheia Darphanesi kısaltması 8 imparatorun (Arcadius, Anastasius, I.Justinus, I.Justianus, II. Justinus, II. Tiberius, Mauricius Tiberius, Focas) sikkesinde görülmektedir. Arcadius döneminin sonundan M.S 491'e kadar Antiokheia isminin kullanıldığı sikke bulunmamaktadır. İmparator Anastasius'un sikkeler üzerine getirdiği reformla birlikte İmparator Focas 'ın hükümdarlık dönemi içerisinde yer alan M.S. 608 yılına kadar Antiokheia darphanesinin kesintisiz olarak basım yaptığı görülmektedir.

Bu tez çalışmasından çıkartılan ikinci sonuç Antiokheia isminin sikkeler üzerinde yazılış şeklidir. İlk olarak Seleukos krallarından Antiokhos IV. Epiphanes 'in döneminde **"ANTIOXEΩN"** şeklinde yazılmıştır. Roma imparatoru Augustus döneminde Aktium Era takvimiyle basılan M.Ö 5-4 yıllarına tarihlenen sikkede "**ANTIOXEIΣ",** II Philippus döneminde basılan ve M.S.247-249 yıllarına tarihlenen sikkede ise **"ANTIOXIA**" şeklinde yazılması istisnai olarak görülse de; Antiokheia Roma'nın resmi darphanesi olana kadar kentte basılan sikkelerde genel kullanım "ANTIOXEΩN" şeklindedir.

Antiokheia isminin Latince olarak yazılımı ilk kez M.S.74 yılında imparator Vespasianus dönemine ait sikke üzerinde **"ANTIOCHIA"** şeklinde görülmektedir. İmparator Diocletianus(M.S.284-305) 'la birlikte Antiokheia Roma 'nın Resmi Darphanesi olmuştur. Darphane kısaltması olarak artık Antiokheia'ın kısaltılması olan **"ANT"** kullanılmaya başlanmıştır. İmparator I.Constantius(305-306) döneminde bu kısaltma **"AN"** şeklinde yazılmış ve sonuna şube rakamı eklenmeye başlamıştır. I.Constantine (307-337) döneminde darphane kısaltması önüne " SM " harfleri gelmiştir ki bu da Sacra Moneta yani "Kutsal Darphane " anlamındadır. Bundan da Antiokheia darphanesinin Roma'daki Moneta Tapınağına bağlı olduğunu anlaşılmaktadır. Bunun dışında sadece Ant kısaltması bulunan örnekler de devam etmektedir. II. Maximinus (M.S. 310-313) döneminde ise kutsal darphane kısaltması hiçbir sikkede yer almamaktadır. Ancak M.S. 317 'de İmparator Crispus döneminde sikkelerde tekrar kullanılmaya başlanmıştır. M.S 367 yılına kadar kesintisiz olarak kullanılan "SM"

İmparator Gratianus (M.S. 367-383) döneminden itibaren kullanımı tamamen bırakılmıştır.

Yeni sikke reformuyla İmparator Anastasius'a (M.S.491-518) ait sikkelerde ise Antiokheia' nin kısaltılması **"ANTX"** şeklindedir. İmparator I. Justinianus(527-565) dönemi Antiokheia'nın sikkeler üzerindeki isim değişimin en fazla olduğu dönemdir. Bu dönemde Antiokheia darphanesinde basılan sikkelerde basım yeri altı farklı şekilde yer almaktadır. İmparatorluğun ilk yıllarında **"ANTIX"** olarak kısaltması yapılan Antiokheia, 528 yılında yaşanan depremin ardından Theoupolis (Tanrının kenti) olarak isim değişikliğine uğrar. Bu değişiklik sikkeler üzerine de yansır Bu tarihten itibaren sikkelerin üzerinde Antiokheia'nın kısaltması yerine Theoupolis 'in kısaltması yer alacaktır. M.S. 529 yılına ait (3.hükümdarlık yılı) basımlarda, Theoupolis isminin ilk yazılış şekli olan ΘEOVΠOS kısaltması olarak **ΘYΠO** kullanılmaktadır. M.S. 530-339 yılları arasındaki sikkelerde ise Theoupolis ismi **+ΘHEUP°+** olarak kısaltılmıştır. M.S. 539 yılında I.Justinianus'ın 13.imparatorluk yılında ΘEOVΠOS kısaltması olan ΘVΠO 'ya tekrar rastlanılmaktadır. M.S.541 Darphane ismi olarak Theoupolis **ΘHЄЦP** şeklinde kısaltılmıştır. İmparatorun 20-22. saltanatlık döneminde M.S. 546-48 yılları arasında; **"YHUИ°"** işareti yine Theoupolis 'i simgelemektedir. Simgesi sadece **"И°"**işaretini şeklindedir. İmparator II. Justinus 'un (M.S.565-578) 7.imparatorluk yılından itibaren ise 20 ve 10 nummilik örneklerde Theoupolis kısaltması sadece alt bölümü sağa doğru uzatılmış **"P"** şeklinde verilmiş ve Focas'ın ilk imparatorluk yılına kadar görülmeye devam etmiştir.

Bu tezden çıkartılan diğer bir sonuç ise kullanılan şubelerle ilgilidir. Antiokheia darphanesi İmparator I.Constantius(305-306) dönemiyle birlikte şube sayılarını sikkelerin üzerine yazmaya başlamışlardır. İmparator I.Konstantius'dan İmparator Focas 'a kadar geçen zaman diliminde 19 imparator şube sayısını sikke üzerinde gösterme geleneğini devam ettirmiştir Bu da artık Antiokheia'da bu dönemden itibaren basım yapan birden fazla şube olduğunu göstermektedir. Hatay Müzesi sikke koleksiyonunda sayıca en fazla sikke İmparator I.Konstantine (307-337) dönemine aittir. Müzede imparatorun 10 ayrı şubede basım yaptığını gösteren örnekler mevcuttur. Hatay Müzesi'nde bulunan sikkeler arasında genel olarak en çok basım yapılan şubenin 3.şube olduğu saptanmıştır.13 ayrı imparator zamanında sikke bastırılan bu şube sayısal olarak

da baskın durumdadır. 3. şubeden sonra 10 ayrı imparatorla 1. şube, 9 ayrı imparatorla 4.şube, 6 ayrı imparatorla 5 ve 6. şube 5 ayrı imparatorla 2.şube, 3 ayrı imparatorla 7 ve 8 şubeler gelmektedir. 9. ve 10 şubelerin örnekleri sadece I.ve II. Konstantine döneminde görülmektedir. Son dört şubenin Bizans Dönemi'nde kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Hatay Müzesinde bulunan Antiokheia Darphanesi'nde basılan ilk sikke kompozisyonlarında erken dönemdeki pagan inanışıyla tanrı ve tanrıça tasvirleri işlenmiştir. Zeus ve Antiokheia Tykhe'si sikkelerde en sık işlenen pagan tanrılarıdır. Bunun yanında Antiokheia 'ya özgü şimşek demeti, geriye bakarak koşan keçi, defne dalı, ateş altarı özellikle Era Takvimi ile basılan sikkelerde sık görülmektedir. Roma Eyalet Sikkeleri'nde ön yüzlerde artık imparatorun başı ya da büstü yer almaktadır. Arka yüzlerde en sık kullanılan Zeus'un simgesi kartaldır. Kartalın pençeleri arasında kullanılan palmiye dalı, boğa başı, pruva ve keçi Antiokheia 'ya özgü simgelerdir. Bu dönemde de Antiokheia Tykhe'si büst olarak ya da nehir tanrısı Orontes' in üzerine basarken tasvir edilmiştir. Antiokheia Roma'nın resmi darphanesi durumuna geçtikten sonra basım yapan diğer şehirlerle birlikte aynı kompozisyonlar kullanılmıştır. Ön yüzlerde imparator başı ya da büstü yer alırken, arka yüzlerde pagan tanrıları işlenmeye devam etmiştir. Antiokheia darphanesinin de basılan örneklerde en sık kullanılan pagan tanrıları Jüpiter, Genie ve Victoria'dır. En sık görülen kompozisyonlar ise ortadaki alemi bekleyen askerler ve kale kapısı tasvirleridir. Bizans döneminde imparator I.Justinus'un (M.S517-527) arka yüzde kullandığı Antiokheia Tykhe'si sikkelerdeki pagan tanrısı işleme geleneğinin son kez görüldüğü zaman dilimidir. Bu tarihten sonra arka yüzlerde sadece sikkenin değeri yazılmaktadır.

Tüm bu verilerin ışığı altında Antiokheia 'da yaşanan olayların sikke basımları ile doğrudan ilişki halinde olduğu tespit edilmiştir. Genel tarihi akış incelendiğinde refah dönemlerinde sikkeler üzerinde Antiokheia isminin yer aldığı; Siyasi-ekonomik çalkantılar ve afet dönemlerinde ise sikke basımlarının gerilediği hatta zaman zaman tamamen durduğu görülmektedir.

Antakya'nın ilk ismini Büyük Antiokhos'dan alarak Antiokheia olduğu ve sikke üzerinde ilk kez oğlu IV. Antiokhos Epiphanes zamanında yer almaya başladığı tespit edilmiştir. Seleukos hükümdarları arasında da sikke üzerine Antiokheia yazan tek ve ilk

imparatorun IV. Antiokhos Epiphanes olması imparatorun şehre ayrı bir önem ve değer verdiğinin kanıtı olmaktadır. İmparatorun ölümünden sonra sarsılan otorite kendini sikkeler üzerinde de hissettirmiş ve herhangi bir bağlı kalmadan Seleukeia Pieria ve Antiokheia ortak şehir sikkesi bastırmışlardır. Üzerinde şehrin isminin yazılı olduğu sikkelerde; IV. Antiokhos Epiphanes ve 14 yıl süreyle şehri işgal eden Ermeni kralı II. Tigran dışında Augustus dönemine kadar basılan sikkelerde ön yüzlerde imparator büst ya da başları yerine pagan tanrılarının başları yer almıştır. Augustus dönemiyle birlikte imparator başlarının sikke üzerinde yer almaya başlaması; bu dönemde Antiokheia'nın Roma ve Alexandria sonra 3.büyük başkent konumu ile ilgili olmalıdır. İmparator Septimius Severus 'un alınan bir yenilgi sonucu şehre kızıp Antiokheia 'nın Suriye başkenti ünvanını ve olimpiyat oyunlarını kaldırmıştır. Bu durum Antiokheia isminin yazılı olduğu sikkelerin bu dönemde görülmemesi sebebine açıklık getirirken, Septimius Severus 'un oğlu İmparator Caracalla zamanında bu yasakları kaldırtması ile birlikte şehre ait sikkelerin tekrar görülmeye başlaması duruma net bir açıklama getirmektedir. Yine Caracalla 'nın halefi olan Elagabalus'un Hatay müzesi sikke popülasyonunda önemli bir yer tutması da kazanılan zafer sonucu Antiokheia 'da bulunan askerleri para ile ödüllendirmesinin sonucu olmalıdır. M.S 253-284 yılları arasında basılan sikkeler üzerinde darphane ismi yazma geleneği olmadığından Antiokheia 'da basıldığı kanıtlanabilen herhangi bir sikke bulunmamaktadır. Bu da M.S.3.yy.da tüm Roma dünyasındaki ekonomik sarsıntının bir işareti olmalıdır. İmparator Diocletianus'la birlikte Antiokheia darphanesinin Roma imparatorluğunun resmi darphanesi olması ve Hatay Müzesinde imparatora ait sikkelerin çeşitliliği şehrin tekrar canlandığının göstergesidir.

Roma İmparatorluğunun Doğu ve Batı Roma olarak ayrılması ve Doğu Roma imparatorluğunun Bizans Dönemi olarak adlandırılmaya başlamasının ardından M.S. 395-491 yılları arasındaki dönem de Antiokheia basımlı sikke bulunmamaktadır. Bu da bu dönemlerde ki yönetim gücü ve kentte yaşanan afetlerle ilgili olmalıdır.

Antiokheia 'da halkın İsa'ya inanması ve kendilerini Hıristiyan olarak tanımlaması M.S 34-41 yıllarına verilse de sikkelerde pagan tanrılarının kullanılma geleneği I.Justinus(M.S.518-527) 'a kadar devam etmiştir. Ancak tekrarlanan depremleri tanrının gazabı olarak görülmesi ile oluşan korku ve M.S.528 yılında yaşanan şiddetli

depremin ardından kentin adı Theoupolis (Tanrının kenti) olarak değiştirilmiş kentte verilen yeni isim sikkelere de yansımıştır. Bu tarihten itibaren artık Antiokheia ‘da tek tanrılı din inanışı gereği ile üzerinde pagan tanrıları bulunan herhangi bir sikke basılmamıştır.

Yeni adı Theoupolis olan Antiokheia bu ismi 80 yıl kesintisiz olarak sikke üzerine yazdırmıştır. Hatay Müzesinde üzerinde Theoupolis ‘in kısaltması olan son sikke imparator Focas dönemine aittir. M.S 608 yılına tarihlenmektedir. Kentteki sikke basımının 611 yılındaki Sasani saldırısı etkisi ile durduğu kuvvetli bir olasılıktır. Bu tarihten sonra artık Antiokheia darphanesinde basıldığı kanıtlanabilen ve üzerinde kentin isminin bulunduğu sikke görülmemektedir.

KAYNAKÇA

Aslan, Melih (1992). *Museum of Anatolian Cıvılızatıons Roman Coıns*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları

Babelon, M.Ernest (1890) *Catalogue Monnaıes Grecques Roıs de Syrıe*. Paris: y.y.

Bouchier, Edmund Spenser (1921). *A Short History of Antioch*, *300 B.C.-A.D. 1268*. London: Oxford Pres.

BMC, Syria (1899) . British Museum Catalogues. Wroth, Warwich. *Catalogue of the Grek Coins of Galatıa,Cappadocıa and Syrıa* .London : Oxford University

BMC, Byzantine (1908) . British Museum Catalogues. Wroth, Warwich. *Catalogue of the Imperial Byzantine Coins in the British Museum*.London : Oxford University

Christian Classics Ethereal Library(2005)"*Justinianus I* " http://www.ccell org.(Erişim Tarihi:01.02.2012).

Cohen, Henry (1930). *Monnaıes Medaılles Imperiales.* Leipzig Buchhandlung Gustav Fock G.M.B.H

Crawford, Michael Hewson (1974) *Roman Republican Coinage.* Cambridge University

Downey, Glanville (1939-40) "*The Political Status of Roman Antioche* "Beryrus VI, P.1-6 : Copenhagen

Downey, Glanville (1961) *A Hıstory of Antioch in Syria* . New Jersey: Princeton University

Downey, Glanville (1963) *Ancient Antioch.* New Jersey: Princeton University Enfrey, L.M. (1930) *Antioche* . Paris: y.y.

Evans, James Allen (1998)."JustinI ".*De İmperatoribus Romanis* http://www.romanempeaors. org.(Erişim Tarihi:30.01.2012).

Franke, Peter Robert (2007). Roma Döneminde Küçükasya Sikkelerinin Yansımasında Yunan Yaşamı .(Çev. Nezahat Baydur), İstanbul: Ege Yayınları

Frcehner, W. (1878) *Numısmatıque Antıque Les Medallons L'Empire Romaın* Paris: Rue des Saints

Jacquot Paul (1931) *Antioche.* Beyrouth:y.y.

Karwiese, Stefan (1995). *Antik Numizmatiğe Giriş*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları

Kennedy, Hugh (1999) .*Antakya: Byzantium'dan İslama ve Dönüş* (Ed:John Rich) Geç Antik Çağda Kent ,(Çev.: Güven .S ve E.) İstanbul:Homer Kitapevi.

Norwıch, John Julius (1988) *Byzantium : Early Centuries*.Newyork :Alfred A.Knope Press

Orton, Previte ve William (1952) *The shorter Cambridge medieval history*. Cambridge University Press, say.203

Ostrogorsky, Georg (1999) *Bizans Devleti Tarihi*, (Çev. Fikret Işıltan), Ankara: Türk Tarih Kurumu

Önal, Mehmet (2008).*Zeugma Tetradrahmi Definesi.* Gaziantep Müzesi: y.y.

Pamir, Hatice (2001).*Seleucia Pieria.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Pamir, Hatice (2009). Alalakh'dan Antiokheia 'ya Hatay'da Kentleşme Süreci. Mustafa Kemal Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*:Cilt 6,sayı 12

Pozzi, Samuel (1966). *Monnaies Grecques Antiques* .Zurich:y.y.

Prieur, Michael ve Karin (2000).*The Syro-Phoenician Tetradrochms And Their Factions.* London: The Chacemeleon Pres Limited.

RPC I ,(1992) Burnett A, Amandry ve Ripolles P. *Roman Provincial Coinage* .Paris

RPC II ,(1999) Burnett A, Amandry ve Ripolles P. *Roman Provincial Coinage* .Paris

Sabatier, J.(1930) *Monnaies Byzantines* .Leipzic: Buchhandlung Gustav Fock G.M.B.H

Seaby, Helbert Allen (1954) *Roman Coins and Theır Values* .London.y.y.

SNG, Deutschland (2001) Sylloge Nummorum Graecorum. *Saatlich Munzsamlung 28.Heft,Syrien* .Muchhen

Tacitus, Annales(1937) *Tacitus Annales* Kitap 4-16 (Çev.Jackso ,John) Loeb Classical Library

Tekin, Oğuz (1997) *Antik Numismatik ve Anadolu*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat

Yayınları

Waage, Frederick (1948) *Antioch on the Orontes* Book; I-II-III-IV The excavations 1932-1939 Princeton: Princeton University

Resim - 1: Antiochus Epiphanes-MÖ.175-164

Resim -2: Seleucid Era'sı – M.Ö.149-147

Resim -3: II. Tigranes -M.Ö. 83-69

Resim-4: Pompeian Era'sı –M.Ö.64-50

Resim- 5: Caesar Era'sı-M.Ö.47-45

Resim- 6: Caesar Era'sı-M.Ö.47-45

Resim-7:Aktium Era'sı - Augustus-M.Ö 7-6

Resim-8:Aktium Era'sı - Augustus-M.Ö.5-4

Resim-9:Aktium Era'sı- Augustus-M.Ö 2-1

Resim-10:Aktium Era'sı- Augustus-M.S.12-13

Resim-11: Caesar Era'sı -Nero -M.S.55-56

Resim-12: Caesar Era'sı -Nero -M.S.56-57

Resim-13: Caesar Era'sı -Nero -M.S.59-60

Resim-14: Caesar Era'sı -Nero M.S.66-67

Resim-15: Aktium Era'sı –Vespasianus-M.S.71

Resim-16: Vespasianus -M.S. 74

Resim-17:Titus- M.S 79-M.S 81

Resim-18: Caesar Era'sı - Hadrianus -M.S.128-129

Resim-19: Caesar Era'sı - Hadrianus -M.S.128-129

Resim-20: Caesar Era'sı - Hadrianus -M.S.128-129

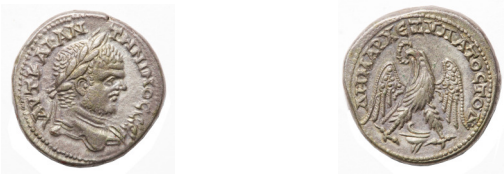
Resim-21: Caesar Era'sı - Hadrianus -M.S.128-129

Resim-22:Caracalla- M.S.211-217

Resim-23:Caracalla- M.S.211-217

Resim-24: Elagabalus-M.S. 218-222

Resim-25: Elagabalus-M.S. 218-222

Resim-26: Elagabalus-M.S. 218-222

Resim-27: Elagabalus-M.S. 218-222

Resim-28:Severus Alexander-M.S. 222-235

Resim-29:Severus Alexander-M.S. 222-235

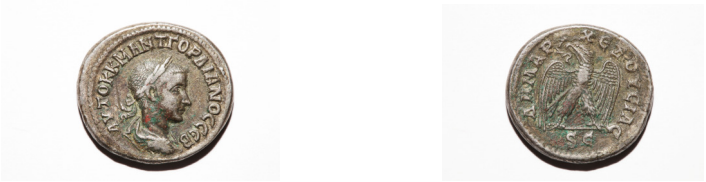
Resim-30:Severus Alexander-M.S. 222-235

Resim-31:Severus Alexander-M.S. 222-235

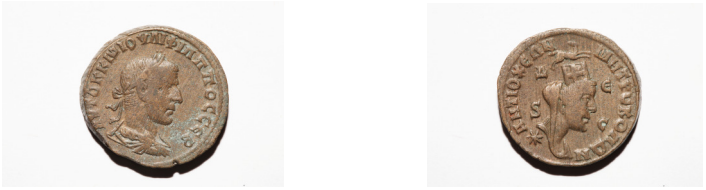
Resim-32: III.Gordianus - M.S. 238-244

Resim-33: III.Gordianus - M.S. 238-244

Resim-34: I.Philippus- M.S.244-249

Resim-35: I.Philippus- M.S.244-249

Resim-36: I.Philipus- M.S.244-249

Resim-37: I.Philipus- M.S.244-249

Resim-38: II. Philipus- M.S.247-249

Resim-39: II. Philipus- M.S.247-249

Resim-40: II. Philipus- M.S.247-249

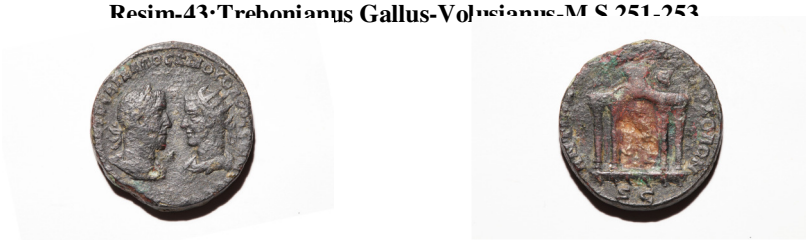
Resim -41:Traianus Decius-M.S.249-251

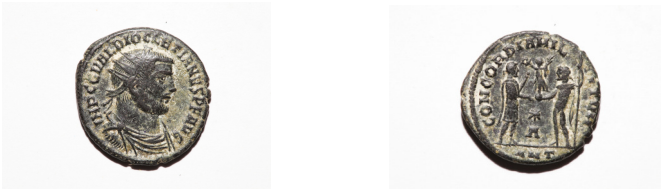
Resim -42:Traianus Decius-M.S.249-251

Resim-43:Trebonianus Gallus-Volusianus-M.S.251-253

Resim-44:Diocletianus-M.S. 284-305

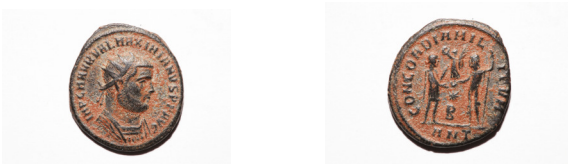
Resim-45:Diocletianus-M.S. 284-305

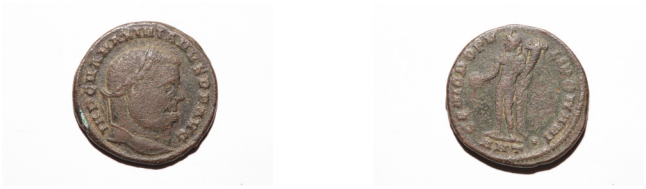
Resim-46:Diocletianus-M.S. 284-305

Resim-47: Maximianus-M.S. 286-310

Resim-48: Maximianus-M.S. 286-310

Resim-49: I.Konstantius -M.S. 305-306

Resim-50: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-51: I. Konstantin- M.S. 307-337

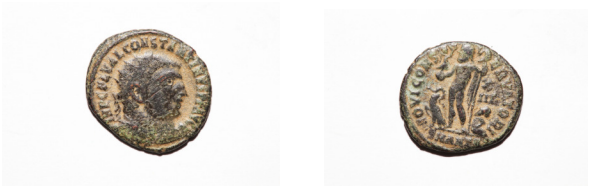
Resim-52: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-53: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-54: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-55: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-56: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-57: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-58: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-59: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-60: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-61: I. Konstantin- M.S. 307-337

Resim-62: I. Konstantin-Helena

Resim-63: I.Licinius- M.S. 307-323

Resim-64: I.Licinius- M.S. 307-323

Resim-65: I.Licinius- M.S. 307-323

Resim-66: I.Licinius- M.S. 307-323

Resim-67: I.Licinius- M.S. 307-323

Resim-68: II. Licinius- M.S. 317-326

Resim-69: II. Licinius- M.S. 317-326

Resim-70: II. Licinius- M.S. 317-326

Resim-71: II. Maximinus - 310-313

Resim-72: II. Maximinus - 310-313

Resim-73: II. Maximinus - 310-313

Resim-74: II. Maximinus - 310-313

Resim-75: II. Maximinus - 310-313

Resim-76: II. Maximinus - 310-313

Resim-77: II. Maximinus - 310-313

Resim-78: II. Maximinus - 310-313

Resim-79:Crispus M.S.317-326

Resim-80:II. Konstantin- M.S. 337-340

Resim-81:II. Konstantin- M.S. 337-340

Resim-82:II. Konstantin- M.S. 337-340

Resim-83: I.Konstans- M.S.337-350

Resim 83

Resim- 84:II. Konstans-M.S.337-361

Resim- 85:II. Konstans-M.S.337-361

Resim- 86:II. Konstans-M.S.337-361

Resim- 87:II. Konstans-M.S.337-361

Resim- 88:II. Konstans-M.S.337-361

Resim- 89:II. Konstans-M.S.337-361

Resim- 90:II. Konstans-M.S.337-361

Resim- 91:II. Konstans-M.S.337-361

Resim- 92:II. Konstans-M.S.337-361

Resim 93:II. Julianus - M.S.360-363

Resim 94:II. Julianus - M.S.360-363

Resim 95:II. Julianus - M.S.360-363

Resim-96:Gratianus - M.S.367-383

Resim-97:Gratianus - M.S.367-383

Resim-98:Gratianus - M.S.367-383

Resim-99: II. Valentianus - M.S.375-392

Resim-100: II. Valentianus - M.S.375-392

Resim-101: II. Valentianus - M.S.375-392

Resim-102: II. Valentianus - M.S.375-392

Resim-103: II. Valentianus - M.S.375-392

Resim-104: I. Theodosius- M.S.379-395

Resim-105: I. Theodosius- M.S.379-395

Resim-106: I. Theodosius- M.S.379-395

Resim-107: I. Theodosius- M.S.379-395

Resim-108: I. Theodosius- M.S.379-395

Resim-109: I. Theodosius- M.S.379-395

Resim-110: Flacilla M.S.379-395

Resim-111: Honorius - M.S.393-423

Resim-112: Honorius - M.S.393-423

Resim-113: Honorius - M.S.393-423

Resim-114: Arcadius- M.S 395-408

Resim-115: Arcadius- M.S 395-408

Resim-116: Arcadius- M.S 395-408

Resim- 117:Eudokia-395-404

Resim- 118:Eudokia-395-404

Resim-119:Anastasius- M.S. 491 -518

Resim -120: I. Justinus -M.S. 518 -527

Resim-121:I.Justinus-I.Justinianus

Resim 122-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 123-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 124-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 125-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 126-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 127-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 128-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 129-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 130-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 131-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 132-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim 133-I.Justinianus - M.S. 527 -565

Resim-134: II. Justinus -M.S 565 -578

Resim-135: II. Justinus -M.S 565 -578

Resim-136: II. Justinus -M.S 565 -578

Resim-137: II. Justinus -M.S 565 -578

Resim-138: II. Justinus -M.S 565 -578

Resim-139: II. Justinus -M.S 565 -578

Resim-140: II. Tiberius –M.S. 574-582

Resim-141: II. Tiberius –M.S. 574-582

Resim-142: II. Tiberius –M.S. 574-582

Resim-143: II. Tiberius –M.S. 574-582

Resim-144: II. Tiberius –M.S. 574-582

Resim-145: II. Tiberius –M.S. 574-582

Resim-146: II. Tiberius –M.S. 574-582

Resim-147: II. Tiberius –M.S. 574-582

Resim-148: II. Tiberius –M.S. 574-582

Resim-149: II. Tiberius –M.S. 574-582

Resim -150: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-151: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-152: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-153: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-154: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-155: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-156: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-157: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-158: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-159: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-160: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-161: Mauricius Tiberius- M.S 582-602

Resim-162: Focas-M.S.602-610

Resim-163: Focas-M.S.602-610

Resim-164: Focas-M.S.602-610

Resim-165: Focas-M.S.602-610

Resim-166: Focas-M.S.602-610

Resim-167: Focas-M.S.602-610

Resim-168: Focas-M.S.602-610

Ayrıntı Resim-1: IV. Antiokhos Epiphanes-MÖ.175-164

Ayrıntı Resim-2: II. Tigranes M.Ö. 83-69

Ayrıntılı Resim- 3: Caesar Era'sı M.Ö.47-45

Ayrıntılı Resim- 4: Aktium Era'sı - Augustus-M.Ö 7-6

Ayrıntılı Resim- 5: Aktium Era'sı - Augustus-M.Ö.5-4

Ayrıntılı Resim- 6:Caesar Era'sı -Nero -M.S.59-60

Ayrıntılı Resim-7: Vespasianus -M.S. 74

Ayrıntılı Resim-8: Titus- M.S 79-M.S 81

Resim 21
Tıtus

M.S 79-M.S 81

Ayrıntı Resim-9: Caesar Era'sı - Hadrianus -M.S.128-129

Ayrıntı Resim-10:Caracalla-M.S. 211-217

Ayrıntılı Resim -11: Elagabalus M.S. 218-222

Ayrıntılı Resim-12: Severus Alexander M.S. 222-235

Ayrıntılı Resim-13: III. Gordianus M.S. 238-244

Ayrıntılı Resim-14: Otacilla Severa –I.Philippus M.S.244-249

Ayrıntılı Resim-15: II. Philipus -M.S.247-249

Ayrıntılı Resim-16:Traianus Decius-M.S.249-251

Ayrıntı Resim-17:Trebonianus Gallus –Volusian-M.S.251-253

Ayrıntı Resim-18:Diocletianus-M.S. 284-305

Ayrıntı Resim-19: Maximianus M.S. 286-310

Ayrıntı Resim -20: I. Konstantius M.S. 305-306

Ayrıntı Resim-21: I. Konstantin -M.S. 307-337

Ayrıntı Resim-22: I. Licinius M.S. 307-323

Ayrıntılı Resim-23: II. Licinius -M.S. 317-326

Ayrıntılı Resim-24: II. Maximinus -310-313

Ayrıntılı Resim- 25: Crispus -M.S.317-326

Ayrıntılı Resim-26:II. Konstantin -M.S. 337-340

Ayrıntılı Resim-27:Konstans-M.S.337-350

Ayrıntılı Resim-28:II. Konstans M.S. 337-361

Ayrıntılı Resim-29:II. Julianus M.S.360-363

Ayrıntılı Resim-30: Gratianus -M.S.367-383

Ayrıntılı Resim-31:II. Valentinianus-M.S.375-392

Ayrıntılı Resim-32:I.Theodosius M.S.379-395

Ayrıntılı Resim-33:Honorius -M.S.393-423

Ayrıntılı Resim-34: Arcadius- M.S 395-408

Ayrıntılı Resim-35:Eudokia-395-404

Ayrıntılı Resim 36: I.Anastasius -M.S. 491 -518

Ayrıntılı Resim-37: I.Justinus -M.S. 518 -527

Ayrıntılı Resim-38: I.Justinus & I.Justinianus

Ayrıntılı Resim-39: I.Justinianus M.S. 527 -565

Ayrıntılı Resim-40: II. Justinus- M.S 565 -578

Ayrıntılı Resim-41:II. Tiberius M.S..574-582

Ayrıntılı Resim-42: Mauricius Tiberius-M.S 582-602

Ayrıntılı Resim-43:Focas-M.S.602-610

Tablo 1: Hatay Müzesinde Bulunan Antiokheia Darplı Sikke Tipleri

DÖNEM	İMPARATOR	ADET	DARPHANE YAZISI	DARPHANE SEMBOLÜ	ŞUBE
HELENİSTİK Seleukos	IV. Antiokhos Epiphanes	1	ANTIOXEΩN	-	-
Seleukos Era'sı	-	1	ΑΔΕΦΩΝ ΑΗΜΩΝ	-	-
Ermeni Krallığı	II. Tigranes	1	-	Antiokheia Tyhke 'si	-
ROMA CUMHURİYET Pompeius Era'sı	-	1	ANTIOXEΩN	-	-
Caesar Era'sı	-	2	ANTIOXEΩN	-	-
Aktium Era'sı	Augustus	4	ANTIOXEΩN ANTIOXEIΣ	Antiokheia Tyhke 'si Geriye Bakarak Koşan Keçi	
Caesar Era'sı	Nero	4	ANTIOXEΩN	Defne Dalı Ateş Altarı	-
ROMA EYALET	Vespasianus	2	ANTIOCHIA	Palmiye Dalı Üzerinde Kartal	
	Titus	1	ANTIOCHIA	Antiokheia Tyhke 'si	-
Caesar Era'sı	Hadrianus	4	-	Geriye Bakarak Koşan Keçi Ateş Atları Lir	
ROMA EYALET	Caracalla	2	-	Boğa Başı Üzerinde Kartal Gemi Pruvası Üzerinde Kartal	
	Elagabalus	4	ANTIOXEΩN	Antiokheia Tyhke 'si Geriye Bakarak Koşan Keçi	
	Severus Alexander	4	ANTIOXEΩN	Antiokheia Tyhke 'si Geriye Bakarak Koşan Keçi	
	III.Gordianus	2	-	Geriye Bakarak Koşan Keçi Üzerinde Kartal	
	I.Philippus	4	ANTIOXEΩN ANTIOXIA MONVRB	Antiokheia Tyhke 'si Geriye Bakarak Koşan Keçi	
	II.Philippus	3	ANTIOXEΩN ANTIOXIA	Antiokheia Tyhke 'si Geriye Bakarak Koşan Keçi	
	Traianus Decius	2	ANTIOXEΩN	Dört sütunlu tapınak içinde Antiokheia Tykhe'si	
	Trebonianus Gallus-Volusianus	1	ANTIOXEΩN	Dört sütunlu tapınak içinde Antiokheia Tykhe'si	

Tablo 1: Hatay Müzesinde Bulunan Antiokheia Darplı Sikke Tipleri (Devamı)

DÖNEM	İMPARATOR	ADET	DARPHANE YAZISI	DARPHANE SEMBOLÜ	ŞUBE
ROMA İMPARATORLUK	Diocletianus	3	ANT	-	-
	Maximianus	2	ANT	-	-
	I.Konstantius	1	AN	-	A(1)
	I.Konstantin	13	SMAN SMANT	-	A(1),B (2), Γ(3),Δ(4) ,Є(5), S(6), Z(7) ,H (8),Θ(9), I(10)
	I.Licinius	5	ANT SMANT	-	-
	II. Licinius	3	ANT SMANT	-	Γ(3)
	II. Maximinus	8	ANT	-	-
	Crispus	1	SMANT	-	Є(5)
	II. Konstantin	3	SMAN SMANT		S(6), Θ(9)
	I.Konstans	1	SMAN	-	H (8)
	II. Konstans	9	AN SMAN SMANT		A(1), S(6), Z(7) H (8) Θ(9)
	II. Julianus	3	ANTIOCHEIA SMA ANT	Antiokheia Tyhke'si	A(1), Γ(3) Δ(4), I(10)
	Gratianus	3	ANT		A(1), Γ(3) Δ(4),
	II.Valentinianus	5	ANT		(1),B (2), Γ(3) ,Є(5)
	I.Theodosius	7	ANT		(1),B (2), Γ(3)
	Honorius	3	ANT		Γ(3) ,Δ(4)

Tablo 1: Hatay Müzesinde Bulunan Antiokheia Darplı Sikke Tipleri (Devamı)

DÖNEM	İMPARATOR	ADET	DARPHANE YAZISI	DARPHANE SEMBOLÜ	ŞUBE
BİZANS DÖNEMİ	Arcadius	3	ANT	-	(1),B (2), S(6),
	Eudokia	2	ANT	-	Γ(3)
	Anastasius	1	ANTX	-	-
	I.Justinus	1		Antiokheia Tyhke'si	-
	I.Justinus & I.Justinianus	1	ANT	-	-
	I.Justinianus	12	ANTIX ΘΥΠΟ ꓕHEUP° ꓕHЄUP YHUИº Иº		A(1) Γ(3) Δ(4)
	II. Justinus	6	ꓕHЄUP P ꓕHEUP°		Γ(3)
	II. Tiberius	10	ꓕHЄUP P	-	-
	Mauricius Tiberius	12	ꓕHЄUP P	-	A(1), Γ(3), S (6)
	Focas	7	ꓕHЄUP P ꓕHEUP°	-	-

Aslı TUNÇER	**HATAY MÜZESİ SİKKELERİNİN IŞIĞI ALTINDA ANTIOKHEIA DARPHANELERİ**	**2012**